

TODELLISUUKSIA JA TULEVAISUUKSIA

Valmistuneet näyttelijät ja näyttelijäopiskelijat

TINFO

TEATTERIN TIEDOTUSKESKUS

TEATTERI-^{*}
KORKEAKOULU
TAIDEYLIOPISTO

2018

Sisälllys

Esipuhe	3
Taustaa	4
Kyselyjen toteutus ja tiedonkeruu	4
Tietoa vastaajista	5
Näyttelijäntyö murroksessa	10
Työuran kokonaisuus	12
Freelancerkin voi luoda yhtenäisen työuran	12
Koulutuksen mukanaan tuomaa ammattitaitoa ja laatua ei aina tunnisteta, siitä ei välttämättä haluta maksaa	13
Näyttelijäopiskelija uskovat, että näyttelijän töitä riittää tulevaisuudessa, mutta eivät usko tekevänsä uraa pelkästään näyttelijänä	15
Näyttelijäopiskelija uskoo työllistyvänsä heti valmistuttuaan	16
Näyttelijäopiskelijat ovat epävarmoja urastaan vain näyttelijänä – näyttelijän ammatti tuskin elättää	17
Työtä teatterikentän eri rakenteissa ja medioissa	19
Näyttelijän työ on palasina	20
Kaupunginteatterit ovat edelleen merkittävä työllistäjä, myös av-ala tarjoaa työtä	20
Näyttelijä tekee työtä myös palkatta	22
Näyttelijäopiskelijan tulevaisuusorientaatiot	23
Työtä teatterissa muualla kuin kaupunginteattereissa	23
Näyttelijällä on monenlaisia työsuhteita ja työasemia	27
Näyttelijäopiskelijat haluavat vierailijasopimuksia ja toimia freelancereina	28
Mikä motivoi opiskelemaan näyttelijäksi?	30
Itseilmaisu ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen motivaatiotekijöinä	30
Näyttelijäopiskelijat haluavat olla monialaisia korkean ammattitaidon omaavia näyttelijöitä, jotka toteuttavat omaa taiteellista näkemystään	31
Sukupuolittuneita rakenteita	34
Eriytynyt työllistyminen	34

Koulutus	40
Näyttelijät ovat tyytyväisiä tutkintoonsa	40
Työelämä arvostaa tutkintoa	40
Tutkinto ei riittävästi anna valmiuksia freelancer-työelämään tai asiantuntijuuden soveltamiseen taiteen ulkopuolella	41
Näyttelijäopiskelijat arvostavat koulutuksen korkeaa laatua	42
Hyväksi näyttelijäksi tuleminen ei välttämättä edellytä alan korkeakoulututkintoa	42
Näyttelijäopiskelijat: näyttelijäntaide ja teatterin tulevaisuus	46
Opiskelijat optimistia suomalaisen teatterin tulevaisuudesta	47
Kaupallisuus ja markkinasuuntautuneisuus teatterin suurimmat uhat	47
Johtopäätöksiä, kysymyksiä ja ehdotuksia jatkoon	50
Lähteet	52
Liitteet	53
Kyselylomake: Valmistuneet näyttelijät	53
Kyselylomake: Näyttelijäopiskelijat	64

Esipuhe

Tämä selvitysraportti sisältää kahden itsenäisen kyselyaineiston – valmistuneiden näyttelijöiden työllistymistä, toimeentuloa ja työuraa kartoittavan kyselyn sekä näyttelijäopiskelijoiden omia opintoja, opiskelumotivaatiota ja tulevaisuuden näkymiä kartoittavan kyselyn – analyysin. Molemmat kyselyt toteutettiin samaan aikaan sekä Taideyliopiston Teatterikorkeakoulun että Tampereen yliopiston teatterityön tutkinto-ohjelman opiskelijoille ja näistä valmistuneille näyttelijöille. Tässä raportissa tarkastellaan ainoastaan Teatterikorkeakoulun suomenkielisen teatteritaiteen koulutusohjelman vastauksia (valmistuneet näyttelijät N=81 ja opiskelijat N=48). Jatkossa analyysiosassa viittaukset tutkimusjoukkoon tai muuhun tarkoittavat näitä kahta ryhmää.

Raportissa on osittain irtauduttu kummankin kyselyn rakenteesta ja luotu molempia kyselyitä yhdistämällä uudenlainen rakenteellinen kokonaisuus siltä pohjalta, minkälaisia tuloksia nousi esiin.

Selvitys luo yleiskuvan kyselyiden vastaajista ja heidän taustoistaan. Kysely asetetaan työn murroksen ja laajentuneiden työnkuvien kehykseen. Tuloksia tarkastellaan myös vertaillen *Lähikuvassa freelancenäyttelijä* -tutkimusraporttiin (2016) sekä Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cuporen ja Taiteen edistämiskeskus Taiken julkaisemaan *Taiteen barometriin* (2018),

Tulokset on tiivistetty kiteytymiksi, jotka koskevat työuran kokonaisuutta ja työllistymistä, työtä laajenevilla kentillä, moninaisia työsuhteita ja -asemia sekä toimeentuloa. Näihin kokonaisuuksiin on sijoitettu myös opiskelijoiden odotuksia omasta tulevasta työurastaan, työstään sekä toimeentulostaan. Erikseen on tarkasteltu opiskelijoiden motivaatiotekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet heidän hakeutumiseensa opiskelemaan alaa. Kyselyssä haluttiin myös kartoittaa opiskelijoiden muita tavoitteita, jotka ohjaavat tulevia valintoja. Erityinen huomio kiinnitetään kyselyiden pohjalta nouseviin sukupuolittuneisiin rakenteisiin. Lopuksi käsitellään sekä valmistuneiden että opiskelijoiden näkemyksiä koulutuksestaan. Opiskelijakyselyyn sisältyi myös arviota suomalaisen näyttelijäntaiteen laadusta sekä suomalaisen teatterin ongelmista.

Haluamme kiittää yhteistyötahoja, jotka ovat osallistuneet näiden kahden kysymyssarjan laati- miseen, kommentoimiseen ja jatkojalostamiseen sekä auttaneet kyselyjen kohdentamiseen opiskelijoille sekä valmistuneille näyttelijöille: Taideyliopiston Teatterikorkeakoulua ja Tampereen yliopiston Viestintätieteiden tiedekuntaa ja teatterityön tutkinto-ohjelma henkilökuntaa, Teatteri- keskusta ja Suomen Näyttelijäliittoa. Erityiset kiitokset tietysti kaikille kyselyihin vastanneille.

Helsingissä 29.3.2018

Teatterin tiedotuskeskus (TINFO)

Hanna Helavuori

Mikko Karvinen

Taustaa

Kyselyjen toteutus ja tiedonkeruu

Raportissa *Todellisuuksia ja tulevaisuuksia – valmistuneet näyttelijät ja näyttelijäopiskelijat* tuodaan esiin tuloksia kahdesta eri kyselystä. Keväällä 2017 selvitettiin Teatterikorkeakoulusta ja Tampereen yliopiston teatterityön tutkimusohjelmasta (Näty) näyttelijäksi valmistuneiden maistereiden työllistymistä, työn teon muotoja ja toimeentuloa vuona 2016 sekä laajempaa työuran kokonaisuutta valmistumisesta nykyhetkeen. Kysely ja sen pohjalta laadittu raportti tarjosi taustatietoa korkea-asteen näyttelijän koulutuksen vaikuttavuudesta. Selvitystieto taustoitti yhdeltä osin Taideyliopiston, Tampereen yliopiston ja opetus- ja kulttuuriministeriön välisiä neuvotteluita, joissa pohdittiin korkea-asteen näyttelijänkoulutuksen tulevaisuutta ja mahdollista uudelleenorganisointia.

Valmistuneiden näyttelijöiden työllistymiskysely toteutettiin verkkopohjaisella kyselylomakkeella (Webropol Surveys). Tiedonkeruu-aika oli 17.-26.2.2017. Vastausaikaa jatkettiin kerran 5.3.2017 saakka. Virallisen vastausajan umpeuduttua oppilaitosten edustajat kontaktoivat näyttelijöitä vielä puhelimitse ja sähköpostitse omien kontaktiensa ja sähköpostilistojen kautta 6.-8.3.2017. Webropol Surveys -ohjelma mahdollisti teknisesti sekä henkilökohtaisen että julkisen vastauslinkin luomisen. Ensisijainen vaihtoehto oli henkilökohtaisen linkin käyttö. Tämä mahdollisti vastaajakohtaisen seurannan ja muistutusviestien kohdentamisen ohjelman kautta vain niille, jotka eivät vielä olleet vastanneet kyselyyn. Henkilöiden sähköpostiosoitteiden hankkimisessa käytettiin hyväksi TINFOR osoitetietokantaa sekä Suomen Näyttelijäliiton jäsenrekisteriä, jonka tietoja kyselyssä saatiin luottamuksellisesti käyttää kyselyä varten. Jos henkilökohtaista sähköpostiosoitetta ei ollut saatavilla, kyselyyn oli mahdollista vastata myös avointa linkkiä pitkin.

Kyselyyn vastasi 168 entistä opiskelijaa 262:sta (kokonaisvastausprosentti 64,1), jotka jakautuivat koulutusohjelmittain seuraavasti (vastaajat/kokonaisjoukko):

- Teatterikorkeakoulun suomenkielinen näyttelijäntaiteen koulutusohjelma (TeaK-N): 81/148 (54,7 %)
- Teatterikorkeakoulun ruotsinkielinen näyttelijäntaiteen koulutusohjelma (TeaK-S): 29/52 (55,8 %)
- Tampereen yliopiston teatterityön tutkimusohjelma (Näty): 58/62 (93,5 %)

Kysely rajattiin koskemaan 2000-luvulla opintonsa suorittaneihin näyttelijöihin (2002-2016). Lopulliseen selvitysraporttiin valittiin vertailuryhmiksi kustakin koulutusohjelmasta kolme vuosikurssia:

- TeaK-N ja Näty: vuosikurssit 2002, 2006 ja 2009
- TeaK-S: vuosikurssit 2003, 2005 ja 2008

Tässä raportissa käsitellään Teatterikorkeakoulun suomenkielisen näyttelijäntaiteen koulutusohjelman koko vastaajajoukkoa (N=81).

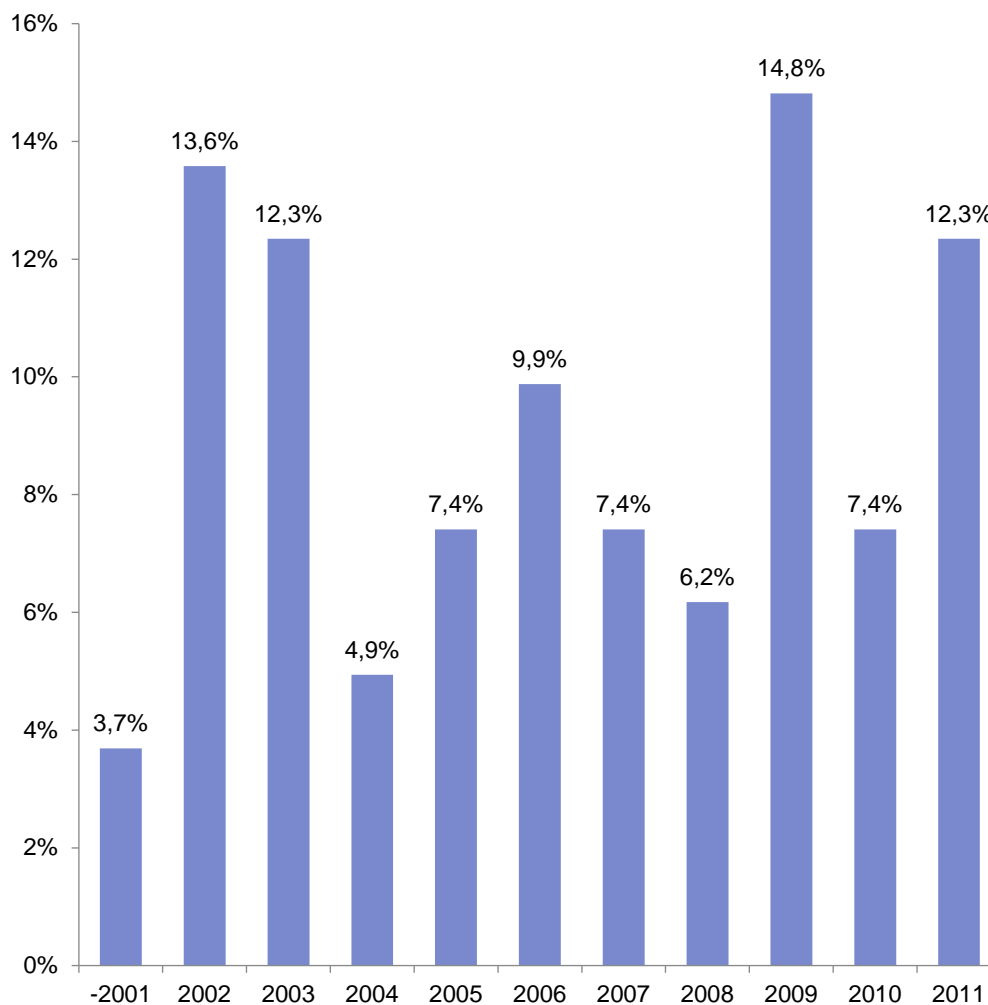
Koska näyttelijöiden työllistymiskyselyllä pyrittiin alun perin tuottamaan tietoa ennen kaikkea yliopistojen ja opetus- ja kulttuuriministeriön erityistarpeita varten, vastaajien aktivointiin ja motivointiin käytettiin suhteellisen paljon aikaa. Kyselystä lähetettiin ennakkoinformaatiota muun muassa TINFO-tiedotteissa sekä Teatterikorkeakoulun ja Tampereen yliopiston omilla kanavilla. Näin ollen vastausprosentit olivat parempia kuin verkkopohjaisella kyselyllä keskimäärin. Todennäköisesti ajankohta ja konteksti, jossa kysely tehtiin, motivoi vastaamaan ja osittain vaikutti myös vastausten sisältöön. Vastauksia tulee tältä osin tarkastella kriittisesti.

Tietoa vastaajista

Valmistuneiden näyttelijöiden kyselyn (TeaK-N) vastaajien jakauma ja vastausprosentit (N=81)

Taulukko 1

Opiskelujen aloittamisvuosi

Taulukko 2

Vastaajien määrä/vuosikurssi

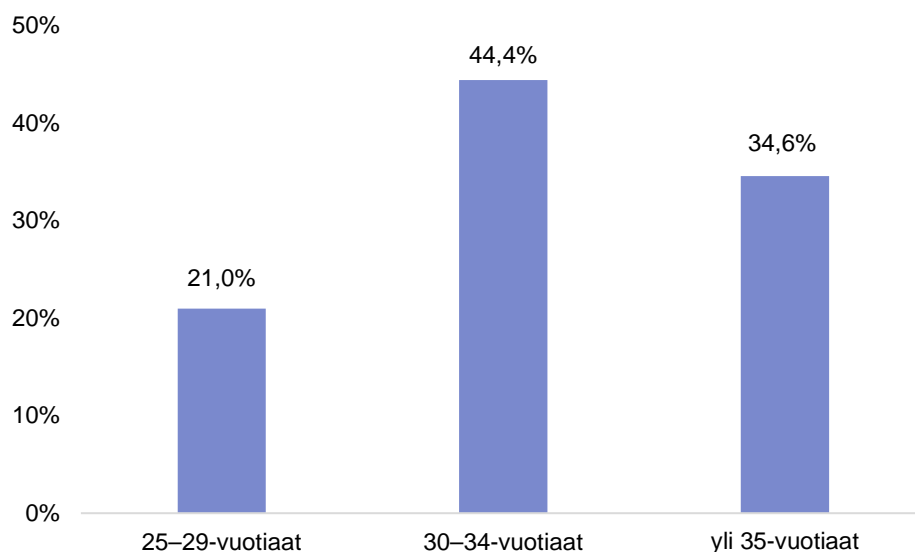
Vuosikurssit	Määrä (kpl)	Osuus (%)
- 2001	3	3,7
2002	11	13,6
2003	10	12,3
2004	4	4,9
2005	6	7,4
2006	8	9,9
2007	6	7,4
2008	5	6,2
2009	12	14,8
2010	6	7,4
2011	10	12,3
Yhteensä	81	100,0

Sukupuolijakauma:

- miehet: 43,2 % (35)
- naiset: 55,6 % (45)
- muu/en halua määrittää: 1,2 % (1)

Taulukko 3

Ikäjakauma

Valmistuneiden näyttelijöiden työllistymiskyselyn lisäksi selvitettiin näyttelijäopiskelijoiden omakuvaa, heidän tekijäidentiteettiään, motivaatiotaan alalle hakeutumisesta, koulutuksen laadusta sekä tulevaisuudesta. Kysely toteutettiin Teatterikorkeakoulun näyttelijätaiteen koulutusohjelmassa ja Tampereen yliopiston teatterintyön tutkimusohjelmassa kevään 2017 aikana opiskeleville näyttelijäopiskelijoille.

Opiskelijakyselyä valmisteltiin vuonna 2016. Kysymysten taustalla oli journalistiopiskelijoille suunnattu kysely *Tulevaisuuden toimittajat* ¹. Kyselyssä oli selvitetty suomalaisten toimittajaopiskelijoiden omakuvaa, roolikäsityksiä, motivaatiota ja ajatuksia alan tulevaisuudesta. Kyselylomaketta muokattiin näyttelijäopiskelijoiden näkökulmaan sopivaksi. Kysely toimitettiin opiskelijoille tammikuussa 2017. Myös tämän aineiston keruu toteutettiin verkossa Webropol Survey-ohjelmalla. Linkki kyselyyn toimitettiin näyttelijäntyön professoreille kummassakin oppilaitoksessa, jotka puolestaan jakoivat vastauslinkin opiskelijoilleen. Professorit myös muistuttivat kyselystä aika ajoin, jotta vastauksia saataisiin kattavasti. Kysely suljettiin syksyllä 2017, jonka jälkeen uusia vastaajia ei enää otettu mukaan. Teatterikorkeakoulun osalta kyselyyn vastasi 48 suomenkielisen näyttelijäntaiteen koulutusohjelman opiskelijaa.

¹ http://www.hssaatio.fi/wp-content/uploads/2017/01/tulevaisuuden_toimittajat_2015.pdf

Opiskelijakyselyn vastaajien (TeaK-N) jakauma ja vastausprosentit (N=48)

Taulukko 4

Vuosikurssit	Määrä (kpl)	Osuus (%)
1. vuosikurssi	11	22,9
2. vuosikurssi	10	20,8
3. vuosikurssi	14	29,2
4. vuosikurssi (MA)	8	16,7
5. vuosikurssi tai yli (MA)	5	10,4
Yhteensä	48	100,0

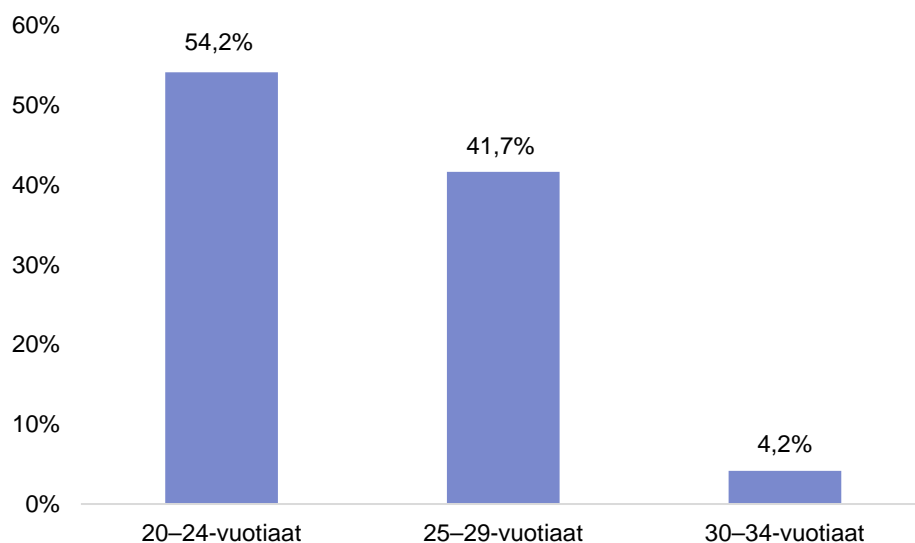
Vastauksissa painottuivat kandidivaiheen opiskelijoiden näkemykset. Heidän osuutensa oli 72,9 prosenttia vastaajista. Yksi vastaajista oli ulkomaalainen tutkinto-opiskelija. Opiskelijoista noin viidennes (18,3 %) oli suorittanut jonkin ammatillisen tutkinnon ennen näyttelijäopintoja.

Sukupuolijakauma:

- miehet: 35,7 % (17)
- naiset: 52,1 % (25)
- muu/en halua määrittää: 12,5 % (6)

Taulukko 5

Ikäjakautta

Opiskelijoilta tiedusteltiin taustamuuttujina myös heidän lapsuuden perheensä taloudellista asemaa, kiinnostusta politiikkaan ja muihin taiteen aloihin. Kysymykseen perheen taloudellisesta asemasta oli liitetty tieto suomalaisten kotitalouksien keskimääräisistä rahatuloista vuonna 2014. ² Puolet vastaajista ilmoittivat perheen tulojen olevan keskitasoa, noin viidenneksellä (22,9 %) vastaajista perheen tulot olivat yli keskitason. Samoin noin viidenneksellä (20,8 %) perheen tulot olivat alle keskitason. 6,3 prosenttia ilmoitti perheen tulojen olleen reilusti alle keskitason. Noin puolet (52,1 %) vastasi olevansa kiinnostuneita politiikasta hyvin tai erittäin paljon. Jonkin verran kiinnostuneita oli noin kolmannes (35,4 %)

Nämä kysymykset herättivät vastaajissa erityisen paljon kritiikkiä ja vastustusta. Opiskelijoiden oli vaikea ymmärtää syitä tällaisiin kysymyksiin. Samoin opiskelijat ihmettelivät, miksi heiltä tiedustellaan kiinnostusta politiikkaan. Tämä ehkä kertoo identiteettipolitiikasta: opiskelijat eivät halua identifioitua ja tulla määriteltyksi taustansa tai poliittisten näkemystensä/kiinnostustensa pohjalta.

² Tilastokeskus: 37 778 €/kotitalous vuonna 2014.

Näyttelijäntyö murroksessa

Näyttelijäntyön murros koskettaa sekä työn sisältöjä ja luonnetta että työsuhteita. Pitkästi 1990-luvulle valtaosalla näyttelijöistä oli toistaiseksi voimassa oleva työsuhteita ja vakinainen työpaikka teatterissa. 1990-luvulta lähtien teatterit ovat entistä enemmän etsineet joustoa juuri näyttelijöiden ja myös muiden taiteilijoiden työtä ulkoistamalla. Vakinaisesti kiinnitettyjen näyttelijöiden määrä on laskenut merkittävästi. Suomen Näyttelijäliiton 1303 työikäisestä jäsenestä (ei sisällä eläkeläisiä ja opiskelijoita) 66 prosenttia (862) oli freelancenäyttelijöitä.³ Vielä vuonna 2000 valtionosuusteattereissa ja Suomen Kansallisteatterissa työskenteli toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa 507 näyttelijää (527 HTV), kun vuonna 2017 heitä oli enää 430. Samaan aikaan vierailijatehtävät aluksi lisääntyivät erityisesti teattereiden saatua indeksikorotukset valtionosuuksiinsa, mutta kääntyivät vuodesta 2012 laskuun. Vuonna 2000 vierailijatehtäviä vos-teattereissa oli 872, huippuvuonna 2012 vierailijatehtäviä oli 1111. Vuonna 2016 vierailijatehtäviä oli 936 kappaletta. Vos-teattereissa tehdään yhä enemmän esityksiä, joissa rooleja on aiempaa vähemmän. Entistä enemmän sama näyttelijä saattaa tehdä myös useampia saman näytelmän rooleja.

Vakituinen palkkatyö ei siis ole ollut enää pitkään aikaan näyttelijälle tyypillisin tapa työskennellä, eikä vos-rakenne työllistä näyttelijäitä yhtä paljon kuin aikaisemmin. Alirahoitetun vapaan kentän mahdollisuudet tarjota näyttelijöille työtehtäviä ovat rajalliset. Näyttelijän työurat ovat pirstaloituneet ja perinteisen palkkatyön (toistaiseksi voimassa olevat ja määräaikaisten kiinnitykset ja vierailijatehtävät) rinnalle on tullut esimerkiksi keikkatöitä ja apurahalla tehtäviä omia tuotantoja, joissa näyttelijä kantaa riskin. Yhä useampi kohtaa myös työttömyysjaksoja, osa on joutunut kouluttautumaan uudelleen toiselle työuralle.

Suomen Näyttelijäliiton, Teatterin tiedotuskeskus TINFO:n ja Teatterikeskuksen vuonna 2016 tekemästä freelancenäyttelijöiden toimeentuloa, koulutusta, osaamista sekä omaa näyttelijäidentiteettiä koskevasta kyselystä kävi ilmi, miten monimuotoinen näyttelijöiden ammatti-identiteetti on ja miten moninaisissa ammattiasemissa hän käyttää näyttelijän asiantuntijuuttaan. Selvityksen mukaan freelancenäyttelijät muodostivat moninaisen ja polarisoituneen joukon. He ovat työasemaltaan sukkuloijia ja sirpalekeikkailijoita, jotka siirtyvät jatkuvasti työasemasta toiseen. Vuoden aikana näyttelijällä on useita erilaisia työsuhteita.

Valtaosa freelancenäyttelijöistä kuvasi itseään sirpalekeikkailijaksi. Vierailutehtävät teatterissa toki muodostavat ytimen, mutta työtä tehdään av-sektorilla (televisio, elokuvat, äänityöt), toimitaan opetus- ja asiantuntijatyössä, työllistytään sektorin ulkopuolella, tehdään omia tuotantoja, toimitaan käsikirjoittajina ja ohjaajina. Näyttelijät työllistivät itse itsensä myös tuottajatyöllistäjinä. Sen sijaan vuoden 2016 freelancenäyttelijäkyselyssä kävi ilmi, että näyttelijät ei olleet kovinkaan halukkaita perustamaan omia yrityksiä, eivätkä liioin toimimaan sosiaali- ja terveyssektorilla.

³ Tilanne maaliskuussa 2018. Lähde: Suomen Näyttelijäliitto

Kysymys ei ole pelkästään työsuhteen luonteesta ja työllistymisestä vaan niistä laajentuneista kentistä, joilla nyky näyttelijä asiantuntijuuttaan käyttää ns. perinteisen teatterissa vakinaisella tai määräaikaisella kiinnityksellä tai vierailijana tapahtuvan näyttelijäntyön ohella. Selvitys osoitti, miten näyttelijät laajentavat ja kehittävät omaa osaamistaan säilyttäen vahvasti identiteettinsä näyttelijänä. Freelancenäyttelijät ovat selvityksen mukaan vahvasti sitoutuneita taiteeseensa ja sosiaalistuneet ammattiinsa.

Selvitys toi esiin itseohjautuvan ja itsenäisen näyttelijän ihanteen. Perinteistä esiintyjyyttä täydentää uusi tekijyys tai uudenlaisia tekijyyksiä. Freelancenäyttelijöiden keskuudessa elää rinnakkain ja toisiaan täydentäen erilaisia näyttelijäorientaatioita. Tätä orientaatioiden moninaisuutta heijastelevat myös teattereiden ohjelmistot⁴. Vos-(draama)teattereissa on perinteisesti draamalla ja musiikkiteatterilla ollut keskeinen osuus. Yhä enemmän ohjelmistoissa tarjotaan muita esitysmuotoja, joissa tekijyys on entistä useammin kollektiivista ja jaettua. Rahoituslain ulkopuolisella kentällä muiden esitysmuotojen osuus on aina ollut huomattava.

Selvitys osoitti, miten freelancenäyttelijöiden osaamisperusta on erilaistunut ja yksilöllistynyt. Samanaikaisesti voidaan ajatella, että sirpaloituneessa työssä, työsuhteiden lyhentyessä ja vakinaisuuden heikentyessä ammatti-identiteetin perustaa on vaikea löytää. Viitteitä tästä ei freelance-selvityksessä näkynyt. Koulutus ja taiteellinen tutkimus ovat merkinneet näyttelijöiden lisääntyntä kykyä ymmärtää ja käyttää laaja-alaisesti omaa asiantuntijuuttaan ja kykyä liikkuvuuteen ammattialojen rajoja ylittäen tai kansainvälisesti liikkuen.

Näyttelijöillä on vahva ammatti-identiteetti huolimatta siitä, että modernit selkeärajaiset professiot, joita myös näyttelijän ammatti edustaa, ovat muovautumassa uudelleen. Teatterin perinteisten ammattikuvien ja autonomisen taiteilijuuden rinnalle on kehittynyt uusimuotoisia taiteilijuuksia. Näyttelijän tekijyys voi todentua monin eri tavoin. Näyttelijät käyttävät osaamistaan ennakoluultomasti hyväkseen ja etsivät itseohjautuvasti uusia tapoja toimia. Tällaisessa kehityksessä korostuvat näyttelijän itsensätyöllistämisen taidot.

Näyttelijän ammatin muutokset liittyvät myös koulutuksen kehittämiseen. Ammatillistuminen esittävän taiteen koulutuksessa tarkoitti pitkään syvempiä ja eriytyneempiä opetus sisältöjä ja ammattikunnan legitimaatiota, rajanvetoa lähiammatteihin ja eriytyneiden ammattikuntien etujen ajamista. Joltain osin nykyisiä koulutusohjelmia voi pitää siiloutuneina. Yliopistojen tehostamis-, tuloksellisuus- ja valtavirtaistamistoimet puolestaan ovat lisäämässä painetta yhdistää koulutussisältöjä ja purkaa eriytyntä professiokehitystä. Kun näyttelijän koulutusohjelmia ja koulutuksen sisältöjä mahdollisesti uudistetaan, on suunnittelussa kuuluttava näyttelijöiden oma ääni.

Näyttelijän ammattia rakennetaan ja sen sisällöistä käydään neuvottelua perinteisten ammatti-ihanteiden ja työn ja esittävän taiteen risteyksessä. Näyttelijän työn muutoksissa, työllistymisessä ja ammatti-identiteetin muokkautumisessa ei voida sivuuttaa kulttuuri- ja taidepolitiikkaa ja taiteen ja taiteilijoiden julkista tukea keskeisenä toimintaympäristönä.

⁴ Teatterin tiedotuskeskus TINFO: Teatteritilastot 2016, ohjelmistotilastot 2017

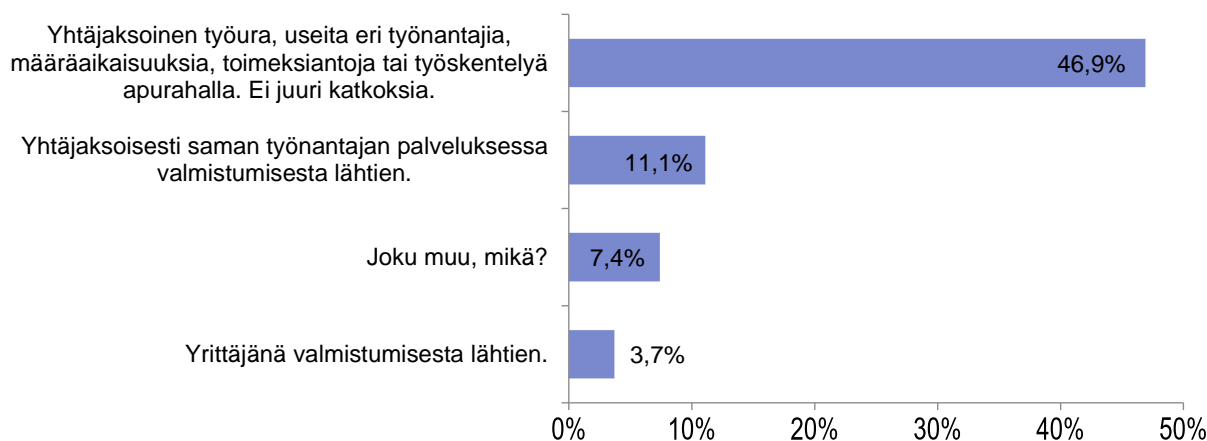
Työuran kokonaisuus

Freelancerkin voi luoda yhtenäisen työuran

Työllistymiskyselyssä haluttiin saada selville pitkittäisleikkaus näyttelijämaistereiden urista. Näyttelijöitä pyydettiin arvioimaan tähänastista työuraansa kokonaisuutena. Kysymyksellä haluttiin selvittää, onko työura ollut yhtenäinen vai katkonainen, luonnehtiiko kokonaisuutta työttömyys tai siirtyminen pääasiassa työvoiman ulkopuolelle. Vastajia pyydettiin valitsemaan yksi annetuista vaihtoehdoista. Kuten jo alun perin tiedettiin, työn murros on kohdistunut erityisesti näyttelijöihin, ja työmarkkinat ovat heikentyneet.

Taulukko 6

Valmistuneet, kysymys 15: Mitkä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten tähänastista työurasi kokonaisuutta? Valitse yksi annetuista vaihtoehdoista. *

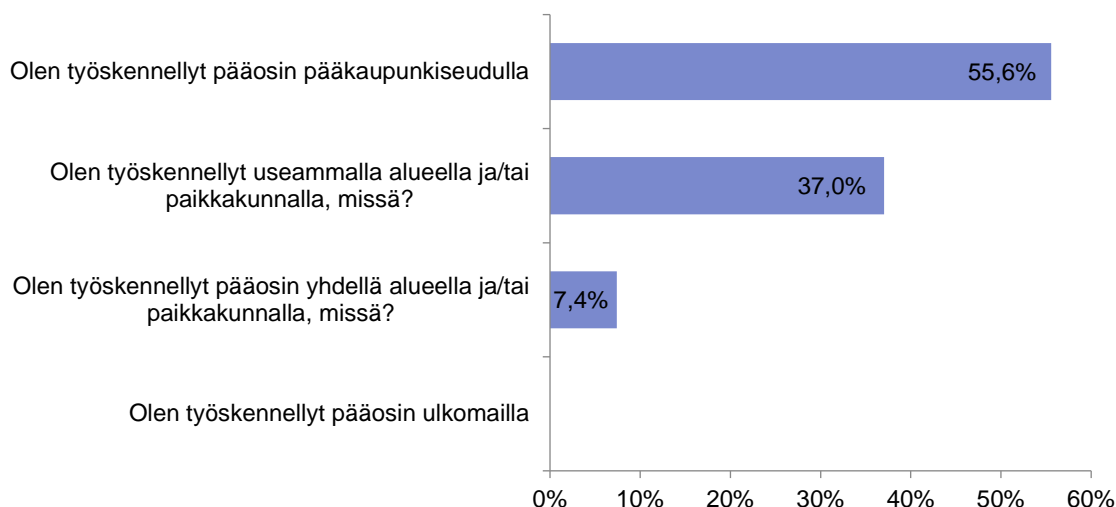

* Taulukoon on valittu neljä yhtäjaksoista työuraa kuvaavaa vaihtoehtoa. Vaihtoehto Joku muu, mikä? sisältää avovastausten perusteella (kuusi vastausta) yhtäjaksoista työuraa kuvaavia elementtejä.

Näyttelijän on 2000-luvullakin murroksesta huolimatta mahdollista rakentaa yhtenäinen työura. Tällainen työura ei vain ole perinteisen työsuhteen mukainen. Lähes puolet vastaajista (46,9 %) katsoi, että oma työura on ollut yhtäjaksoinen. Heidän urallaan oli valmistumisen jälkeen ollut useita eri työnantajia, määräaikaistöitä, vierailutehtäviä eri medioissa, työskentelyä apurahalla, yksittäisiä työkeikkoja, mutta kuitenkin pääsääntöisesti vailla katkoksia. Lähes 70 prosentilla näyttelijöistä (69,1 %) on yhtenäinen työura, kun kokonaisuudessa huomioidaan lisäksi ne näyttelijät, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti saman työnantajan palveluksessa, yrittäjinä toimivat ja muulla tavalla työllistyneet.

Taulukko 7

Valmistuneet, kysymys 16: Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten työuraasi maantieteellisesti? Valitse yksi annetuista vaihtoehdoista.

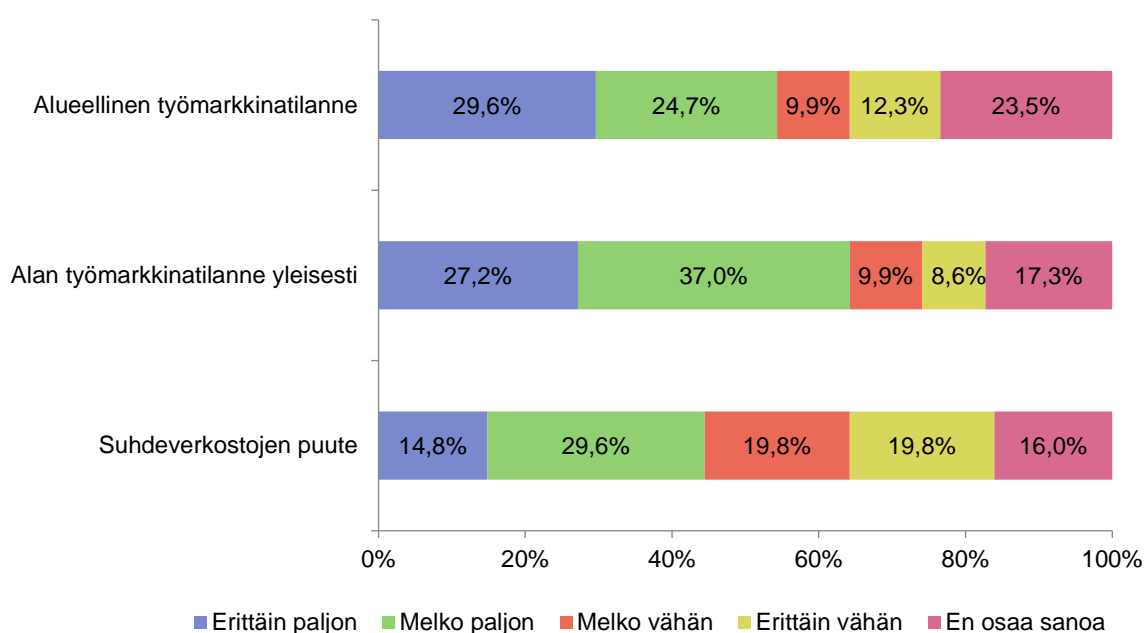

Näyttelijöistä runsas kolmannes on ollut valmis myös liikkumaan työn perässä: 37 prosenttia vastaajista ilmoitti työskennelleensä useammalla paikkakunnalla. Samalla kuitenkin on huomattava, että yli puolet vastaajista (55,6 %) on tehnyt työuransa pääasiassa pääkaupunkiseudulla. Kansainvälisesti liikkuvia näyttelijöitä ei juurikaan ole, mikä olennaisilta osiltaan johtuu aliehitteistä kansainvälisen liikkuvuuden rakenteista.

Koulutuksen mukanaan tuomaa ammattitaitoa ja laatua ei aina tunnisteta, siitä ei välttämättä haluta maksaa

Taulukko 8

Valmistuneet, kysymys 20: Jos sinulla oli/on ollut valmistumisesi jälkeen vaikeuksia työllistyä, arvio miten seuraavat seikat vaikuttivat/ovat vaikuttaneet työtilanteeseesi? *

* Taulukossa vastaajien mielestä kolme suurinta estettä

Suurimpina työllistymisen esteinä näyttelijät pitivät alueellista työmarkkinatilannetta, alan yleistä työmarkkinatilannetta ja suhdeverkostojen puutetta. Kysymys esteistä kirvoitti avoimia vastauksia, jotka käsittelivät esimerkiksi valtavirta- ja marginaalinäyttelijän habitusten näkymättömiä vaateita, verkostoitumisen haasteita sekä uusien työtapojen opettelua. Avoimissa vastauksissa sivuttiin myös vaikeutta tuoda omaa osaamista esiin tai rajata omaa toimintakenttää, jotka tekijät olivat yhteydessä epävarmuuteen omasta osaamisesta.

Ongelma aiheuttaa myös se, että alalla ei välttämättä tunnisteta tai arvosteta koulutuksen mukanaan tuomaa ammattitaitoa ja laatua. Ala työllistää myös kouluttamattomia näyttelijöitä, eikä koulutetuille näyttelijöille olla valmiita maksamaa asianmukaista palkka. Näyttelijä saattaa menettää työmahdollisuuden ollessaan suostumatta alihinnoittelemaan omaa työtään. Tähän epäkohtaan on syytä vakavasti puuttua. Kysymys on keskeinen myös tulevan kulttuurin rahoitusuudistuksen kannalta. Uudessa lakiesityksessä korostetaan korkeata laatua. Eikö korkea laatu yhdeltä osin synny juuri siitä, että esityksiä tekevät alan koulutetut ammattilaiset? Kysymys on akuutti myös elokuvatuotantojen kohdalla.

Ennako-olettamuksista poiketen sukupuolen merkitys oli oletettua pienempi. Vastauksista paljastui kuitenkin sukupuolittuneita rakenteita, joihin palataan myöhemmin. Onko vastaajat sosiaalistettu osittain kieltämään sukupuolen merkitys ja näkemään ammattikenttä ja työurat sukupuolineutraaleina? Painottuisivatko vastaukset mahdollisesti toisin, jos kysely olisi tehty #metoo -liikkeen alettua?

Kyselyä voi pitää puutteellisena siltä osin, että näyttelijöiltä ei kysytty, millaisia taitoja, osaamista ja vahvuuksia he pitivät työuransa kannalta keskeisinä.

Näyttelijän työuraa ei ole syytä arvottaa perinteisen työsuhdenormin näkökulmasta. Tarkastelu tulee siirtää näyttelijän moninaista itsensä työllistämistä edistävien vahvuuksien ja osaamisen kehittämiseen sekä toimenpiteisiin, joilla itsensä työllistävän näyttelijän siirtymistä työasemasta toiseen helpotetaan. Näyttelijältä vaaditaan kohtuuttoman paljon tietoa, uskallusta ja riskinottoa suunnistaa työvoimapolitiikan hetteiköissä.

Valmistuneiden avokommentteja työllistymisestä:

”Kokemus kentällä on, että freelancereiden työtilanne on huonontunut. Eikä toisaalta tilaisuuksia kiinnityksiinkään ole kovin paljon niitä kaipaaville. Koen lähipiirissäni yleistä ahdistuneisuutta tilanteessa, jossa monella ei ole tiedossa mitään töitä. Heilläkään, jotka vielä muutama vuosi sitten työllistyivät jatkuvasti.”

”Hyväkin koulutettu näyttelijä saattaa jäädä mahdollisuuksien ulkopuolelle. Työllistyminen tällä alalla on hankalaa etenkin siksi, että se on monista seikoista kiinni. Paras ei aina ole se, joka palkataan, jos parhaan kaltaista näyttelijää ei juuri nyt tarvita tai etsitä. Mutta tämän alle ei voi musertua, jos haluaa tätä ammatikseen tehdä. Vastoinkäymiset kasvattavat ja lopulta sinnikkyys palkitaan!”

”Pääkaupunkiseudulla on ylitarjontaa alan ihmisistä, ja suurissa maakunta-teattereissa on suorastaan huutava pula koulutetusta nuorista näyttelijöistä. Jossain kohtaa täytyy siis olla ”gäppi”, kun nuoret ihmiset jäävät valmistumisen jälkeen mieluummin työttömiksi kuin muuttavat töiden perässä muualle Suomeen. Tämä epäkohta vaatisi mielestäni korjausliikettä.”

”Pääkaupunkiseudulla kilpailu töistä on erityisen kovaa, ja maakuntiin ei haluta niin helposti lähteä, koska sijainti ratkaisee nykyään useammin kuin täysityöllisyys. Myös unelmat AV-töistä eivät ole mahdollisia laitosteatteri-kiinnityksellä, joten moni on mieluummin työttömänä Helsingissä odottamassa ”onnenpotkua”. Jos ihmiset ovat tällä alalla työttömiä, se johtuu suurimmaksi osaksi siitä, etteivät he halua muuttaa pois sosiaalisen piirinsä luota sekä siitä, että he ottavat riskin odottaessaan parempia työtarjouksia.”

”Kuitenkin verkostoitumisen puutteen takia, aktiivinen työnhaku tuottaa hyvin vähän tulosta. Uskon, että töiden tekeminen useiden tekijöiden kanssa avaa ovia uusille töille. Tällä hetkellä työt jakautuvat freelance-näyttelijöiden kesken hyvin epätasaisesti. En tiedä, onko syynä se, että näyttelijöitä koulutettaisiin liikaa vai, että verkostoitumisen seurauksena yksi näyttelijä tekee usean näyttelijän työt.”

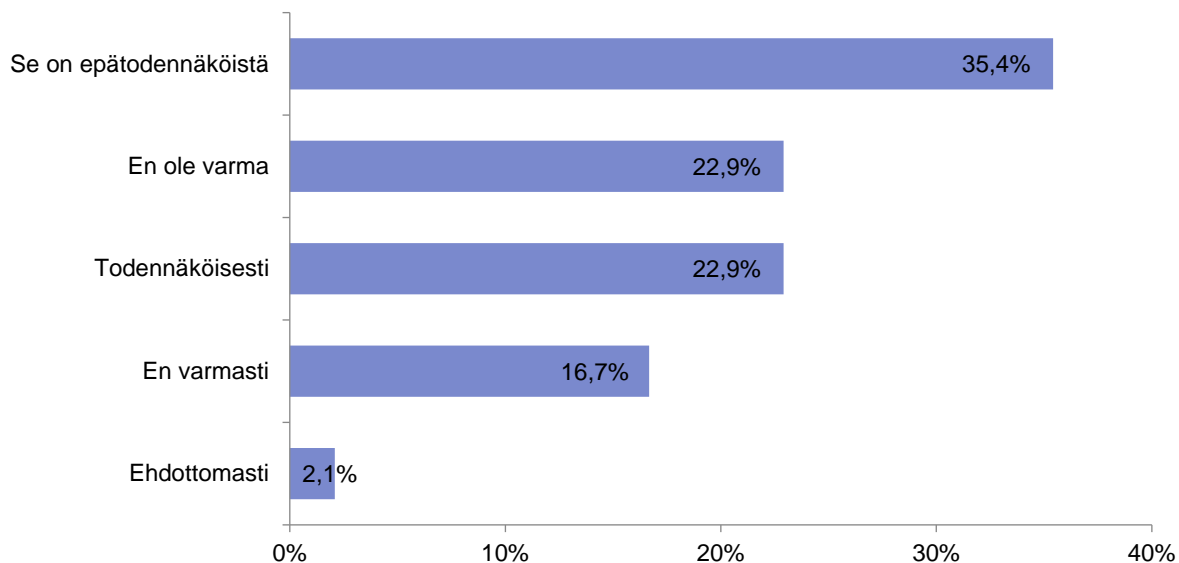
”Freelancertyöt ovat totta kai hajanaisempia ja lyhytkestoisempia, mutta en ole tuntenut olevani pulassa töiden ja työttömyyden suhteen. Pääkaupunkiseudulla on toki kovempi kilpailu, mutta myös laajempi tarjonta mahdollisista työpaikoista ja keikoista.”

Näyttelijäopiskelija uskovat, että näyttelijän töitä riittää tulevaisuudessa, mutta eivät usko tekevänsä uraa pelkästään näyttelijänä

Näyttelijäopiskelijoilta haluttiin tietää heidän tulevaisuuskuviaan siitä, haluavatko he tehdä uraa ainoastaan näyttelijänä ja uskovatko he työllistyvänsä heti valmistuttuaan. Kysymys on kiinnostava laajentuneiden ammatti-identiteettien, hybriditaiteilijuuden moniammatillisuuden näkökulmasta. Kysymys on yhteydessä myös siihen, miten paljon opiskelijat ovat opiskeluaikanaan sosiaalistuneen nimenomaan näyttelijän ammattiin. Kysymyksen työllistymisestä heti valmistumisen jälkeen voi katsoa mittaavan myös opiskelijoiden käsityksiä koulutuksensa arvostuksesta.

Taulukko 9

Opiskelijat, kysymys 26: Haluatko tulevaisuudessa tehdä uran vain näyttelijänä?

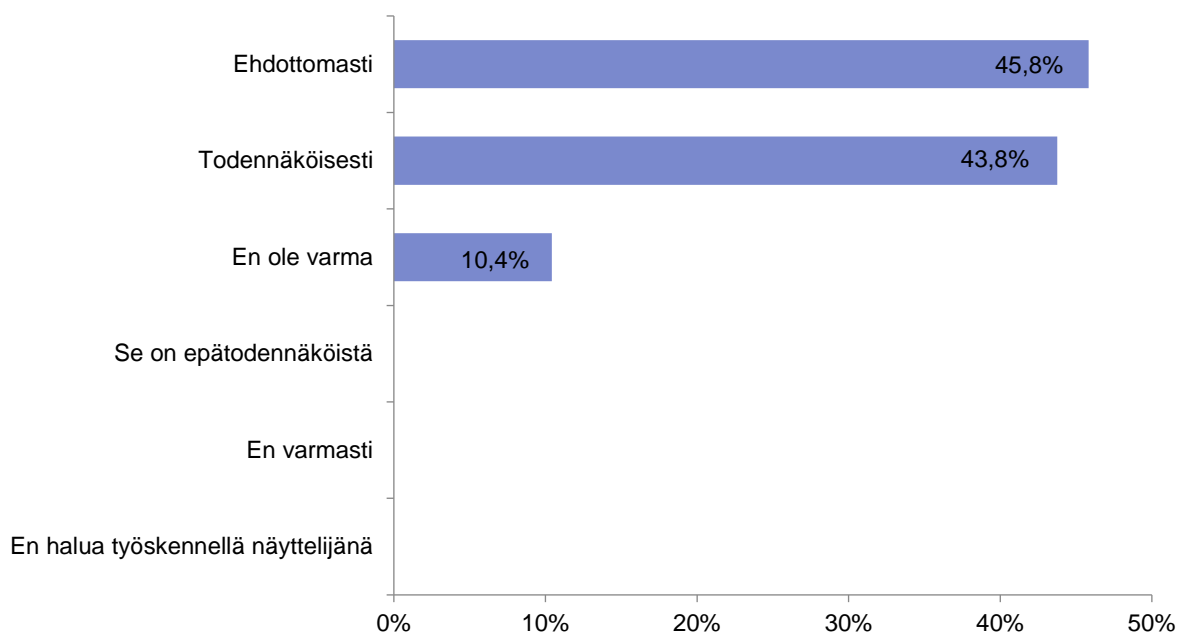

Näyttelijäopiskelija uskoo työllistyvänsä heti valmistuttuaan

Näyttelijäopiskelijat edustavat portfolio-sukupolvea, jolla on vahva usko koulutukseen. He uskovat työllistyvänsä näyttelijänä heti valmistuttuaan. Lähes 90 prosenttia oli sitä mieltä, että näyttelijän töitä riittää tulevaisuudessa.

Taulukko 10

Opiskelijat, kysymys 27: Uskotko työllistyväsi näyttelijänä sitten, kun valmistut opinnoistasi?

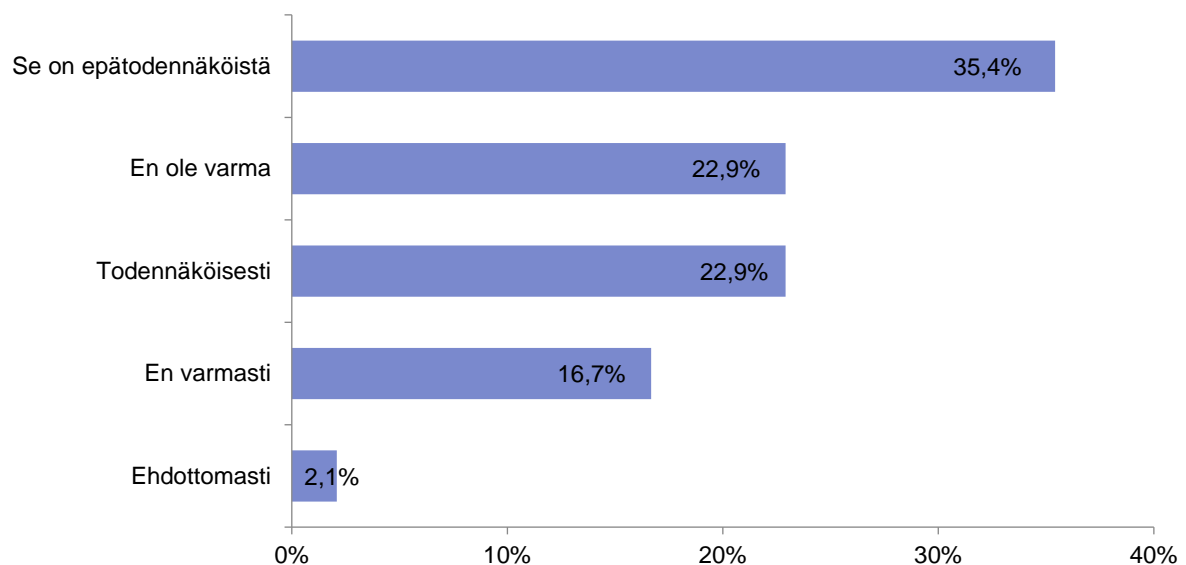

Näyttelijäopiskelijat ovat epävarmoja urastaan vain näyttelijänä – näyttelijän ammatti tuskin elättää

Samaan aikaan kun opiskelijat ovat toiveikkaita työllistymisen suhteen heti valmistumisen jälkeen, ei näyttelijänuran kestävydestä olla vakuuttuneita. Opiskelijat ovat tietoisia teatterin ja työelämän murroksesta ja omaan ammattiinsa liittyvistä epävarmuustekijöistä, mikä heijastui vastauksissa, jotka koskivat uraa vain näyttelijänä ja näyttelijän ammatin mahdollisuutta tarjota toimeentulo. Vastauksiin saattoi sisältyä myös ajatuksia käyttää näyttelijän ammattitaitoa ja osaamista muissa ammateissa.

Taulukko 11

Opiskelijat, kysymys 26: Haluatko tulevaisuudessa tehdä uran vain näyttelijänä?

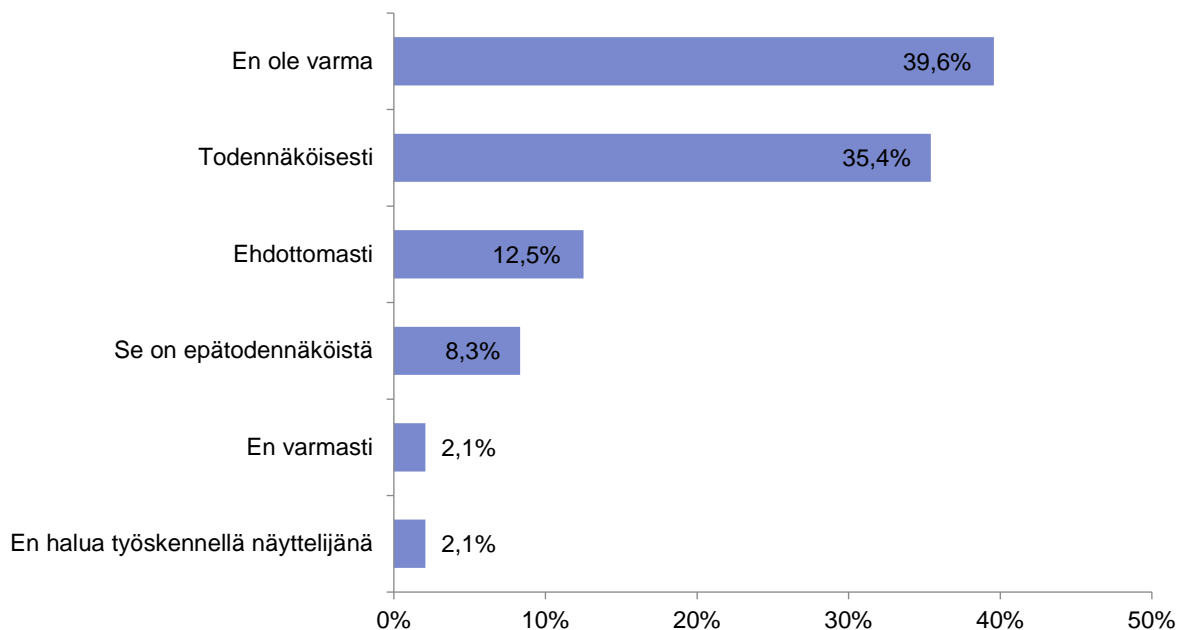

Valtaosa (97,9 %) piti epätodennäköisenä, epävarmana tai täysin varmana sitä, että eivät tulevaisuudessa halua tehdä uraa vain näyttelijänä. Vain 2,1 prosenttia oli ehdottoman varmoja halustaan luoda uran vain näyttelijänä. Todennäköisenä vaihtoehtoa piti 22,9 prosenttia vastaajista.

Kysymys toimeentulosta pelkää näyttelijän ammatissa jakoi mielipiteitä. Puolet vastaajista piti toimeentuloa pelkää näyttelijän ammatissa epävarmana ja epätodennäköisenä. Toinen puoli puolestaan uskoi todennäköisesti tai ehdottomasti pystyvänsä elättämään itsensä (ja perheensä) pelkää näyttelijän ammatissa.

Taulukko 12

Opiskelijat, kysymys 28: Uskotko pystyväsi elättämään itsesi (ja perheesi) pelkästään näyttelijän ammatilla?

Opiskelijoilta ei kuitenkaan tarkemmin kysytty syitä epävarmuuteen. Vastaukset todennäköisesti heijastelevat sitä, että nykyisessä murrostilassa ja ylipäätään, opiskelijat eivät koe, että näyttelijän ammatti olisi erityisen turvattu tai hyväpalkkainen.

Eräs vastaaja tiivisti avovastauksessaan: *"Teatteri tuntuu olevan niin suuressa murroksessa, että olen hämmennyksen tilassa sen tulevaisuuden suhteen. Se hankaloitti vastaamista."* Toisaalta on niitä, jotka hyvin vahvasti uskovat näyttelijäntaiteen tulevaisuuteen. Tärkeänä eräs vastaaja koki näyttelijäkentän itsetunnon ja arvostuksen vahvistamisen. Vahvistusta tarvitaan myös siihen, että oma näyttelijäntyö, ammattitaito ja osaaminen pystytään näkemään laajalaisemmin.

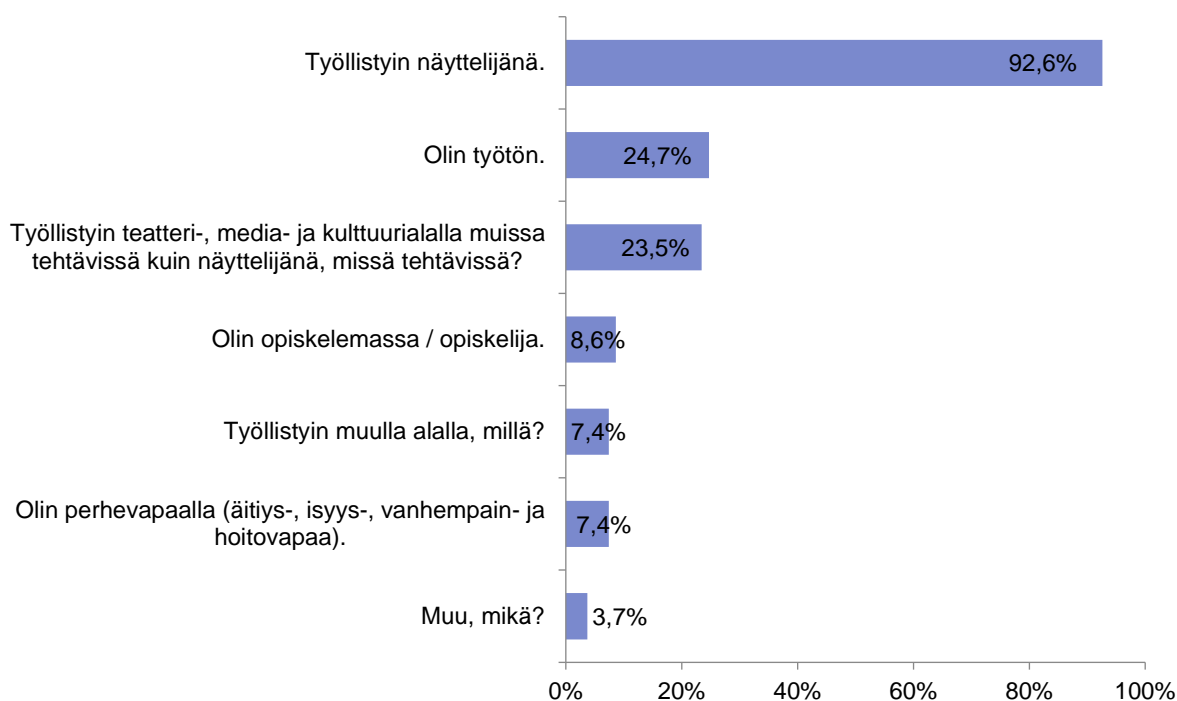
Työtä teatterikentän eri rakenteissa ja medioissa

Kysymyskokonaisuuksissa, jotka koskivat vuotta 2016, haluttiin valmistuneilta näyttelijöiltä tietää, minkälaisena näyttäytyi heidän työnsä kalenterivuotinen kokonaisuus: kuinka paljon näyttelijät työllistyivät näyttelijänä, kuinka paljon he mahdollisesti olivat työttöminä, opiskelemassa, perhevapailla tai työskentelemässä apurahalla. Lisäksi haluttiin tietää näyttelijöiden tosiasiallisista työsuhteista ja pääasiallisesta toimeentulosta. Kysymykset luonnollisesti limittyivät toisiinsa. Vastauksiin sekoittuvat omat subjektiiviset mielikuvat ja tosiasiat. Osassa kysymyksistä vastaajat saattoivat valita useamman vaihtoehdon, mutta esimerkiksi kysymykseen pääasiallisesta toimeentulosta saattoi antaa vain yhden, tilannetta parhaiten kuvaavan vaihtoehdon.

Näyttelijöistä 92,6 prosenttia vastasi työllistyneenä näyttelijänä, ja samanaikaisesti työttömänä ilmoitti olleensa 24,7 prosenttia vastanneista. Työttömyysjaksojen pituuksista ei vastausten pohjalta saa käsitystä. Määräaikaisista ja toistaiseksi voimassa olevista työsuhteista sekä vierailijatehtävistä muodostui palkkatyötulo. Määräaikaisesta työsuhteesta sai pääasiallisen toimeentulonsa liki puolet (49,4 %) ja vierailijatehtävistä 24,7 prosenttia. Toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen pohjalta pääasiallista toimeentuloa muodostui vain 8,5 prosentista vastanneista. Palkkatyöstä saadun tulon lisäksi näyttelijät työskentelivät apurahalla tai saivat työttömyyskauteltaan ansiosidonnaista päivärahaa.

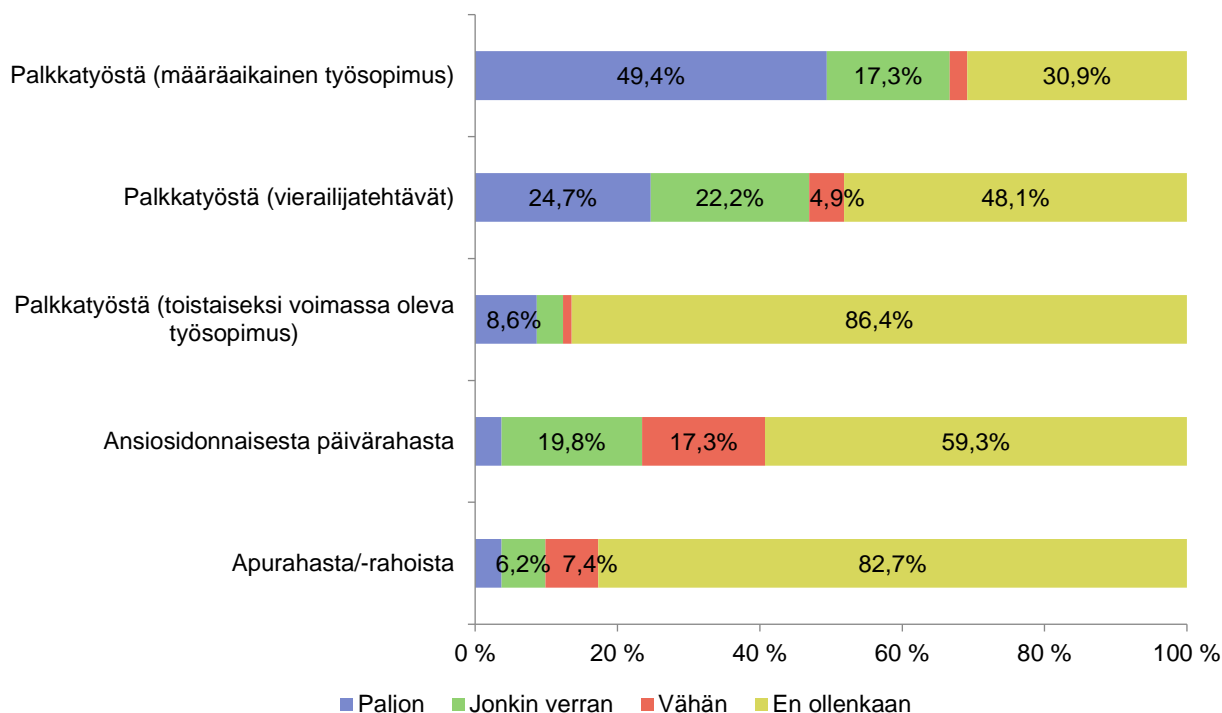
Taulukko 13

Valmistuneet, kysymys 11: Miten työllistyt vuoden 2016 aikana? Voit valita useamman vaihtoehdon.

Taulukko 14

Valmistuneet, kysymys 14: Mistä sait pääasiallisen toimeentulosi vuonna 2016? Valitse toimeentuloasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

Näyttelijän työ on palasina

Kyselyssä haluttiin selvittää näyttelijän työn monimuotoisuutta ja sitä, miten näyttelijät omaa asiantuntijuuttaan hyödyntävät. Näyttelijöiltä kysyttiin heidän tosiasiallisen työskentelyään ja käytetyn siihen käytettyä aikaa (paljon, jonkin verran, en ollenkaan) näkökulmasta. Haluttiin selvittää myös yksityiskohtaisemmin sitä, miten paljon työskenneltiin vos-kentällä, miten paljon rahoituslain ulkopuolisella kentällä ja miten paljon televisio, elokuva, radio tai äänityöt työllistivät.

Yleisesti on hyvin tiedossa, että kentällä tehdään paljon palkatonta työtä. Tämänkin työn osuus haluttiin saada näkyviin. Haluttiin tietää myös näyttelijöiden kansainvälisestä liikkuvuudesta ja siitä, kuinka paljon näyttelijät tekevät työtä kansainvälisissä teatterin yhteistuotannoissa tai ulkomaisissa elokuva- ja tv-tuotannoissa. Teatterityötä sosiaali- ja terveyssektorilla ja ylipäätään teatteria soveltaen tehdään nykyisin yhä enemmän. Haluttiin tietää, kuinka paljon näyttelijä työskentelee soveltavan teatterin alueella.

Kaupunginteatterit ovat edelleen merkittävä työllistäjä, myös av-ala tarjoaa työtä

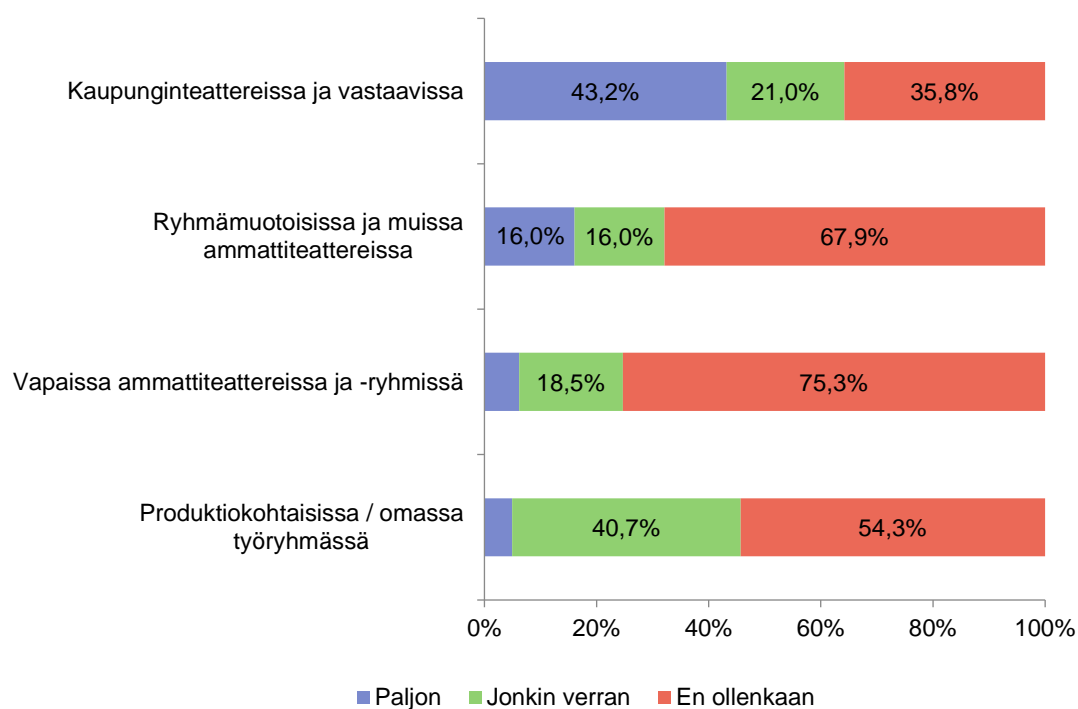
Vos-teattereiden kustannussäästöt ovat kohdistuneet erityisesti näyttelijöihin. Sekä vakinaiset kiinnitykset ja vierailijatehtävät ovat vähentyneet. Säästöistä huolimatta kaupunginteatteriverkosto on edelleen merkittävin näyttelijöiden työllistäjä. Kaupunginteattereissa ja vastaavissa työskenteli vastaajista 43,2 prosenttia paljon, noin viidennes (21 %) vastasi työskentelevänsä niissä jonkin verran. Rahoituslain ulkopuolisen teatterikentän jälkeenympäristö näkyy sen vä-

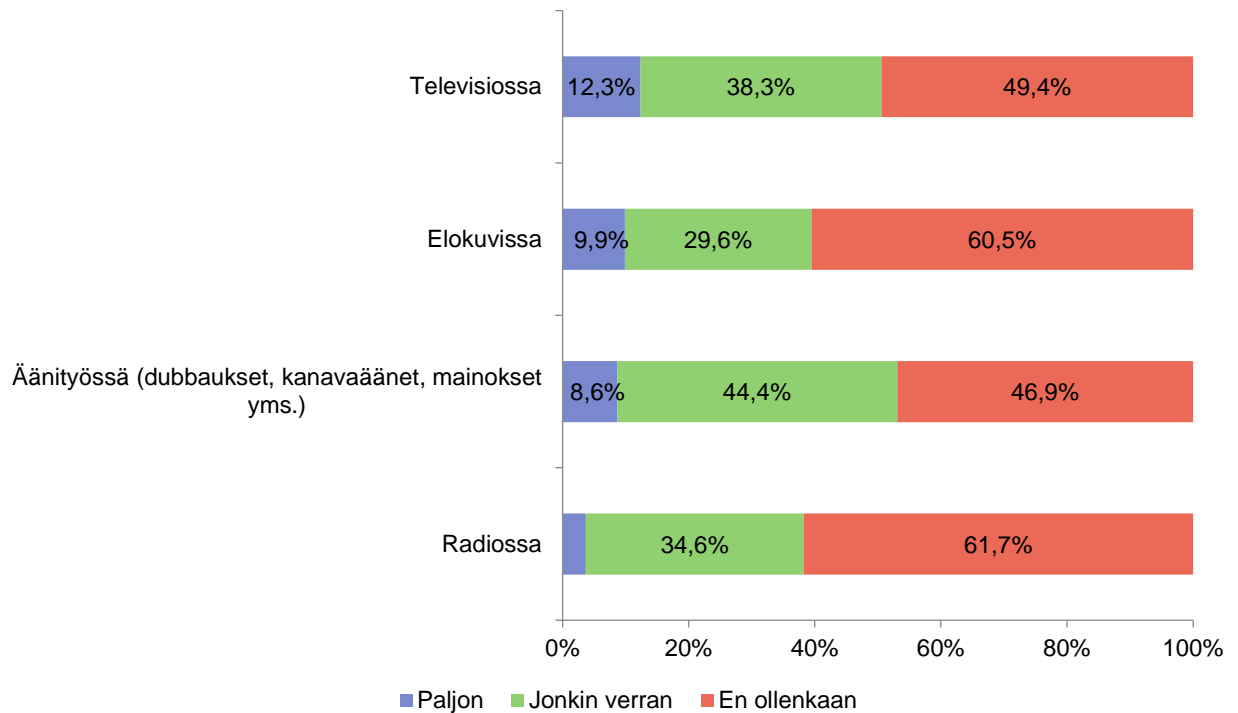
häisessä kyvyssä tarjota työtä. Kolme neljäsosaa (75 %) ei ollut työskennellyt lainkaan vapaissa ammattiteattereissa ja -ryhmissä, yli puolet (54,3 %) ei ollut työskennellyt produktiokohtaisissa ryhmissä.

Elokuvat, televisio ja radio sekä erilaiset äänityöt tarjoavat näyttelijöille työtä, jonka osuus pääsääntöisesti ei kuitenkaan ole suuri. Noin 30-40 prosenttia vastanneista kertoi työskennelleensä jonkin verran näissä medioissa. Niitä, jotka olivat työskennelleet paljon alalla, oli keskimäärin 10 prosenttia vastanneista. Elokuva tarjoaa työtä suhteellisen rajalliselle joukolle näyttelijöitä.

Taulukot 15-16

Valmistuneet, kysymys 12: Missä työskentelit vuoden 2016 aikana? Arvioi työntekoasi seuraavissa vaihtoehtoisissa sen mukaan, kuinka paljon ne työllistivät sinua ajallisesti.

Näyttelijä tekee työtä myös palkatta

Työtä palkatta oli tehnyt kolmannes vastaajista. Keskeistä on se, että työtä tehdään produktiokohtaisissa tai omissa työryhmissä ja ylipäättään rahoituslain ulkopuolisella alirahoitetulla kentällä. Saattaa olla, että juuri tämä omaehtoinen työskentely pitää sisällään palkatonta työtä. Produktioita toteutetaan omalla riskillä apurahoilla, joita saadaankin esimerkiksi suunniteltua vähemmän. Tämänkaltainen palkaton työskentely on olennaisesti erilaista kuin esimerkiksi alipalkattu tai palkaton työ ulkopuolisen työnantajan toimeksiannosta. Palkattoman työn osuus saattaa liittyä myös elokuvatuotannoissa tapahtuvaan työskentelyyn. Tämän kyselyn pohjalta ei saada tietoa, millä kentällä ja minkälaisissa rakenteissa näyttelijät palkatonta työtä tekevät.

Cuporen ja Taiken *Taiteilijabarometrissä* (2018) on syystä kiinnitetty huomiota taiteilijoiden palkattoman työn suureen osuuteen. Ongelma on monisyinen. Oletettavaa on, että näyttelijä joutuu usein työryhmäproduktioissaan harjoittelemaan osittain palkatta ja vain esityksistä pystytään maksamaan. Usein myös taiteellinen ennakkosuunnittelu taiteellisen työskentelyn mahdollistamiseksi joudutaan tekemään palkatta. Tämänkaltainen palkaton työ on suoraan yhteydessä esittävien taiteiden kentän epätasa-arvoisiin rahoitusrakenteisiin. Rahoituslain ulkopuolisella kentällä taiteellista työtä tehdään apurahoilla, osittain palkattomana työnä. Palkattomaan työhön liittyy kysymys pakosta tai toisaalta näyttelijän vapaudesta ja halusta tehdä taidetyötä myös omalla riskillä. Kulttuurin rahoitusuudistus toivottavasti parantaa rahoituslain ulkopuolisella kentällä taiteellista työtä tekevien työskentelyedellytyksiä. Tähän epäkohtaan korjausta voidaan saada ainoastaan kentän yleistä rahoitusta parantamalla sekä apurahoja lisäämällä. Elokuvatuotannoissa tehtävä mahdollinen ylityö, josta ei saada korvausta, on luonteeltaan olennaisesti erilaista kuin omasta halusta omalla riskillä tapahtuva taidetyö. Palkaton työ esimerkiksi elokuvatuotannoista tulee saada kuriin.

Näyttelijäopiskelijan tulevaisuusorientaatiot

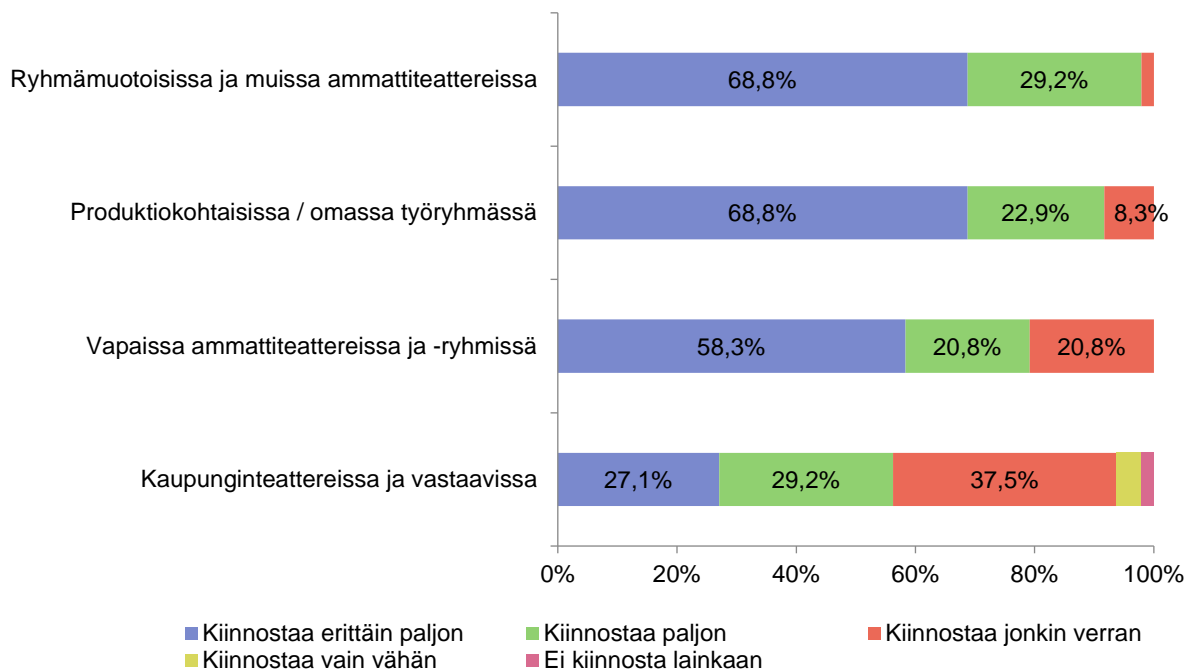
Opiskelijoita pyydettiin valitsemaan, minkälaisilla eri kentillä he haluaisivat valmistumisensa jälkeen työskennellä. Vastausvaihtoehdot olivat pitkälti samoja kuin kysyttäessä valmistuneiden näyttelijöiden tosiasiallista työskentelyä. Haluttiin tietää, minkälaisissa rakenteissa ja minkälaisissa työsuhteissa näyttelijäopiskelijat haluaisivat työskennellä. Lisäksi haluttiin tietää opiskelijoiden kiinnostuksesta teatterin eri osa-alueisiin ja ilmaisumuotoihin sekä eri välineisiin.

Työtä teatterissa muualla kuin kaupunginteattereissa

Näyttelijäopiskelijoita kiinnostaa ennen kaikkea työskentely ryhmämuotoisissa ja muissa ammattiteattereissa, produktiokohtaisissa ryhmissä tai omassa työryhmässä, vapaissa ammattiteattereissa ja -ryhmissä. Lähes 60-70 prosenttia vastanneista ilmoitti työn näissä rakenteissa kiinnostavan erittäin paljon, kun taas kaupunginteatterit tai vastaavat kiinnostivat työpaikkoina erittäin paljon vain vajaa kolmannesta. Syitä tähän pohditaan lähemmin tarkasteltaessa näyttelijäopiskelijoiden motivaatiota, työn merkitystä ja arvoja. Vastausten voi nähdä olevan yhteydessä myös näyttelijäopiskelijoiden arvioihin suomalaisen näyttelijäntaiteen tasosta ja teattereiden ongelmista.

Taulukko 17

Opiskelijat, kysymys 2: Missä haluaisit työskennellä valmistumisesi jälkeen?

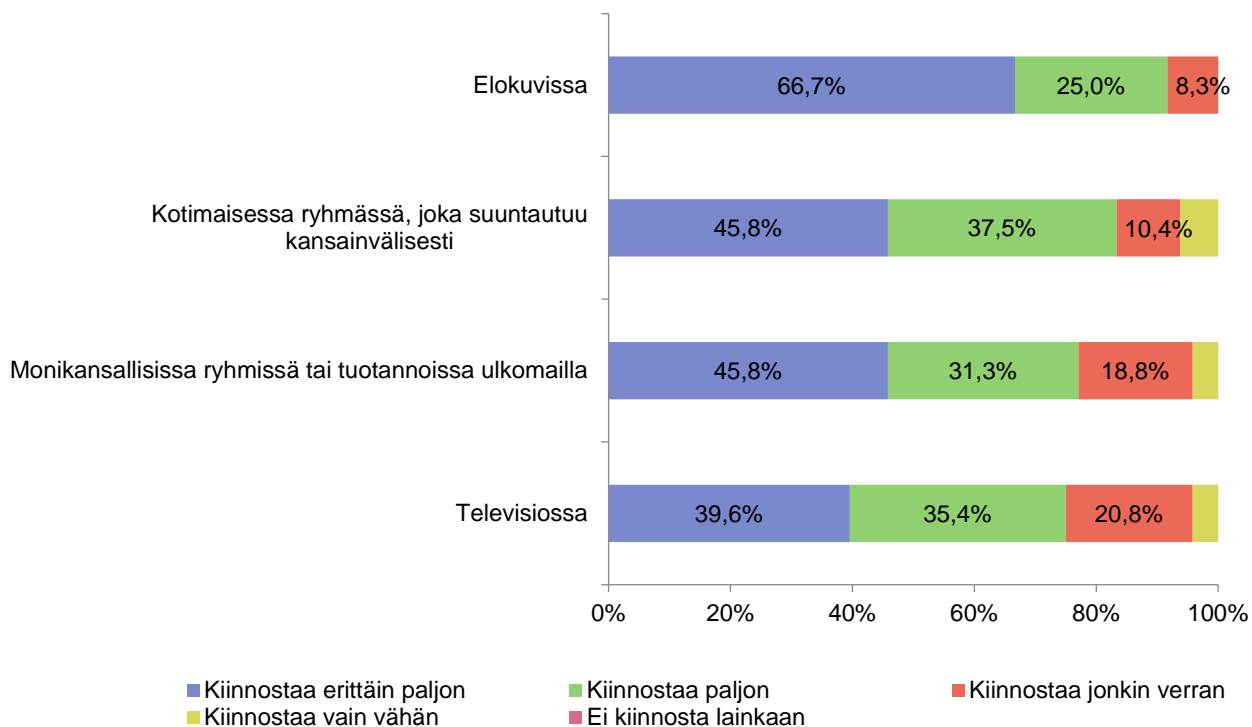

Opiskelijoita kiinnostavat erityisesti elokuvat. Elokuviissa työskentely kiinnostaa erittäin paljon ja paljon peräti yli 90 prosenttia (91,7 %) vastaajista. Opiskelijoiden suuri kiinnostus työskentelyyn tässä mediassa ei ole suhteessa sen tarjoamiin suhteellisiin työtilaisuuksiin. Näyttelijäopiskelijat ovat kansainvälisesti orientoituneita. Heitä kiinnostaa työskentely kansainvälisessä

kontekstissa oli pa kyse sitten kotimaisesta kansainvälisesti suuntautuvasta tai monikansallises-
ta ryhmästä.

Taulukko 18

Opiskelijat, kysymys 2: Missä haluaisit työskennellä valmistumisesi jälkeen?

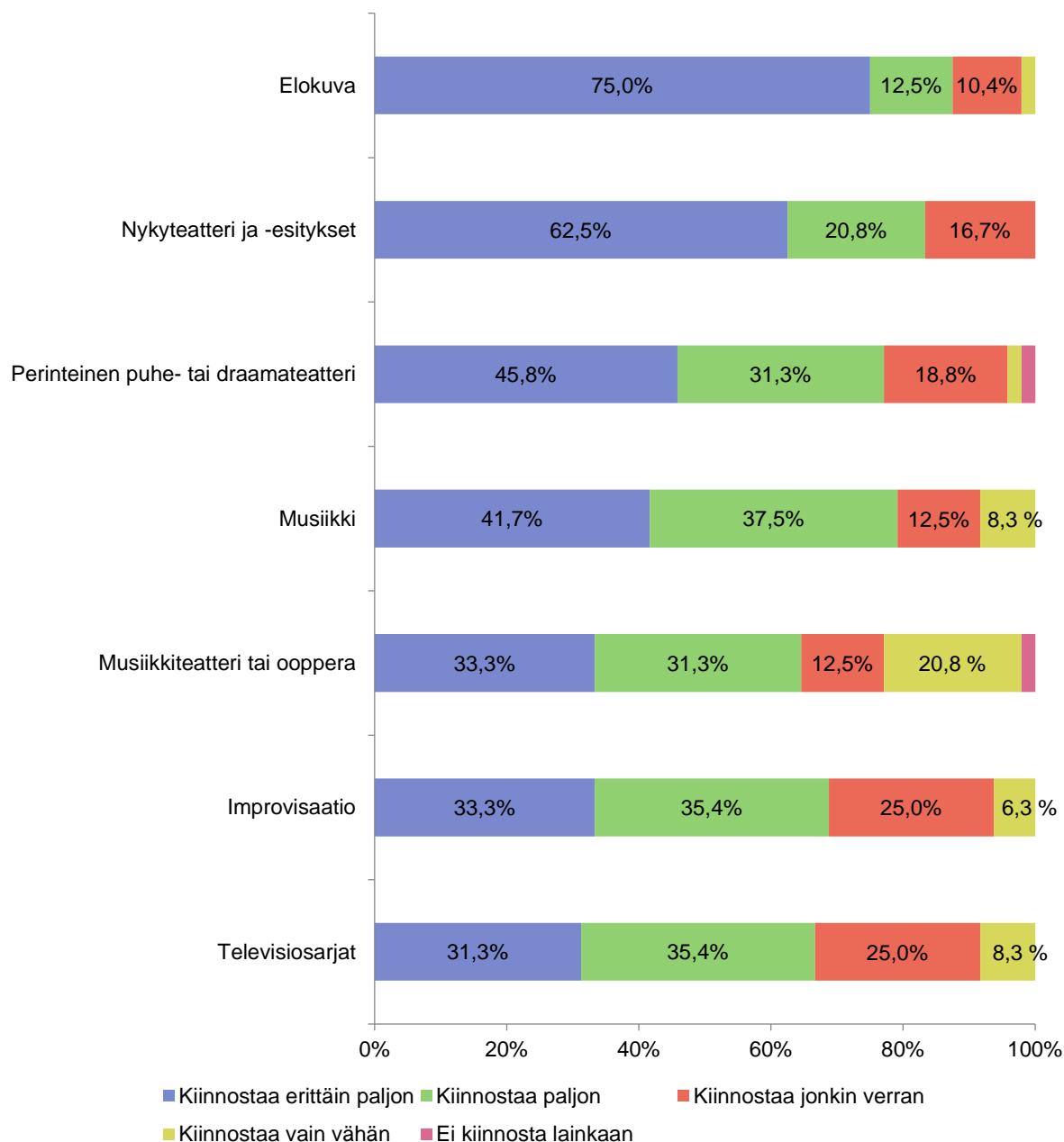

Näyttelijäopiskelijoiden kiinnostus jakautuu laajalle

Yleisesti ottaen näyttelijäopiskelijat ovat laajasti kiinnostuneita monesta alueesta. Kiinnostuksen kohteet lienevät yhteydessä siihen, mitä sisältöjä koulutus on tarjonnut. Kiinnostus heijastelee myös opiskelijoiden ja mahdollisesti koulutuksen luomia arvostuksia.

Taulukko 19

Opiskelijat, kysymys 3: Millä seuraavista alueista haluaisit näyttelijänä erityisesti työskennellä tulevaisuudessa?

Elokuva genrenä kiinnostaa edelleen eniten (75 %). Seuraavana opiskelijoita kiinnostavat eniten nykyteatteri- ja esitykset (62,5 % vastanneista). Musiikki sekä musiikkiteatteri tai ooppera olivat kyselyssä erillisinä alueina. Runsas kolmannes vastanneista piti näitä alueita erittäin paljon kiinnostavina. 45,6 prosenttia ilmoitti perinteisen puhe- ja draamateatterin kiinnostavan erittäin paljon. Improvisaatiosta ja televisiosarjoista oli erittäin paljon kiinnostuneita noin kolmannes vastanneista. Sen sijaan mainokset, sirkus, stand up tai muu estradiviihde tai nukketeatteri eivät juuri kiinnostaneet tai kiinnostivat vain vähän.

Valmistuneiden näyttelijöiden tosiasiallisen työn ja työskentelyalueiden sekä opiskelijoiden toiveiden keskinäinen vertailu osoittaa suuria eroja työllistymistodellisuuden ja työllistymishaavei-

den välillä. Rakenteet, joissa monet opiskelijat haluavat työskennellä, tarjoavat työn vapautta ja mahdollisuutta toteuttaa omaa taiteellista näkemystään, mutta samanaikaisesti suhteellisesti ottaen vähän työtilaisuuksia ja työstä ansiota. Vetovoimainen elokuva-ala mutta pystyy tarjoamaan näyttelijöille työtä suhteellisesti ottaen vähän. Sen sijaan kaupunginteatterit, jotka opiskelijoiden silmissä näyttävät vähemmän vetovoimaisina, työllistävät näyttelijöitä.

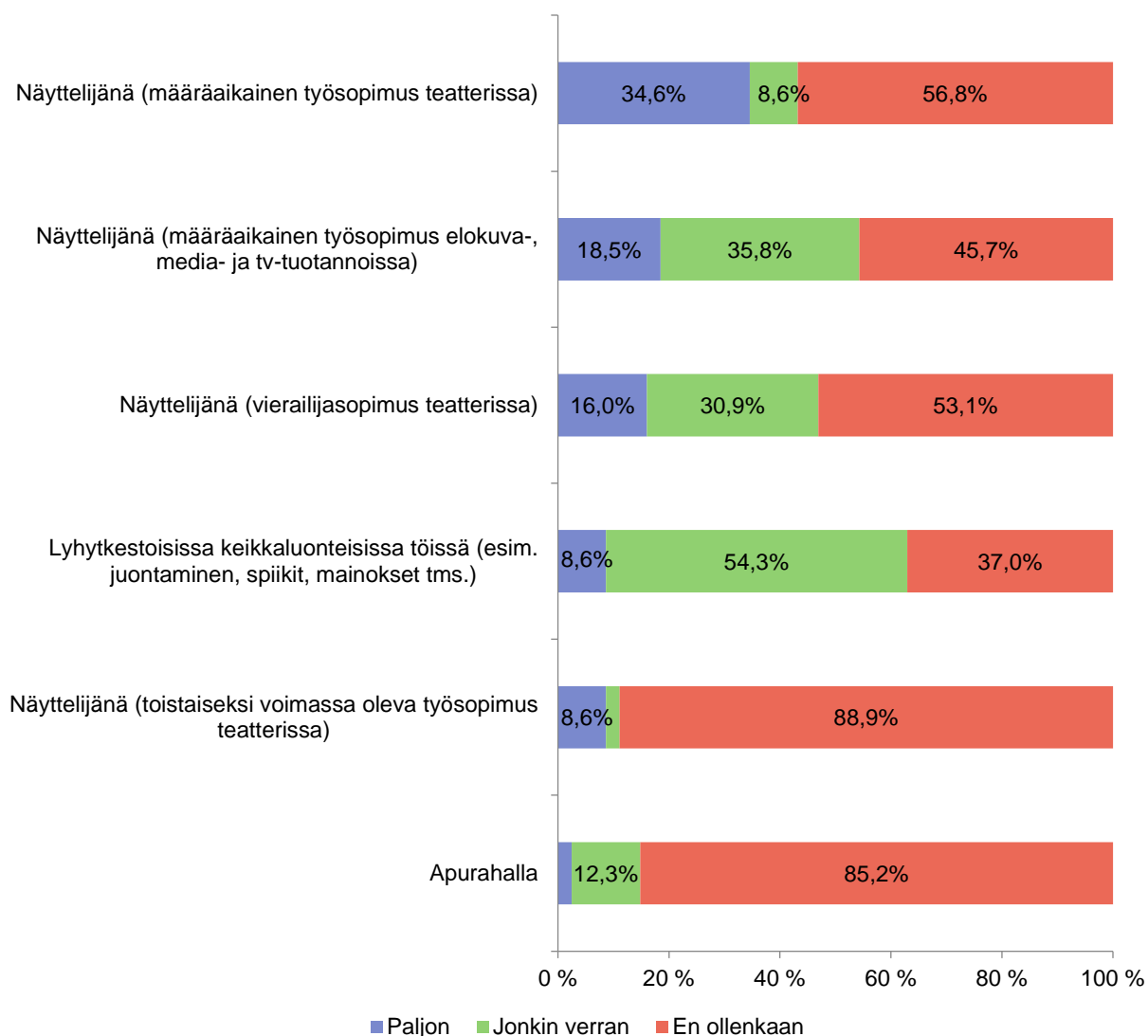
Näyttelijällä on monenlaisia työsuhteita ja työasemia

Oletettiin, että näyttelijöiden työsuhteet ja -asemat ovat moninaisia, mutta haluttiin yksityiskoh-
taisemmin tietää näiden keskinäisiä osuuksia. Näyttelijöitä pyydettiin vastaamaan, minkälaisissa
työsuhteissa ja -asemissa he olivat tosiasiallisesti vuonna 2016 työskennelleet.

Valmistuneiden näyttelijöiden työsuhteet ovat yhteydessä kenttiin, joissa työskennellään. Odotet-
tusti näyttelijät työllistyivät määräaikaisilla sopimuksilla teatterissa ja av-tuotannoissa sekä ja
vierailijasopimuksin teatterissa. Näyttelijöiden lyhytkestoisia keikkatöiden osuus oli suhteellisesti
ottaen korkea, mikä ehkä oli yllätys. 63 prosenttia ilmoitti tehneensä keikkatöitä paljon tai jonkin
verran. Toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia oli suhteellisesti ottaen vain vähän.

Taulukko 20

*Valmistuneet, kysymys 13: Millaisissa työsuhteissa työskentelit tai olit vuonna 2016? Valitse työn luonnetasi
parhaiten kuvaava vaihtoehto.*

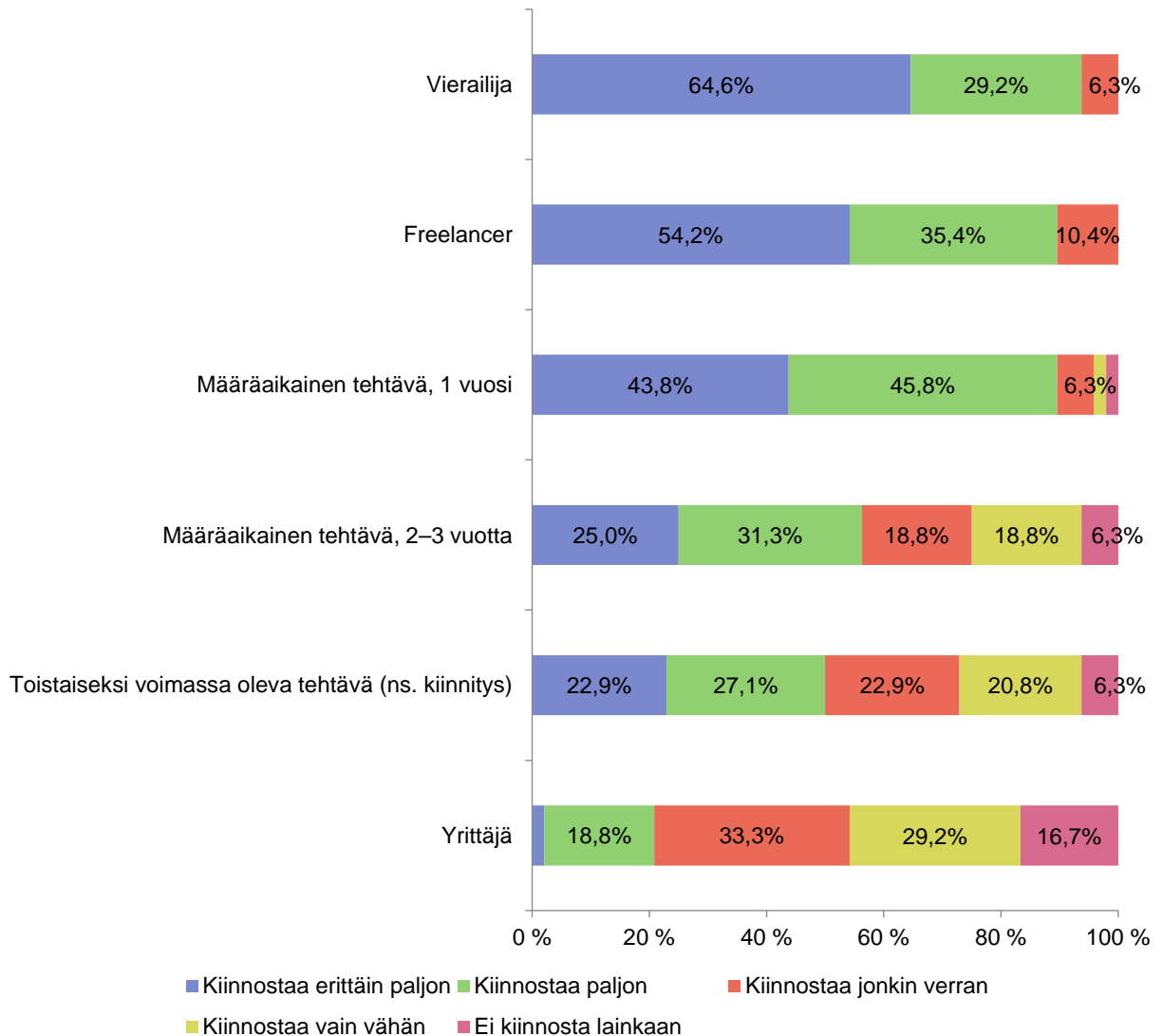
Lähes puolet vastaajista (49,4 %) ilmoitti olleensa työttömänä paljon tai jonkin verran. Palkaton-
ta työtä ilmoitti tehneensä jonkin verran lähes kolmannes vastaajista (29,6 %). Vastauksiin saat-
taa sekoittua subjektiivisia tuntemuksia tai oletettuja arvostuksia.

Näyttelijäopiskelijat haluavat vierailijasopimuksia ja toimia freelancereina

Opiskelijoiden kyselyssä haluttiin selvittää, millaisissa sopimussuhteissa he haluaisivat työskennellä. Kysymykset osoittautuivat ongelmallisiksi. Vasta opiskelujensa alkuvaiheessa olevat opiskelijat eivät välttämättä vielä tunne työ sopimuskäytäntöjä. Lisäksi kysymysten muotoiluissa oli käsitteellisiä epätarkkuuksia ja kysymyksissä sekoittuivat sopimussuhteet ja työntekopaikka.

Taulukko 21

Opiskelijat, kysymys 7: Millaisessa työsuhteessa työskentelisit näyttelijänä mieluiten valmistuttuasi?

Näyttelijäopiskelijoita ohjaa vapaus ja haluttomuus sitoutua vuotta pidempään työsuhteeseen. He ovat ennen kaikkea kiinnostuneita työskentelystä vierailijasopimuksin. Yli 90 prosenttia (93,8 %) vastasi vierailijana olon kiinnostavan erittäin paljon tai paljon. Lähes saman verran (89,6 %) kiinnosti freelancerius (vierailijasopimuksin työskentelevät ovat freelancenäyttelijöitä), samoin yhden vuoden määräaikainen kiinnitys (89,6 %). Sen sijaan pidempi määräaikainen sopimus kiinnosti enää vain runsasta puolta (56,3 %) vastaajista. Puolet vastaajista (50 %) vastasi olevansa erittäin paljon tai paljon kiinnostuneita vakinaisesta kiinnityksestä. Yrittäjäyyskin

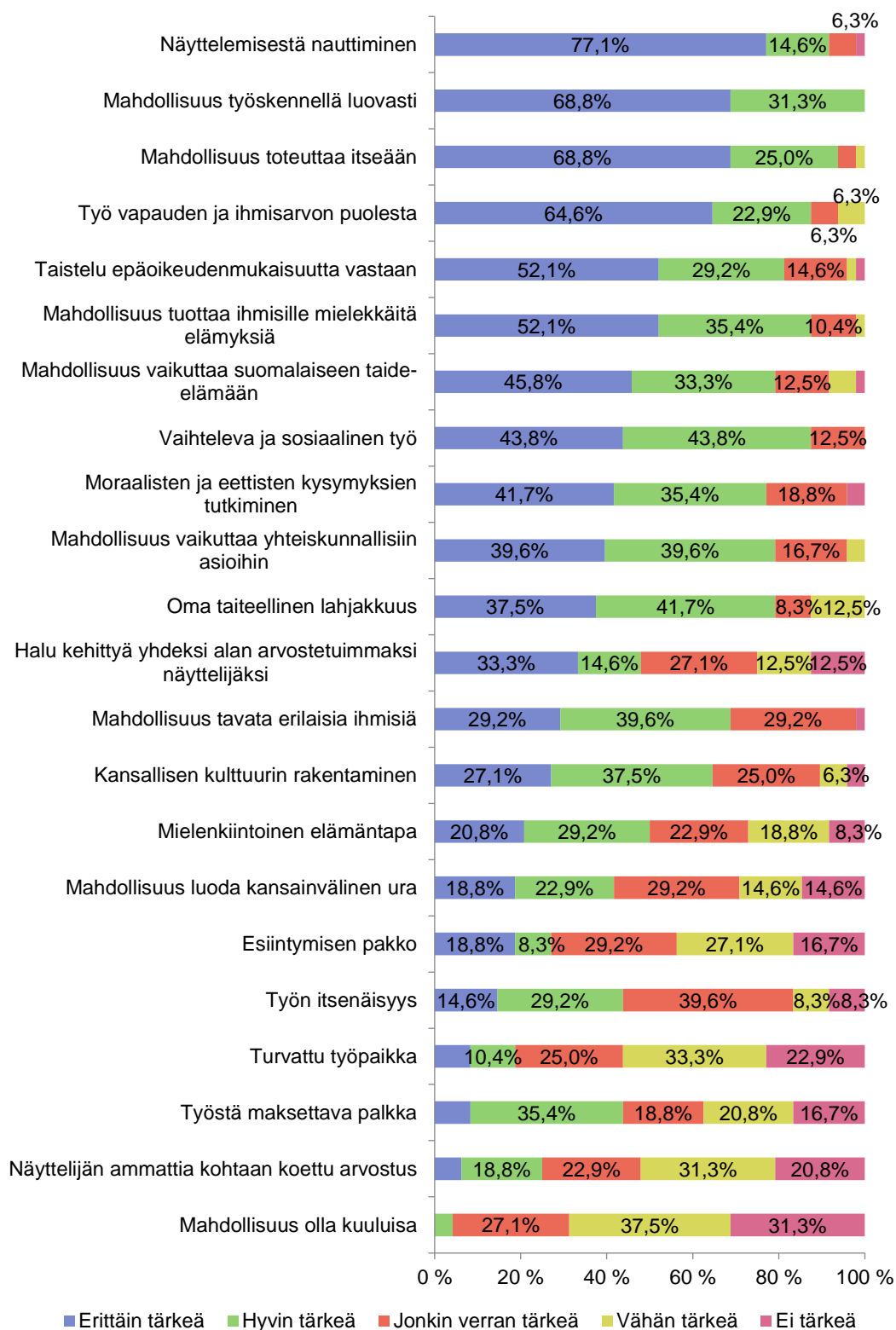
kiinnosti yllättävän paljon: noin viidennes vastaajista vastasi yrittäjyyden kiinnostavan paljon tai erittäin paljon.

Mikä motivoi opiskelemaan näyttelijäksi?

Itseilmaisu ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen motivaatiotekijöinä

Taulukko 22

Opiskelijat, kysymys 1: Arvioi seuraavat väittämät sen mukaan, kuinka paljon ne motivoivat sinua opiskelemaan alalle?

Kyselylomakkeessa esitettiin erilaisia väittämiä siitä, mitkä asiat motivoivat opiskelijoita hakeutumaan opiskelemaan alalle. Vastaaajia pyydettiin arvioimaan kutakin väitettä viisiportaisella asteikolla. Vastaukset on järjestetty oheiseen taulukkoon motivaatiotekijöiden merkityksellisyyttä kuvaavassa suuruusjärjestyksessä.

Näyttelijäopiskelijoiden motivaatiotekijöissä korostuvat itseilmaisuuksiin, yksilöllisyyteen ja vapautteen liittyvät tekijät. Tällaisia olivat näyttelemisestä nauttiminen, mahdollisuus työskennellä luovasti sekä mahdollisuus toteuttaa itseään. Näyttelijäopiskelijaa motivoi itseisarvoisesti näytteleminen. Näiden yksilöllisten tekijöiden – itseisarvoisen näyttelijyyden, luovan työskentelyn ja itsensä toteuttamisen sekä oman taiteellisen lahjakkuuden – rinnalle nousee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyviä motivaatiotekijöitä. Tällaisia yhteiskunnallisia motivaatiotekijöitä olivat työ vapauden ja ihmisarvon puolesta, taistelu epäoikeudenmukaisuutta vastaan, mahdollisuus vaikuttaa suomalaisten taide-elämään, vaihteleva ja sosiaalinen työ, moraalisten ja eettisten kysymysten tutkiminen sekä mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin.

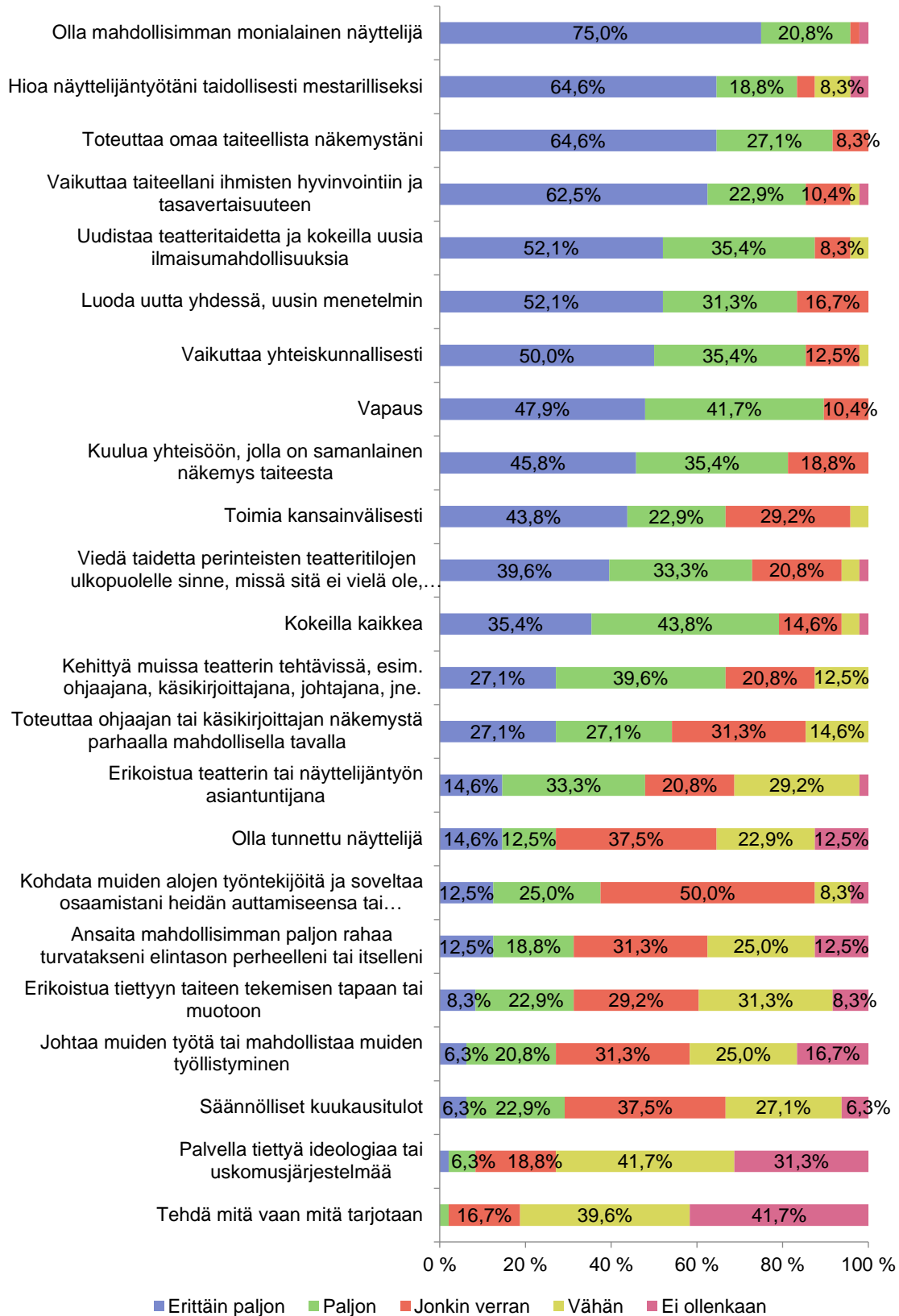
Turvattua työpaikkaa sen sijaan ei pidetä tärkeänä motivaatiotekijänä. Onko tässä kyse realismista? Opiskelijat ovat tietoisia, että turvattuja työpaikkoja on yhä vähemmän ja toisaalta he ilmiselvästi arvostavat enemmän määräaikaisten kiinnitysten ja vierailutehtävien suomaa vapautta. Työstä maksettava palkka ja näyttelijän ammattia kohtaan tunnettu arvostus sen sijaan jakoivat mielipiteitä. Tässäkin vastauksessa kyse saattaa olla toisaalla materiaalien arvojen vähäisestä arvostuksesta, toisaalta myös siitä, että yleisesti ottaen ei haluta myöntää rahan, arvostuksen tai kuuluisuuden merkitystä henkilökohtaisina motivaatiotekijöinä.

Näyttelijäopiskelijat haluavat olla monialaisia korkean ammattitaidon omaavia näyttelijöitä, jotka toteuttavat omaa taiteellista näkemystään

Näyttelijäopiskelijoilta kysyttiin myös muita tavoitteita, joiden he uskoivat ohjaavan omia tulevaisuuden valintojaan. Vastaaajille esitettiin jälleen joukko väittämiä, ja heitä pyydettiin arvioimaan kutakin väitettä viisiportaisella asteikolla. Vastaukset on järjestetty oheiseen taulukkoon tekijöiden ensisijaisuutta kuvaavassa suuruusjärjestyksessä.

Taulukko 23

Opiskelijat, kysymys 5: Olet hakeutunut näyttelijäkoulutukseen ja ammattiin tietyistä syistä, joita kysyimme kohdassa 1. Näiden syiden rinnalla sinulla saattaa olla muitakin tavoitteita, jotka ohjaavat valintojasi tulevaisuudessa. Miten seuraavat väittämät vastaavat tavoitteita?

Samoin kuin motivaatiotekijöissä myös näissä vastauksissa korostuivat toisaalta itseisarvoinen taidelähtöisyys, toisaalta yhteiskunnalliset tekijät. Taiteelliseen ammattitaitoon liittyvät tekijät ovat tärkeitä. Näyttelijöiden pyrkimyksenä oli olla mahdollisimman monialaisia näyttelijöitä, hioa omaa näyttelijäntyötä mestarilliseksi ja toteuttaa omaa taiteellista näkemystään. Samoin tärkeänä pidettiin teatteritaiteen uudistamista ja uusien ilmaisumahdollisuuksien kokeilua, myös vapautta pidettiin tärkeänä. Toisaalta haluttiin vaikuttaa taiteella ihmisten hyvinvointiin ja tasavertaisuuteen tai vaikuttaa yhteiskunnallisesti.

Näyttelijäopiskelijoiden valintoja ohjasivat vain vähäisessä määrin säännölliset kuukausitulot tai halu palvella tiettyä ideologiaa tai uskomusjärjestelmää. Näyttelijäopiskelijat olivat itsenäisiä ja itseohjautuvia eivätkä olleet halukkaita tekemään mitä vain heille tarjottaisiin.

Näyttelijäopiskelijoiden motivaatiotekijät ja tulevaisuuden tavoitteita ohjaavat tekijät hahmottavat kuvaa vallitsevista arvoista ja merkityksistä.

Näyttelijäopiskelijoiden arvostuksia voi verrata freelancenäyttelijöiden antamiin vastauksiin. Näyttelijäopiskelijoiden ja freelancenäyttelijöiden vastauksissa on paljon samansuuntaisuutta. Freelancenäyttelijöiden kysely osoitti, että freelancerius oli selkeästi tietoinen arvovalinta. Oman taiteellisen näkemyksen toteuttaminen ja vapaus merkitsivät freelancenäyttelijöille mahdollisuutta valita itse produktiot, roolityöt, työyhteisön ja rakenteet, joissa halutaan toimia. Kaupallisuuden, taloudellisiin arvoihin/varallisuuteen ja kuuluisuuteen liittyvät tekijät ja uravaihtoehdot kiinnostivat vain vähän. Freelancenäyttelijäkään ei halunnut palvella tiettyä ideologiaa tai uskomusjärjestelmää tai tehdä mitä tahansa työtä jota tarjotaan. Keskeisiä työskentelyä ohjaavia tekijöitä olivat itseilmaisuuksiin ja yksilöllisyyteen ja toisaalta työn sosiaalis-yhteiskunnalliseen merkitykseen liittyvät tekijät.

Näyttää siltä, että alalle rekrytoituu samankaltaisia yksilöitä ja viimeistään koulutuksen kautta tapahtuu ehkä sosiaalistumista hyvin yhdenmukaisin arvoihin. Ammattikunnan itseymmärrys omasta roolistaan ja ammatti-identiteetistään näyttää muotoutuvan yhtenäiseksi.

Näyttelijäopiskelijoiden vastauksissa on myös paljon yhtenevyyttä nuorten taiteentekijöiden *Taiteen barometrissä* (2018) antamiin vastauksiin. Nuorille taiteentekijöille taiteilijuus oli sekä kutsumusammatti että ammatti muiden joukossa. Nuorten taiteilijoiden keskeisenä tavoitteena oli saada keskittyä omaan taiteelliseen työskentelyyn ja toteuttaa omaa taiteellista näkemystään. Kyselyssä 80 prosenttia oli valmis tinkimään toimeentulostaan voidakseen keskittyä taiteen tekemiseen.

Sukupuolittuneita rakenteita

Kyselyissä ei erikseen nostettu esiin sukupuolen vaikutusta näyttelijän asemaan tai tehty erityisesti sukupuoleen liittyviä kysymyksiä. Vain jossain kysymyksestä sukupuolta sivuttiin. Valmistuneiden näyttelijöiden vastausten pohjalta on kuitenkin mahdollista tuoda näkyviin sukupuolen mukaista eriytymistä eli segregoitumista, joka koskee näyttelijöiden työllistymistä ja työmarkkina-asemaa sekä työskentelyä teatterin eri rakenteissa.

Eriytynyt työllistyminen

Näyttelijöiden työllistyminen vuonna 2016 osoittaa eroja, joita voidaan tulkita myös sukupuolittuneisuuden näkökulmasta. Naiset vastasivat työllistyneensä miehiä enemmän näyttelijöinä (95,5 % naiset, 88,6 % miehet), samaan aikaan perhevapailta oli naisia 11,1 prosenttia, kun vastaavasti miehiä perhevapailta oli ainoastaan 2,9 prosenttia. Missä määrin kyse on mahdollisesti naisten piilotyöttömyydestä?

Miehille on rooleja teattereissa enemmän kuin naisille. Näytäntökautena 2016-17 oli vos-draamateattereissa ja Suomen Kansallisteatterissa miehille tarjolla 53 prosenttia, naisille 47 prosenttia rooleista (Teatteritilastot 2016, TINFO). Vuoden 2017 Palkkatilastojen mukaan vakinaisesti kiinnitettynä työskenteli 996 miestä ja 951 naista. Naisnäyttelijöiden keskiansio oli 194,25 euroa pienempi kuin miesten. Naisnäyttelijän euro on vos-puheteattereissa ja Suomen Kansallisteatterissa 0,98 euroa. Vos-teattereissa ja Suomen Kansallisteattereissa voimassa olevat teatterin työehtosopimukset ainakin jossain määrin takaavat samapalkkaisuutta. Sen sijaan freelancenäyttelijöiden palkkojen sukupuolieroista ei ole tietoa.

Tarjolla olevien roolien sukupuolierot heijastuvat näyttelijöiden työllistymiseen. Toistaiseksi voimassa olevilla, samoin kuin määräaikaisilla työsopimuksilla teattereissa työskenteli enemmän miehiä. Kaupunginteattereissa ja vastaavissa miesten osuus muodostui suuremmaksi, samoin äänityössä miehille oli huomattavasti enemmän työtilaisuuksia tarjolla. Ero oli hämmästyttävän suuri. Samoin lyhytkestoisissa keikkaluonteisissa töissä miehiä oli kokonaisuutena enemmän. Apurahoilla sen sijaan työskenteli enemmän naisia.

Näyttelijöiltä kysyttiin, miten paljon he näkivät sukupuolen vaikuttaneen vaikeuksiinsa työllistyä. Naisten vastauksissa korostui sukupuolen vaikutus enemmän kuin miesten vastauksissa.

Sukupuolista häirintää tai muita työuralla kohdattuja ongelmia ei kysytty eivätkä ne tässä kyselyssä nousseet esiin. Avovastauksissa naisnäyttelijät kommentoivat ulkonäköön kohdistuneita paineita.

Taulukko 24

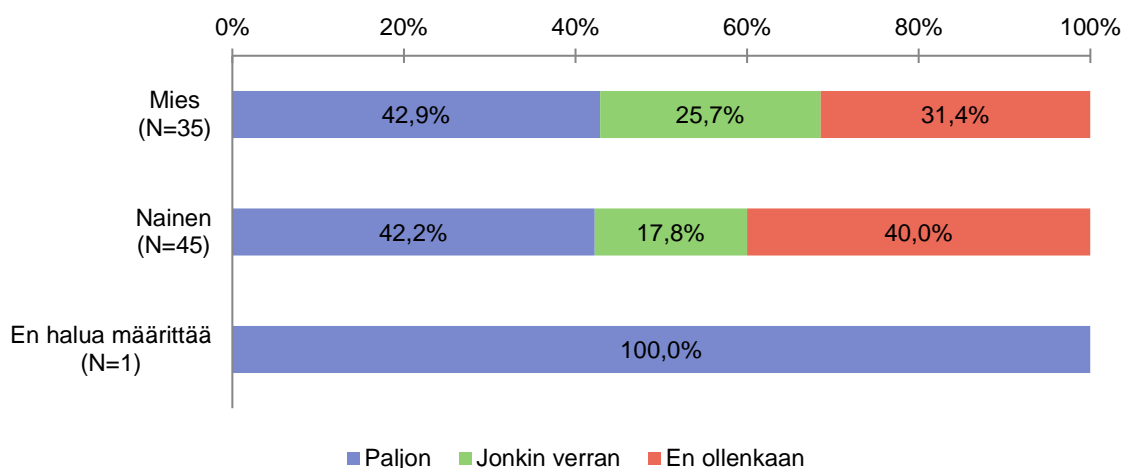
Valmistuneet, kysymys 12: Missä työskentelit vuoden 2016 aikana? Arvioi työnteokoasi seuraavissa vaihtoehdoissa sen mukaan, kuinka paljon ne työllistivät sinua ajallisesti.

	Mies (N=35)	Nainen (N=45)	En halua määrittää (N=1)
Työllistyin näyttelijänä.	88,6%	95,6%	100%
Työllistyin teatteri-, media- ja kulttuurialalla muissa tehtävissä kuin näyttelijänä, missä tehtävissä?	25,7%	22,2%	
Työllistyin muulla alalla, millä?	8,6%	6,7%	
Olin työtön.	25,7%	24,4%	
Olin opiskelemassa / opiskelija.	11,4%	6,7%	
Olin perhevapaalla (äitiys-, isyys-, vanhempain- ja hoitovapaa).	2,9%	11,1%	
Muu, mikä?	2,9%	4,4%	

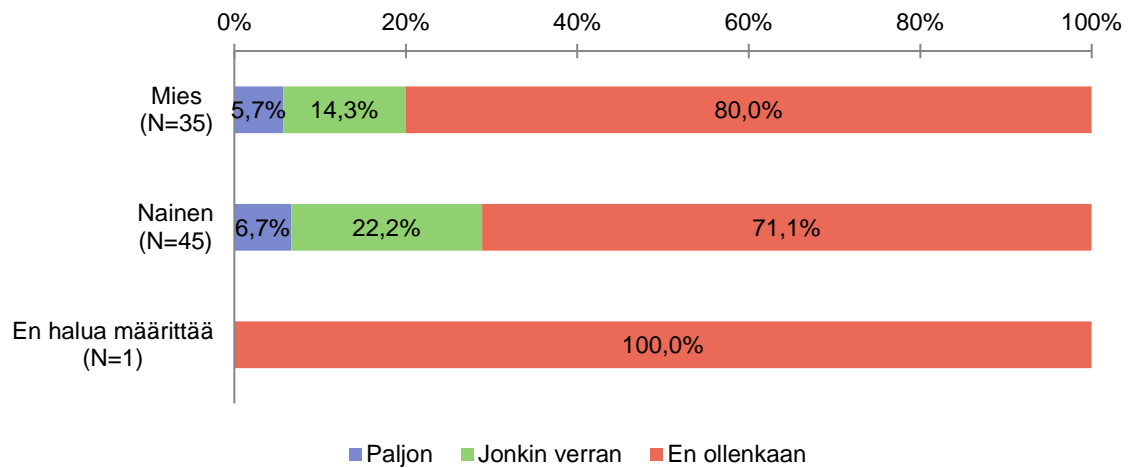
Taulukot 25-27

Valmistuneet, kysymys 11: Miten työllistyt vuoden 2016 aikana? Voit valita useamman vaihtoehdon.

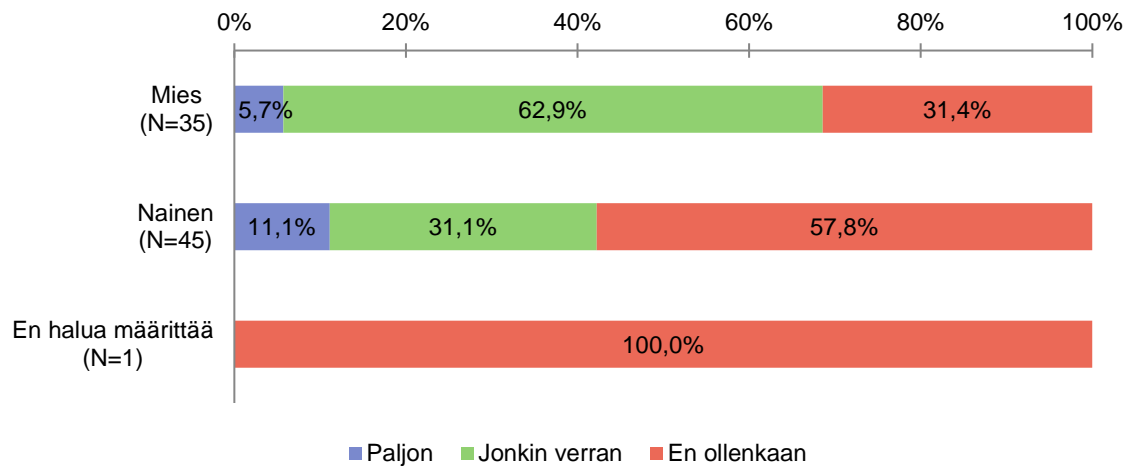
Kaupunginteattereissa ja vastaavissa

Vapaissa ammattiteattereissa ja -ryhmissä

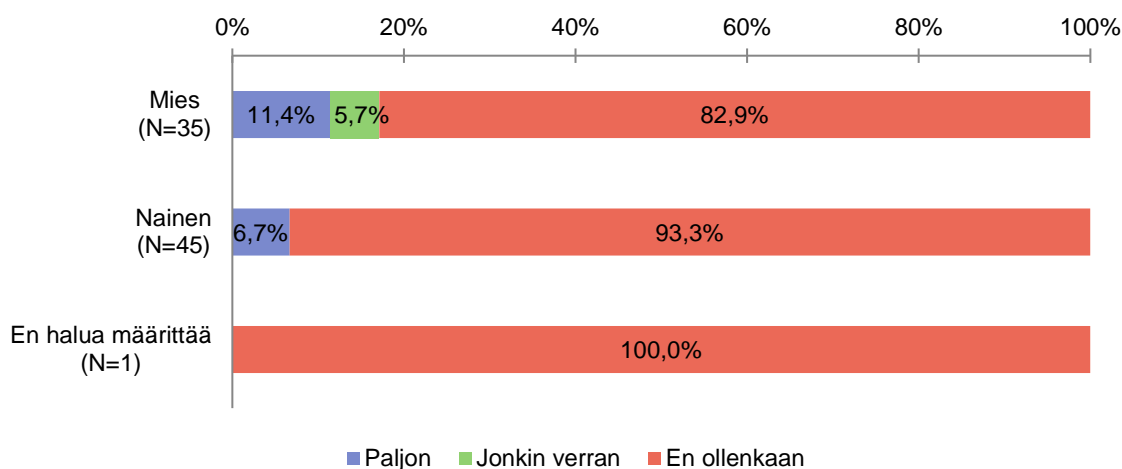
Äänityössä

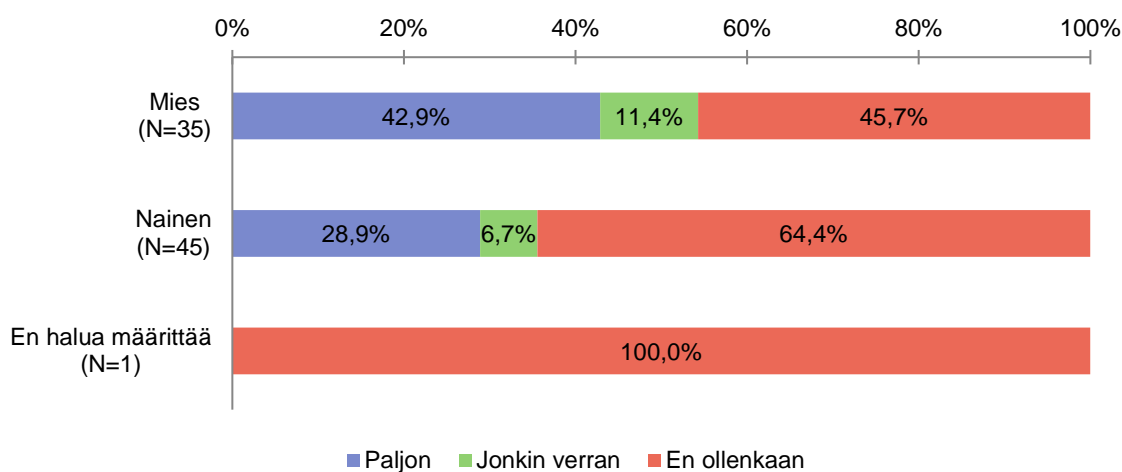
Taulukot 28-32

Valmistuneet kysymys 13: Millaisissa työsuhteissa työskentelit tai olit vuonna 2016? Valitse työn luonnetasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

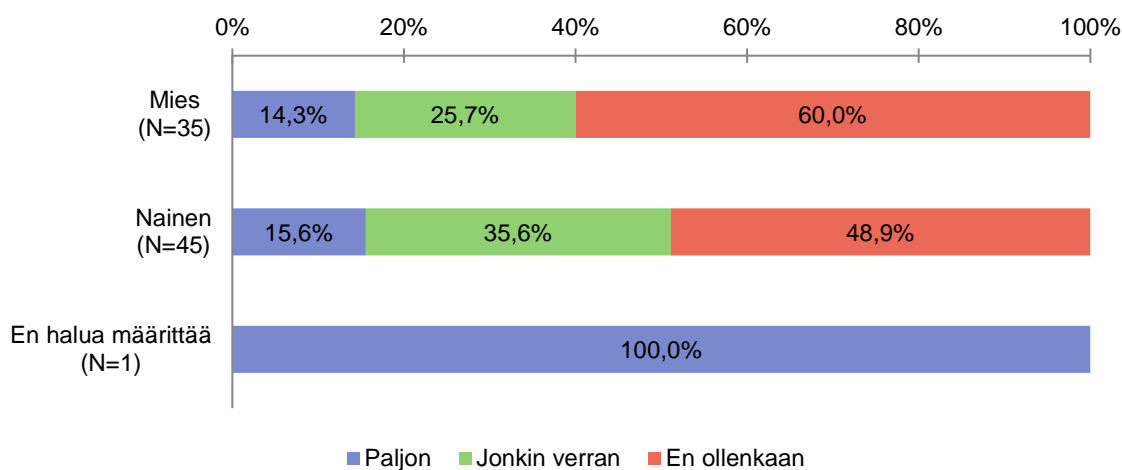
Näyttelijänä (toistaiseksi voimassa oleva työsopimus teatterissa)

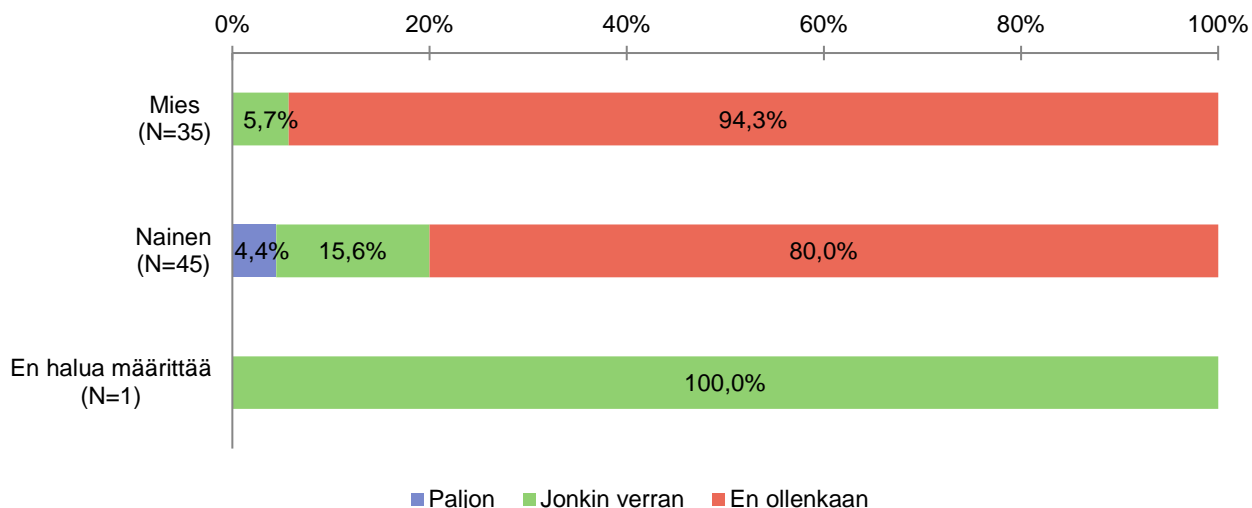
Näyttelijänä (määräaikainen työsopimus teatterissa)

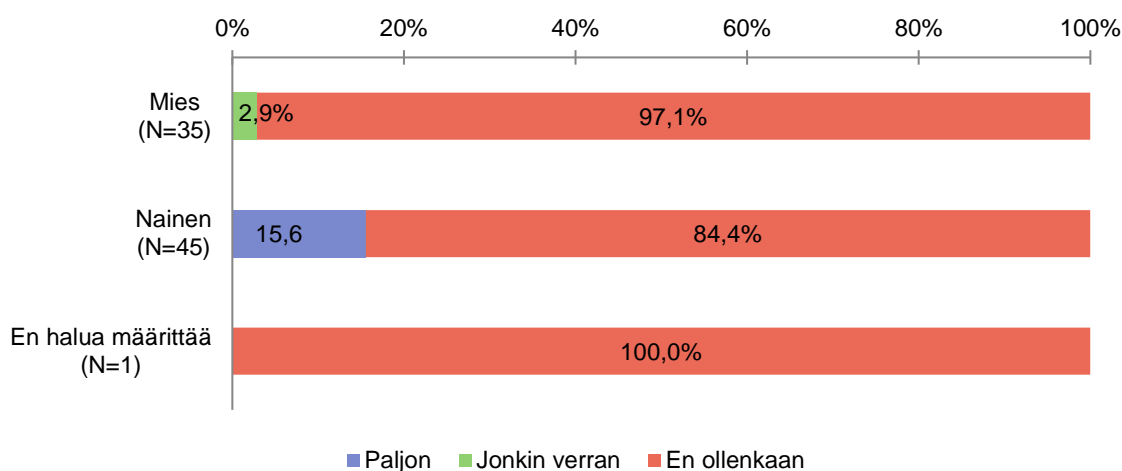
Näyttelijänä (vierailijasopimus teatterissa)

Apurahalla

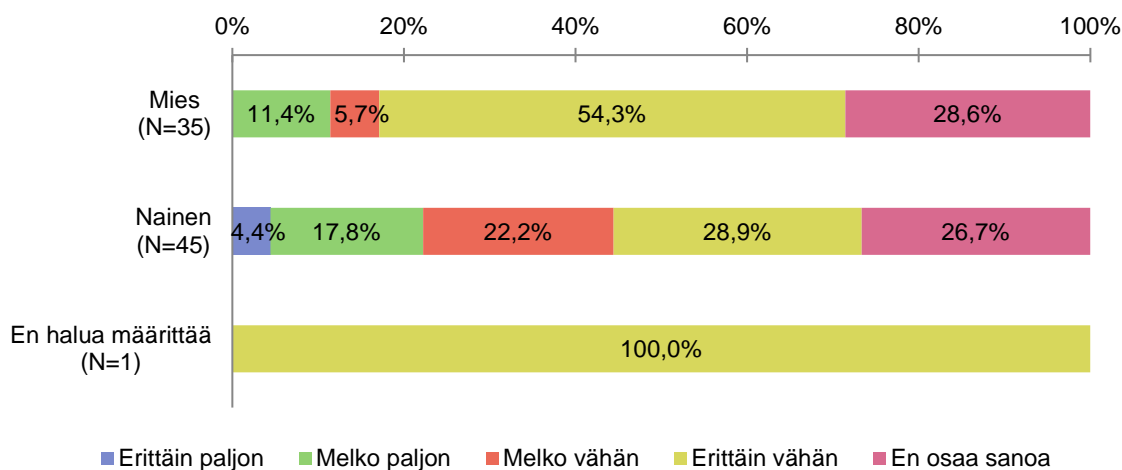
Perhevapaalla (äitiys-, isyys-, vanhempain- ja hoitovapaa)

Taulukko 33

Valmistuneet, kysymys 20: Jos sinulla oli/on ollut valmistumisesi jälkeen vaikeuksia työllistyä, arvioi miten seuraavat seikat vaikuttivat/ovat vaikuttaneet työtilanteeseesi?

Sukupuoli

Valmistuneiden kommentteja sukupuolesta

”Miehille on tarjolla keskimäärin enemmän rooleja teatterikentällä. Kameratyöt menevät lähes ainoastaan suhteiden kautta. Koen työllistyneeni erittäin hyvin teatterikentällä ja ammattitaitoni ja osaamiseni on noteerattu siten, että minulle on tarjottu uusia rooleja edellisten jälkeen. Avoimia työnhakuja pitäisi olla enemmän.”

”[...] Lisäksi naisille on todella vähän rooleja tarjolla verrattuna miehiin. Suomen juhluvuonna tehdään toki Tuntematonta, Seiska veikkaa ja MM 95, joissa miehille rooleja runsaasti, mutta naisille ei vastaavia teoksia satele. Lässynlässyn, vanha juttu, mutta ihan arkeen vaikuttava fakta.”

”Minua kuitenkin pelottaa kuilu, johon niin moni naisnäyttelijä urallaan puutoaa. Ulkonäkö paineita on jatkuvasti ja kilpailu käy välillä hyvin ahdistavaksi. Minulla ei ole hajuakaan, milloin tässä uskaltaisi hetkeksi pysähtyä hengähtämään, vaan pelkään, että jos en tee ja koko ajan, tipahdan. Henkinen puoli siis on hyvin stressaava. Toisaalta rahallinen korvaus on kohdallani ollut aina hyvä ja taloudellisesti olen ollut vahvoilla kaikki työntekovuoteni. Kiinnitystä en uskaltaisi ajatella, työnteon tahti kuulostaa omaan korvaani mahdottomalta ja epämielekkäältä.”

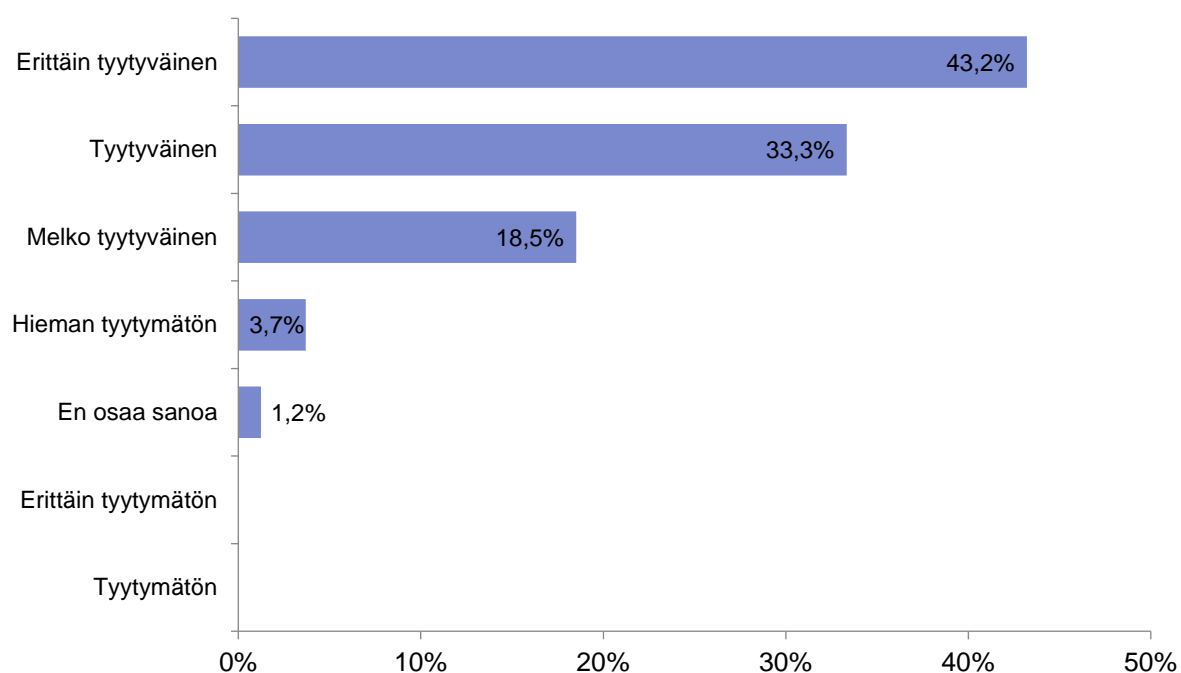
Koulutus

Näyttelijät ovat tyytyväisiä tutkintoonsa

Näyttelijöiltä kysyttiin heidän tyytyväisyyttään tutkintoon koko työuran kannalta. Valtaosa vastaajista oli erittäin tyytyväisiä (43,2 %) tai tyytyväisiä (33,3 %) tutkintoonsa työuransa kannalta. Erittäin tyytymättömiä tai tyytymättömiä ei ollut lainkaan. Runsas viidennes oli niitä, jotka olivat joko melko tyytyväisiä (18,5 %) tai hieman tyytymättömiä (3,7 %). Koettu tyytyväisyys heijastelee todennäköisesti enemmän tyytyväisyyttä omaan työuraan kuin tutkinnon laatua. Työuran katkokset ja työttömyysjaksot vaikuttavat arviointiin. Toisaalta näyttelijöille ja näyttelijäksi opiskelijoille – kuten esittävien taiteiden taiteilijoiksi valmistuneille taiteilijoille on jo pitkään ollut selvää, ettei tutkinto sinänsä takaa automaattisesti työtä.

Taulukko 34

Valmistuneet, kysymys 18: Miten tyytyväinen olet kokonaisuudessaan suorittamaasi tutkintoon tähänastisen työurasi kannalta?

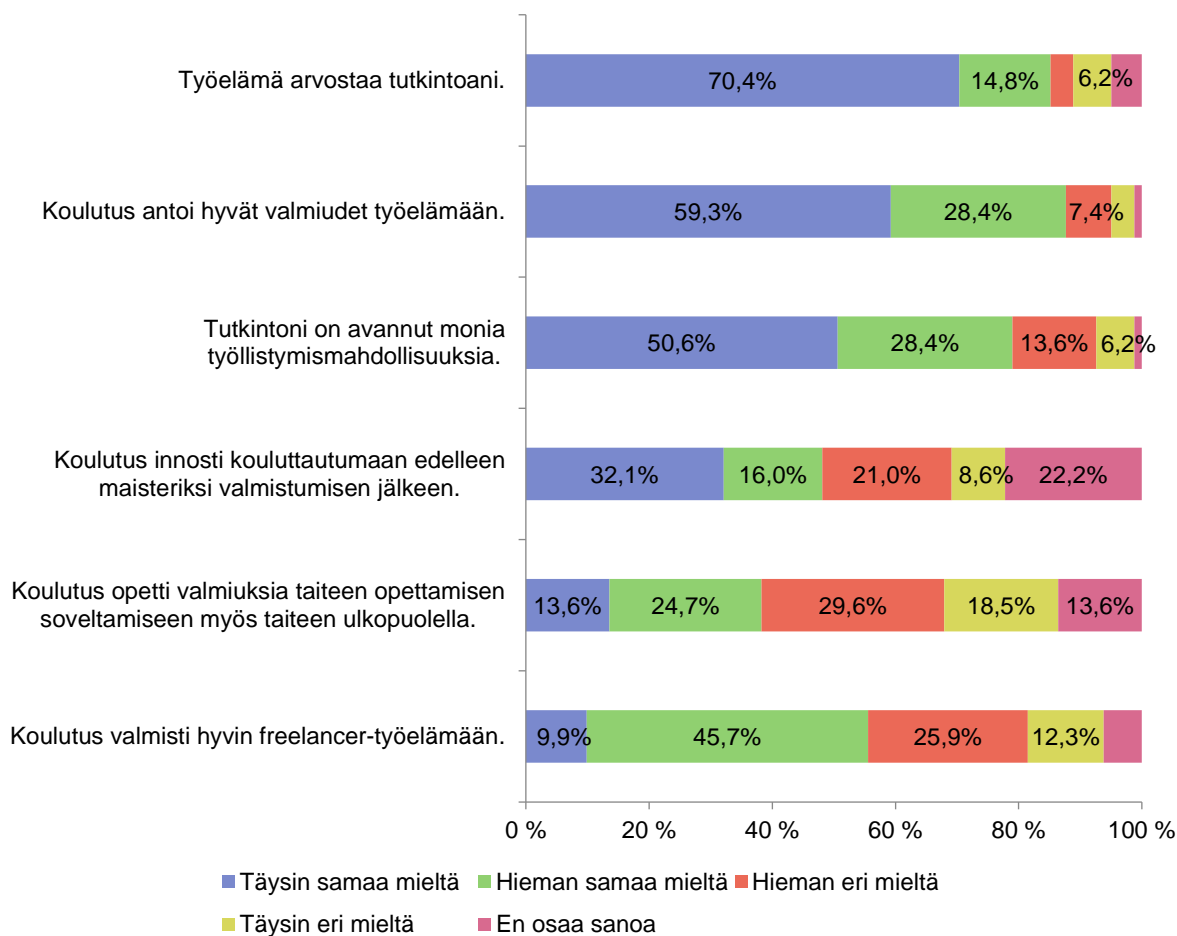

Työelämä arvostaa tutkintoa

Näyttelijäksi valmistuneilta kysyttiin heidän tyytyväisyyttään koulutukseen kuuden väittämän perusteella. Väittämät koskivat työelämän arvostusta tutkintoa kohtaan, koulutuksen antamia työelämävalmiuksia ja tutkinnon avaamia työllistymismahdollisuuksia, jatkokouluttautumiseen innostamisesta, valmiuksista taiteen soveltamiseen ja opettamiseen ulkopuolella taiteen. Lisäksi haluttiin tietää, miten hyvin tai huonosti koulutuksen katsottiin valmistaneen freelancer-työelämään. Näyttelijät vastasivat viisiportaisella asteikolla. Valtaosa (70,4 %) vastaajista koki työelämän arvostavan tutkintoaan.

Taulukko 35

Valmistuneet, kysymys 17: Arvioi koulutustasi suhteessa työuraasi seuraavien väittämien perusteella.

Tutkinto ei riittävästi anna valmiuksia freelancer-työelämään tai asiantuntijuuden soveltamiseen taiteen ulkopuolella

Yli puolet (59,3 %) oli sitä mieltä, että koulutus oli antanut hyvät valmiudet työelämään ja että tutkinto oli avannut monia työmahdollisuuksia (50,6 %). Samanaikaisesti näyttelijät kuitenkin arvioivat, että koulutus valmisti suhteellisen huonosti soveltamaan asiantuntijuutta taiteen ulkopuolella tai freelancer-työelämävalmiuksiin. Koulutuksen toivotaan antavan lisää välineitä oman osaamisen soveltamiseen ja kehittävän työllistämistä edesauttavia työelämävalmiuksia.

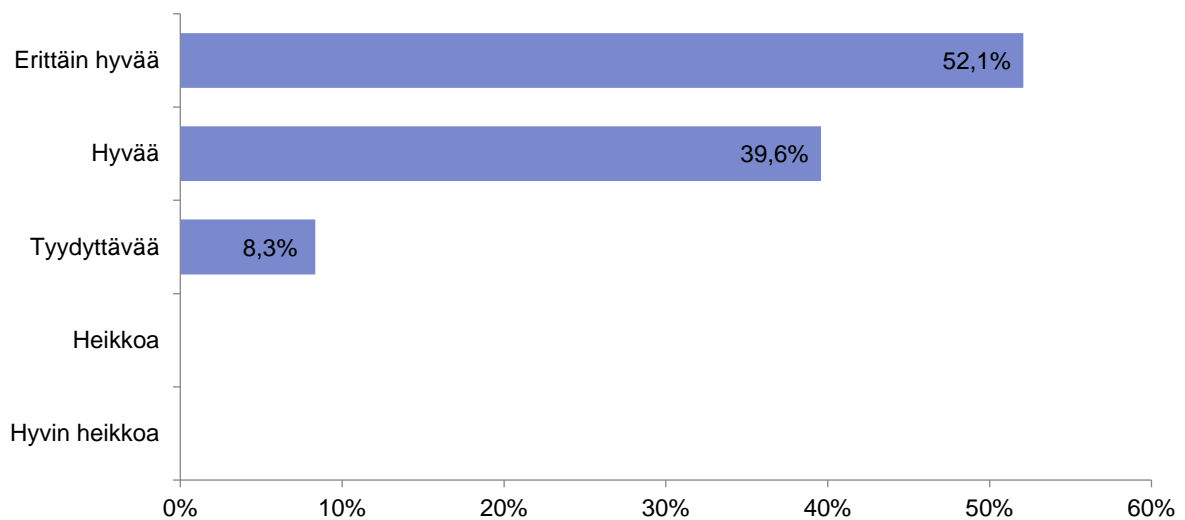
Kyselyssä ei kysytty yksilöidymmin, minkälaisia valmiuksia koulutuksen katsottiin antaneen. Kyselyn pohjalta ei voida arvioida esimerkiksi sitä, millä tavoin näyttelijät hahmottivat ja sanoittivat omaa osaamistaan. Näyttelijät kuten myös näyttelijäksi opiskelevat antoivat kuitenkin runsaasti avoimia vastauksia, joissa he pohtivat koulutustaan. Näyttelijäntyön taiteelliseen praktiikkaan keskittyvää koulutusta pidettiin erittäin korkeatasoisena. Koulutus ei kuitenkaan ehkä riittävästi auta näyttelijöitä hahmottamaan ja sanoittamaan näyttelijyyteen liittyvää laaja-alaista asiantuntijuuttaan ja ymmärtämään tämän osaamisen soveltamismahdollisuuksia.

Näyttelijäopiskelijat arvostavat koulutuksen korkeaa laatua

Kiinnostavaa on tarkastella näyttelijäksi valmistuneiden arvioiden rinnalla opiskelijoiden arvioita näyttelijäntaiteen korkeakoulutuksesta Suomessa. Näyttelijäntaiteen korkeakoulutus saa erittäin myönteiset laatuarviot. Koulutusta piti erittäin hyvänä 52,1 prosenttia ja hyvänä 39,6 prosenttia vastaajista.

Taulukko 36

Opiskelijat, kysymys 8: Näkemyksesi näyttelijäntaiteen korkeakoulutuksesta Suomessa.

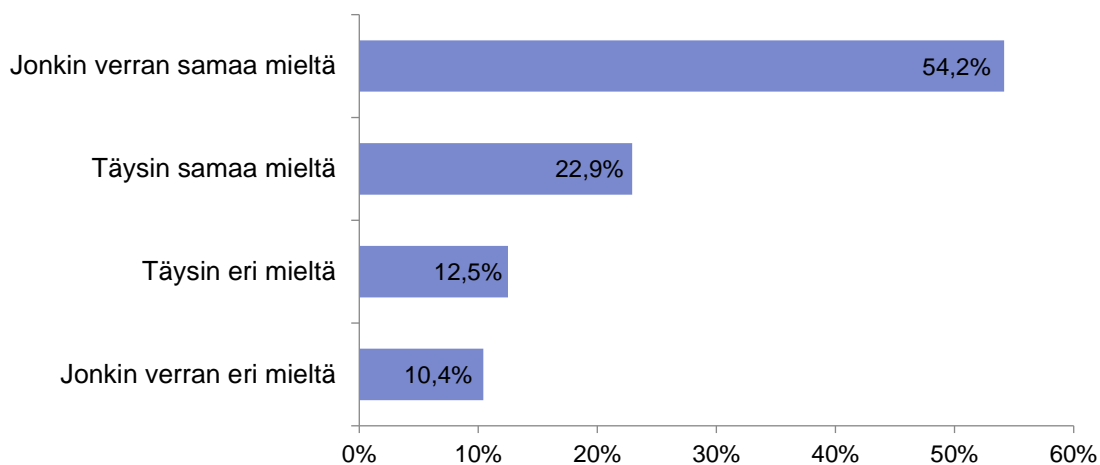

Hyväksi näyttelijäksi tuleminen ei välttämättä edellytä alan korkeakoulututkintoa

Vaikka näyttelijäopiskelijoilla, kuten myös näyttelijöiksi valmistuneilla, on usko koulutuksen tuomiin mahdollisuuksiin, he ovat samanaikaisesti tietoisia siitä, että näyttelijän urapolkuja on myös muunlaisia. Näyttelijäopiskelijoita pyydettiin ilmaisemaan mielipiteensä kysymykseen, onko opiskelu korkeakouluasteella edellytys tulla hyväksi näyttelijäksi. Noin viidennes (22,9 %) oli sitä mieltä, että hyväksi näyttelijäksi tuleminen edellyttää korkeakoulututkintoa, noin puolet (54,2 %) oli jonkin verran samaa mieltä. 12,5 prosenttia vastasi kysymykseen täysin kieltävästi, osittain eri mieltä oli noin 10 prosenttia (10,4 %).

Taulukko 37

Opiskelijat, kysymys 10: Onko näyttelijöiden opiskelu korkeakouluasteella mielestäsi edellytys sille, että tulee hyväksi näyttelijäksi?

Valmistuneiden kommentteja koulutuksesta

”Teatterituottajan maisteriohjelma olisi todella tarpeen tälle alalle, koska vapaan kentän kasvaessa tuottajien merkitys korostuu ja hyviä tuottajia on todella vähän.”

”Teatterikorkeakouluun toivoisi hyviä pedagogeja. Minun kouluaikana opettajilta puuttui pedagogiset taidot ja joitain oppilaita suosittiin ja nostettiin. On vaikeaa opiskella näyttelijäksi, koska prosessi on niin henkilökohtainen samalla, kun itse työ on jatkuvassa kontaktissa olemista. Henkinen paine on valtava ja siksi resurssit pitää olla hyvät ja opettajilla pitää olla aikaa nähdä oppilaat yksilöinä ja kannustaa omaa prosessia. On ollut suuri rikkaus huomata kymmenen vuotta alalla olleena, miten eri kautta ihmiset lähestyvät työtä. Tapoja näytellä on yhtä monta kuin ihmisiä, ja kaikilta voi oppia. Tällä hetkellä sekä Nätyllä, että Teatterikorkeakoulussa on uskomattoman taitavat ja erilaiset professorit. Olen seurannut ihailien sivusta toimiessani kummina näyttelijöille. Erilaisuus on suuri rikkaus taiteelle, ja suomen teatterikentälle.”

”Koulutus, TeaK, antoi minulle konkreettisia työkaluja, joiden avulla minun näyttelemiseni ei ole kiinni luovasta hetkestä. Minä olen koulustani saamalla eväillä muodostanut omia tekniikoita, tapoja, kikkoja, joilla pärjään oikeastaan missä tahansa työtilanteessa oli minun päivän henkilökohtainen siviili-fiilikseni mikä tahansa. Tietenkään aina ei voi olla yhtä tulesa. Tähänkin auttoi koulutus. Koen, että minulla se huonopäiväkään ei ole ihan hirveä, vaan pystyn silti olosuhteista riippumatta hoitaa homman hyvin kunnialla kotiin. Tällaisina haastavina hetkinä käytän koulustani saamiani oppia, ja näyttelen. Ihan sen sanan konkreettisesti mielessä.”

”Koen, että kattava ja ammattitaitoinen näyttelijäntäydenopetus on ensisijaisen tärkeää, jos haluaa työskennellä näyttelijänä ja myös elättää sillä itsensä ja perheensä.”

”Tuntuu hullulta, että joka vuosi näyttelijäopintonsa aloittaa joukko melko todennäköisesti työttömäksi valmistuvia opiskelijoita. Kun jo ammatissa olevillekaan ei riitä töitä etenkin pääkaupunkiseudulla. Onko joku syy sille, että Teakiin otetaan joka vuosi uusia opiskelijoita? Riittäisikö joka toinen? Ainakaan selitys siitä, että näyttelijöitä olisi riittävästi eri ikäluokista ei ole ymmärrettävä. Koen, että ainakin kolme kurssia itseäni ennen ja kolme jälkeeni valmistuneita ovat samaa ikäluokkaa. Eli koulunsa vuosina 2002-2008 aloittaneet. Päälle samoina vuosina Nätyllä opiskelleet. Siinä on paljon saman ikäisiä näyttelijöitä. Työtilanteeseen nähden väittäisin, että liikaa. Toivon, että Näty säilytetään. Mutta toivoisin, että pienessä maassamme valmistuisi harvemmin kuin joka vuosi näyttelijöitä. Ei varmaankaan ole ihan lähitulevaisuudessa se hetki, kun kulttuurin rahoitusta taas lisätään.”

”Huomaan, että sain TeaKista ammatti-identiteetin, joka on vahvistunut työni myötä, mutta en koe, että olisin valmis näyttelijä, en usko, että tulen olemaan sitä koskaan, siksi tulen kouluttamaan itseäni jatkossakin.”

Opiskelijoiden kommentteja koulutuksesta:

”Opinnot ovat olleet inspiroivia ja itselle erittäin mielekkäitä, mutta tämänhetkisen kentän vaatimuksia se ei vastaa täysin. Minun mielestäni kuitenkin kenttä kaipaa uudistumista ja sen tulisi muuttua enemmän koulun kaltaiseksi eikä toisinpäin.”

”Koulutus sinällään on erinomaista, ehkä kaipaisin hieman enemmän opetusta kameranäyttelemisessä ja käytännön asioissa esim. palkkaneuvottelet, sopimukset yms. Lisäksi paremmin kansainvälisten töiden mahdollistamiseksi enemmän englanninkielen kanssa työskentelyä yms.”

”Kameratyöskentelyä on liian vähän koulutuksessa, kun otetaan huomioon miten paljon mahdollisuuksia esimerkiksi televisio ja elokuva tuotantoihin on päästä.”

”Opetus on ammattimaista ja vaativaa, saamme rutkasti palautetta ja suhde opettajiin on hyvin henkilökohtainen. On turvallinen olla, ja samalla halua antaa parastaan.”

”Koulutus on monipuolista ja aika henkilökohtaistakin. Fyysisyys, musiikki, tanssi, akrobatian opetus kaikki on kohdallaan. Näyttelijänkoulutukseen toivoisin lisää fokuksia ihmisten henkilökohtaiselle kehityskaarelle esimerkiksi niin että näyttelijäntyön yksityiskohtiin olisi mahdollista pureutua kunnolla opettajan kanssa. Suorempaa palautetta tai ainakin selkeä mahdollisuus siihen.”

”Tuntuu, että opiskelijoilta ei välillä vaadita riittävästi koulutusohjelmassa. Rakentavaa kritiikkiä saisi olla enemmän.”

”Välillä tuntuu, että näyttelijäntyö unohtuu maailmanparantamisen alle, kyse on kuitenkin näyttelijäntyön koulutusohjelmasta ja tarkoitus valmistua näyttelijäksi. Oman taiteilijuuden tutkiminen on ihan hyvä juttu, mutta oman kokemuksen perusteella taiteilijuus syntyy nimenomaan työn kautta. Tekemisen kautta tutkimalla, ei istumalla ja puhumalla.”

"No jaa, taiteilijuus on arvokasvamista ja henkistymistä, laajenemista ja avautumista, kypsymistä. Opiskelu on sitä, joten arvelen koulutuksen vastaavan juurikin sitä mitä pitää. Tai sitten työelämän pitää muovautua sen mukaan. Isot on haasteet."

"Kandidaatiksi valmistuminen Teatterikorkeakoulusta ei vaadi minkäänlaista itsenäistä taiteilijuutta. Sellaiseksi kasvaa onneksi myös ilman koulutusta. Opetuksen parhaat puolet liittyivät henk. koht sekä ryhmätyöhygienian hahmottamiseen ja ymmärtämiseen."

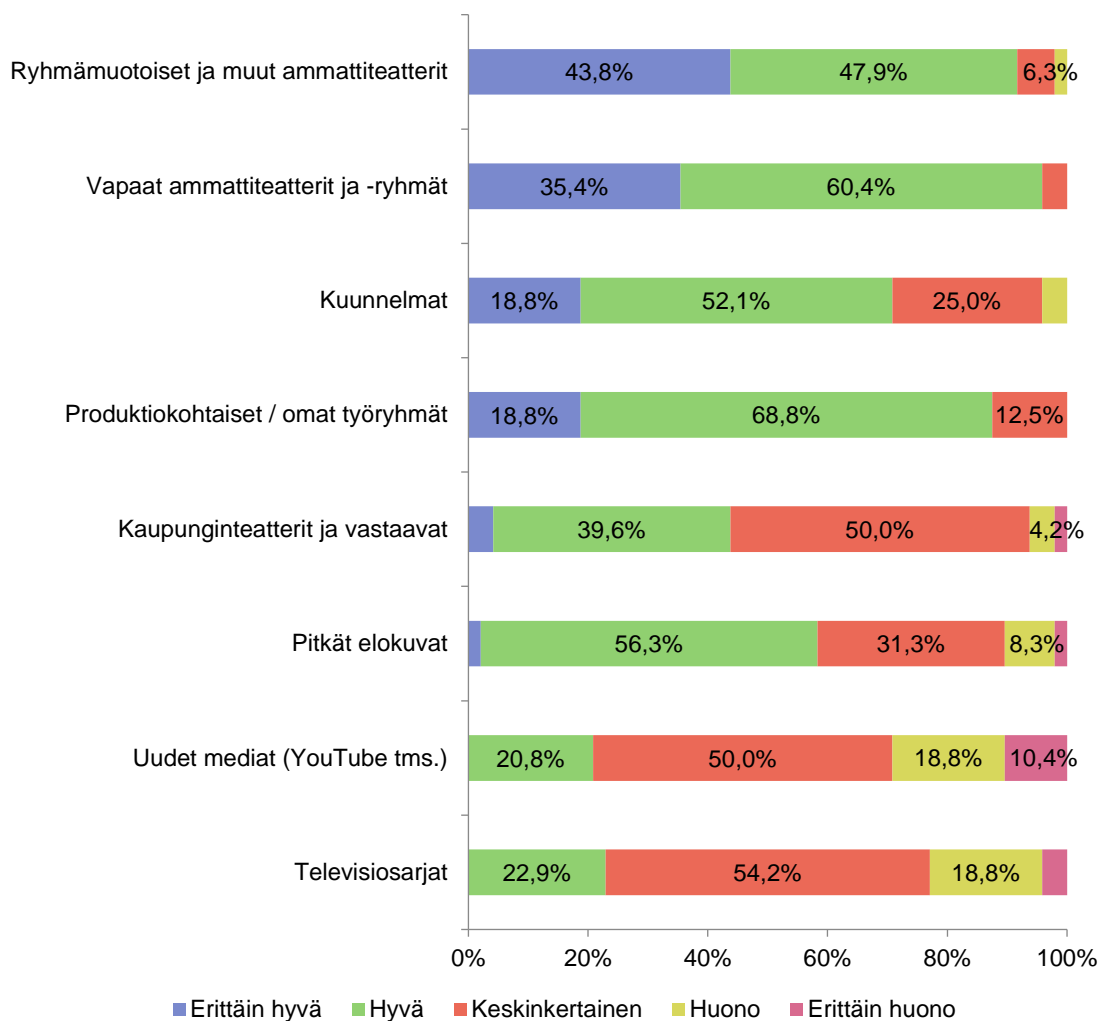
"Tällä hetkellä koen, että kaipaisin itse koulun oheen AIKAA. Aikaa elää ja "tehdä opiskeluvuosien välissä töitä", jotta näkisin selvemmin, mitä annettavaa koulutuksella minulle on. Opetus on mielestäni hyvän ja erittäin hyvän välimaastoa, sillä se on mielestäni monipuolista ja kattavaa. Ainoa, mistä tulee miinusta on tosi tiukka aikataulu ja paine valmistua ajallaan."

Näyttelijäopiskelijat: näyttelijäntaide ja teatterin tulevaisuus

Näyttelijäopiskelijoita pyydettiin arvioimaan suomalaisen näyttelijäntaiteen tasoa eri rakenteissa ja medioissa viisiportaisella asteikolla. Näyttelijäntaiteen tasoa pidettiin yleisesti ottaen erittäin hyvänä, useimmissa tapauksissa hyvänä tai vähintäänkin keskinkertaisena. Ryhmämuotoisissa ja muissa ammattiteattereissa sekä vapaissa ammattiteattereissa ja ryhmissä näyttelijäntaiteen taso oli korkeinta. Lähes puolet (43,8 %) piti ryhmämuotoisten ja muiden vastaavien ammattiteattereiden näyttelijäntaiteen tasoa erittäin hyvänä, samoin liki puolet (47,9 %) piti sitä hyvänä. Lähes yhtä hyvänä pidettiin vapaiden ammattiteattereiden ja -ryhmien näyttelijäntaiteen tasoa. Noin puolet piti kaupunginteattereiden näyttelijäntaiteen tasoa keskinkertaisena. Sen sijaan näyttelijäntaiteen tasoa televisiosarjoissa ja uudessa mediassa piti noin viidennes huonona tai erittäin huonona.

Taulukko 38

Opiskelijat, kysymys 12: Miten arvioisit suomalaisen näyttelijäntaiteen tasoa alla olevissa esimerkeissä?

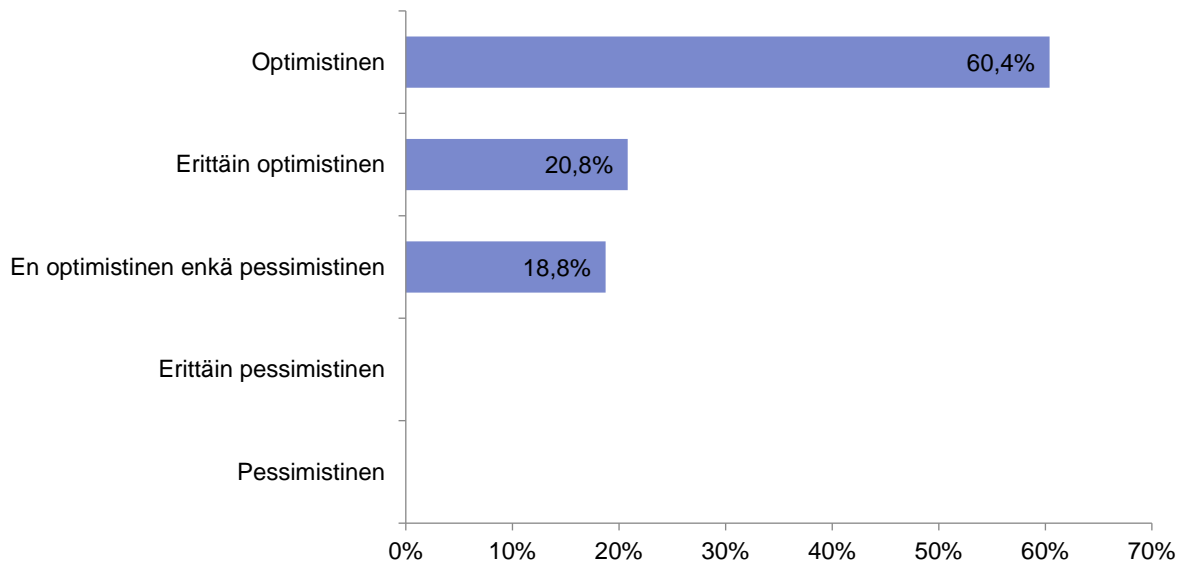
Opiskelijat optimistia suomalaisen teatterin tulevaisuudesta

Valtaosa vastanneista (81,2 %) näki suomalaisen teatterin tulevaisuuden optimistisesti. Erittäin optimistisia oli 20,8 prosenttia ja optimistisia 60,4 prosenttia. Pessimistisiä tulevaisuuden suhteen ei ollut yksikään vastanneista.

Näyttelijäopiskelijoiden avovastauksista välittyvät toisaalta optimismi ja vankka tulevaisuuden-usko, toisaalta murroksen luoma hämmennys ja huolestuneisuus.

Taulukko 39

Opiskelijat, kysymys 13: Kuinka optimistinen tai pessimistinen olet yleisesti ottaen suomalaisen teatterin tulevaisuuden suhteen?

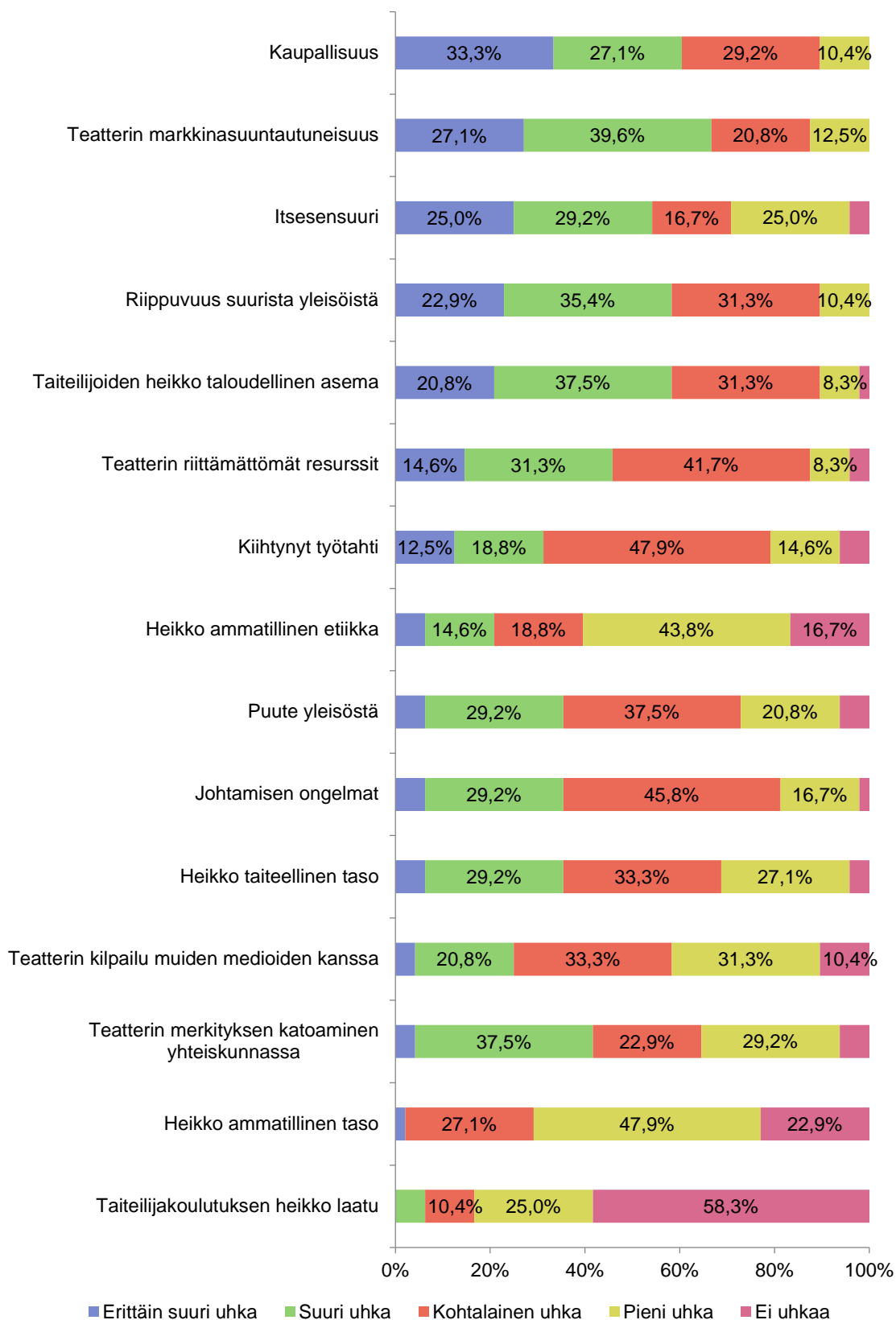
Kaupallisuus ja markkinasuuntautuneisuus teatterin suurimmat uhat

Näyttelijäopiskelijoilta tiedusteltiin myös heidän näkemyksiään suomalaisen teatterin uhista. Erittäin suurena uhkana vastaajat pitivät kaupallisuutta (33,3 %), teatterin markkinasuuntautuneisuutta (27,1 %), itsesensuuria (25 %), riippuvuutta suurista yleisöistä (22,9 %) ja taiteilijoiden heikkoa taloudellista asemaa (20,8 %). Teatterin riittämättömät resurssit, kiihtynyt työtahti ja johtamisen ongelmat muodostivat kohtalaisen suuren uhan. Vastaajien mielipiteitä jakoivat kiinnostavasti teatterin kilpailu medioiden kanssa ja teatterin merkityksen katoaminen yhteiskunnasta.

Taiteilijakoulutuksen korkeasta laadusta vallitsee vankka samanmielisyys. Taiteilijakoulutuksen laadusta ei suomalaisen teatterin tulevaisuus jää kiinni. 83,3 prosenttia vastaajista ei nähnyt koulutuksen laatua uhaksi tai näki uhan pienenä.

Taulukko 40

Opiskelijat, kysymys 14: Mitkä ovat mielestäsi teatterin suurimmat ongelmat Suomessa? Arvioi, kuinka suuren uhan seuraavat väittämät mielestäsi aiheuttavat.

Valmistuneiden kommentteja alan tilanteeseen tulevaisuuteen:

”Koska kulttuurialaa ei tueta kovinkaan paljon, eikä uusille tätä alaa KEHITÄVILLE hankinnoille myönnetä tukia, tilanne alkaa olla lohduton.”

”Koen että taidelaitoksia ja taidetta tulee tukea. Vaikka taloudellinen on vaikea, tulee taiteeseen satsata yhtä lailla ja tukea yhteiskunnan ja taiteen kentän tulevaisuutta.”

”Olen voimakkaasti sitä mieltä, että teatteritaide tulee näyttäytymään yhä tärkeämpänä taidemuotona niin näyttämötaiteen kuin taidepedagogian ja yleisötyön alueilla. Teknologia, sosiaalinen media ja ylitsepursuava informaation tulva ajaa ihmisiä etäämmälle toisistaan. Ymmärrys inhimillisyydestä, erilaisuudesta ja kommunikaatiosta kapenee, sillä valitsemme sosiaalisen median kautta ympäristömme ja muokkaamme sitä mielemme mukaan. Fyysinen, visuaalinen, vuorovaikutteinen ja yhteisöllinen oleminen on ihmiselle tärkeä tapa kuunnella ja ymmärtää maailmaa. Tämän mahdollistaa teatteritaide.”

Opiskelijoiden kommentteja:

”Olen pohtinut haasteita jotka muut mediat ja tosi tv tuovat mukanaan. Nuorison kiinnostus teatteria ja esitystaidetta kohtaan valtakunnallisesti huolestuttaa jonkin verran. En usko, että pitäisi kilpailla realismin puitteissa mediamaailmaa kohtaan. Pitäisi kyetä tarjoamaan kantaaottavaa ja ajankohtaisia ongelmia tapetille tuovaa taidetta. Uskon myös oman persoonallisen ulosannin ja oman maailmankatsomuksen takana seisomiseen. Täytyy uskoa siihen mitä tekee ja olla siinä vilpitön. Tuoda itsensä yleisön eteen ja luottaa kontaktiin ja elävään hetkeen joka on tässä ja nyt. Sitä ei mediasta saa. Teatterin taika on vuorovaikutus.”

”Uskon, että näyttelijäntaiteella on hyvä tulevaisuus. Koulutus Suomessa on erittäin hyvää, laadukasta ja monipuolista. Tärkeää on vahvistaa näyttelijäkentän itsetuntoa ja arvostusta, mahdollisuuksia nähdä oma työ laajemmin.”

”Teatteri tuntuu olevan niin suuressa murroksessa, että olen hämmennyksen tilassa sen tulevaisuuden suhteen. Se hankaloitti vastaamista, mutta samalla laitto mieltäni asioita. Muutoshan on meneillään koko ajan ja aina. Kiitos!”

”Mä uskon, että meidän sukupolvella on annettavaa tulevaisuuden teatterille, joka mielestäni on tosi jumissa just nyt. Suomalainen teatteri tarvitsee uuden suunnan!”

”[...] Minusta teatteri selviytyy mistä vain. Teatterin on pakko. Ihmiset tarvitsevat teatteria. En puhu nyt vain mistään Kansallisteatterista, vaan teatterista, joka voi olla mitä tahansa missä tahansa. Teatteri löytää kyllä.”

Johtopäätöksiä, kysymyksiä ja ehdotuksia jatkoon

Tuloksista käy ilmi näyttelijöiden ja näyttelijäksi opiskelevien yhtäaikainen samankaltaisuus ja monimuotoisuus. Heitä yhdistää kutsumus esiintyvään ammattiin, jossa oma itse on materiaalina. Ylipistotasoiseen näyttelijäkoulutukseen on ollut erittäin vaikea päästä, kilpailu alalla on kovaa. Näyttelijän ammatti on kuitenkin säilyttänyt haluttavuutensa, kuten taiteilija-ammattit ylipäätään. Työvoima- ja koulutuspoliittisesti merkittävää on, että teatterityön murroksesta huolimatta Teatterikorkeakoulusta valmistuneiden näyttelijöiden on ollut mahdollista rakentaa itselleen jossain määrin yhtämittainen näyttelijäntyölähtöinen ura vailla merkittäviä katkoksia.

Selvitys nosti esiin ”kohtaanto-ongelmia”. Paradoksi on se, että kaupunginteatterit eivät näyttyädy vetovoimaisina työpaikkoina, vaikka juuri ne antavat eniten työtä ja myös toimeentuloa. Tämä käy ilmi myös näyttelijäksi opiskelijoiden vastauksista. Heidän vastauksistaan käy ilmi, että freelancerius ei ole heille minkäänlainen erityisolosuhte, uhkasta puhumattakaan. Heille työtä perinteisen työsuhteenormin kehyksissä ei juuri ole olemassa. Miten paljon vapauden halu, pyrkimys vierailijatehtäviin ja korkeintaan lyhytaikaisiin määräaikaisiin työsopimuksiin on yhteydessä näyttelijän haluun olla vapaa myös tietynkaltaisista toimintakulttuureista ja työprosesseista, niissä mahdollisesti esiintyvistä hierarkioista ja näyttelijän työn ylikuormituksesta, jota ankara tuotantotahiti saa aikaan? Näitä kysymyksiä olisi syytä jatkossa pohtia. Kysymykset liittyvät myös taiteellisen toiminnan laatuun ja käsityksiin työn merkityksellisyydestä ja arvosta. Laadun ja arvon käsitteitä tulisi purkaa ja tehdä näkyviksi myös koulutuksessa.

Selvityksen pohjalta on syytä pohtia ura-käsitettä. Ura monimerkityksellisenä käsitteenä määrittyy eri tavoin rinnastuen ammatilliseen uraan, elämänuraan, urakehitykseen, urapolkuun jne. Työura ymmärretään elämän aikana kertyväksi työssä olemiseksi. Tähän työssä olemiseen sisältyy myös erilaisia vaiheita ja muutoksissa. Urapolkutarkastelussa työtä tarkastellaan jatkumona (Ekonen 2007). Uraan sisältyy kuitenkin usein ajatus henkilökohtaisesti koetusta menestymisestä ja etenemisestä. Sen ymmärretään usein kehittyvän hierarkkisesti ja perustuvan siihen, että työtehtävissä yletään.

Tässä selvityksessä ei tarkemmin määritelty uran käsitettä, mutta vastausvaihtoehdot asettivat sen ns. objektiivisen uran kehyksiin. Näyttelijöiltä kysyttiin tähänastista työssäoloa yhtäjaksoisuuden ja katkosten näkökulmasta ja perinteisen työsuhteenormin pohjalta.

Näyttelijöiden uraa ei hahmotettu subjektiivisesta näkökulmasta, jolloin esiin nousivat myös yksilölliset tavoitteet ja kokemukset. Näyttelijän ammatin tarkastelussa ura on ongelmallinen käsite, koska uraan sisältyy vahva julkinen ja sosiaalinen ulottuvuus. Uraan liittyvät kokemukset ovat yhteydessä myös yhteiskunnallisiin ja institutionaalisiin arvostuksiin. Näyttelijän urat ovat vahvasti sidoksissa teatterin rakenteisiin ja työskentelykulttuureihin. Urapolku on samaan aikaan sekä yksilöllinen että yhteisöllinen. Siinä näkyvät näyttelijän omien toiveiden ja motiivien rinnalla myös yhteiskunnalliset ja esimerkiksi koulutuksen rakentamat odotukset ja käsitykset. Tällaisia ulottuvuuksia ei selvityksessä käsitelty.

Tämä selvitys *Todellisuuksia ja tulevaisuuksia – valmistuneet näyttelijät ja näyttelijäopiskelijat* ja sen kysymyksenasettelut ovat lähtökohdiltaan pääosin työvoima- ja koulutuspoliittisia. Tästä syystä siinä ei ole tarkasteltu laadullisesti valmistuneiden näyttelijöiden urapolkuja. Selvitys ei myöskään valaise valmistuneiden näyttelijöiden ja näyttelijäksi opiskelevien kokemuksia siitä, miten ammatti-identiteettiä on koulutuksen aikana ja sen jälkeen rakennettu ja miten sitä rakennetaan. Tulevaisuudessa olisikin syytä hahmottaa näyttelijöiden uraa myös konstruktionistisesti. Tällöin näyttelijän työura ja työskentely näyttäytyisivät monisyisinä ja monimutkaisina kokonaisuuksina, johon vaikuttavat monet tekijät. Selvitys ei anna vastauksia siihen, millaiselle arvopohjalle näyttelijyyttä ja taiteellista toimijuutta rakennetaan. Selvitys valottaa näyttelijäerityisyyttä vain pintaa raapaisten. Laadulliselle tutkimukselle olisi kuitenkin tarvetta, kuten esittävän taiteen työn erityisluonteen esiin tuontiin ylipäättäen.

Taiteilijuus on laajentunut ja laajentumassa. Tutkijat lähestyvät taiteilijuutta hybridisaatiokäsitteen avulla (Karttunen 2017). On muodostunut uudenlaisia taiteilijatyyppejä ja rajat rikkoavaa moniammatillisuutta, joka haurastuttaa yksittäisten modernien taiteilijaprofessioiden rajoja. Kysymys on näiden professioiden uudelleen muotoutumisesta tilanteessa, jossa autonominen taiteilijuus on mahdollista entistä harvemmillä. (Karttunen 2017, Rengers 2004). Selviytyminen nykytilanteesta edellyttää taiteilijoilta (Rengers 2004) enemmän joustavuutta, kaupallisuutta ja monitaitoisuutta.

Sari Karttunen on liittännyt tämän kehityksen myös taideinstituutioiden autonomisen aseman purkautumiseen, taide-erityisyyden murenemiseen. Karttunen mukaan taiteilijat "voivat soveltaa taiteen toimintatapoja muussa työssä ja vastaavasti tuoda ajatuksia ja menetelmiä muilta sektoreilta taiteeseen. He voivat myös toimia yrittäjänä ja tarjota tuotteita ja palveluita useille eri markkinoille. Taiteilijaidentiteetin kannalta dedifferentiaatio merkitsee irtiottoa myyttisestä taiteilijakäsityksestä." Vaihtoehtoisina tulevaisuuden taiteilijatyypeinä on 2000-luvun alkupuolella esitetty "taiteilija-tutkija", "taiteilija-käsityöläinen", "postmoderni taiteilija" sekä "taiteilijaviihdyttäjä" (Karttunen 2017; Abbing 2002).

Tätä kehitystä vasten näyttäytyy kiintoisana se, että näyttelijöiden ja näyttelijäopiskelijöiden vastauksista ilmenee vahvana autonominen näyttelijäisyys, ehkä juuri hyvin perinteisessä mielessä. Näyttelijän uudenlaisia työorientaatioita ei tämän selvityksen pohjalta pysty hahmottamaan.

Selvitys ei sellaisenaan nosta esiin epätasa-arvoa tuottavia ja ylläpitäviä monenlaisia mekanismeja ja rakenteita. Sukupuollittuneet rakenteet ovat näistä vain yksi. Selvityksessä ei valotu se, mitä tarkoittaa näyttelijänä työskentely alueilla, joista puuttuvat työelämän rakenteet tai säädökset tai alueilla, joissa lainsäädännöstä ei piitata ja jossa sitä ehkä ehdoin tahdoin rikotaan.

Mitä näyttelijä tarvitsee vahvistaakseen toimijuuttaan ja tekijyyttään? Mitä näyttelijä tarvitsee pystyäkseen käyttämään osaamistaan ja asiantuntijuuttaan ennakkoluulottomasti hyväkseen? Mitä näyttelijä tarvitsee kehittääkseen itseohjautuvasti omia tapojaan toimia itselleen työtä luodakseen? Selvitys rohkaisee ja pakottaa etsimään tällaisiin kysymyksiin vastauksia.

Lähteet

Aarresaari. Eväitä hyvän työuran rakentamiseen - Aarresaari-verkoston maisteriuraseuranta 2016. Raportti: Juha Sainio, Eric Carver & Tuukka Kangas (2017). Sähköisenä osoitteessa https://www.aarresaari.net/download/71/ev%C3%A4it%C3%A4_hyv%C3%A4n_ty%C3%B6uran_rakentamiseen_maisteriuraseuranta_2016/pdf . Noudettu 4.3.2018.

Abbing, Hans 2002. Why are artists poor? Amsterdam: Amsterdam University Press.

Ekonen, Marianne 2007. Moninaiset urat: Narratiivinen tutkimus naisjohtajien urakehityksestä. Jyväskylän yliopisto. Taloustieteiden tiedekunta. Lisensiaatintyö. Sähköisenä osoitteessa: https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18527/URN_NBN_fi_jyu-200801291112.pdf?sequence=1 . Noudettu 25.3.2018.

Karttunen, Sari 2017. ”Laajentuva taiteilijuus – yhteisötaiteilijoiden toiminta ja identiteetti hybridisaatio-käsitteen valossa”. Sähköisenä osoitteessa: <http://tahiti.fi/01-2017/tieteelliset-artikkelit/laajentuva-taiteilijuus-%E2%80%93-yhteisotaiteilijoiden-toiminta-ja-identiteetti-hybridisaatio-kasitteen-valossa/>. Noudettu 18.3.2018.

Rengers, Merign 2004. “Career hopping: trends in artistic careers of the near future”. Teoksessa A portrait of the artist in 2015. Toim. Ineke van Hamersfeld. Amsterdam: Boekmanstudies.

Lähikuvassa freelancenäyttelijä. Tutkimusraportti 2016. Freelancenäyttelijöille suunnatun kyselyn tuloksia. Suomen Näyttelijäliitto, Teatterin tiedotuskeskus (TINFO) ja Teatterikeskus.

Sukupuoli ohjelmistoissa – tilastokatsaus 2018. Teatterin tiedotuskeskus TINFO. Sähköisenä osoitteessa https://www.tinfo.fi/documents/sukupuoli_ohjelmisto_20162017.pdf . Noudettu 19.3.2018.

Taiteen ja kulttuurin barometri 2017. Nuoret taiteentekijät. Cuporen verkkojulkaisu 47. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. Sähköisenä osoitteessa https://www.cupore.fi/images/tiedostot/2018/cupore_barometri_2017_final.pdf. Noudettu 16.3.2018.

Taiteilijan asema ja sukupuoli 2015.(Taija Roiha, Pauli Rautiainen, Kaija Rensujeff). Kulttuuripolitiittisen tutkimuksen edistämissäätö – Cupore. Sähköisenä osoitteessa: https://www.cupore.fi/images/tiedostot/taiteilijanasesemajasukupuoli_v09.pdf . Noudettu 15.3.2018.

Teatteritilastot 2016. Teatterin tiedotuskeskus TINFO. Sähköisenä osoitteessa https://www.tinfo.fi/e-julkaisut/teatteritilastot_2016/ .

Liitteet

Kyselylomake: Valmistuneet näyttelijät

Työllistymiskysely näyttelijöille (Tampereen yliopistossa ja Teatterikorkeakoulussa opiskelleet)

Taustoittavat kysymykset

1. Sukupuoli *

- Mies
- Nainen
- Muu
- En halua määrittää

2. Syntymävuosi *

- 1950
- 1951
- 1952
- 1953
- 1954
- 1955
- 1956
- 1957
- 1958
- 1959
- 1960
- 1961
- 1962

- 1963
- 1964
- 1965
- 1966
- 1967
- 1968
- 1969
- 1970
- 1971
- 1972
- 1973
- 1974
- 1975
- 1976
- 1977
- 1978
- 1979
- 1980
- 1981
- 1982
- 1983
- 1984
- 1985
- 1986
- 1987
- 1988
- 1989
- 1990
- 1991
- 1992
- 1993
- 1994

- 1995
- 1996
- 1997
- 1998
- 1999
- 2000

3. Nykyinen asuinpaikka *

- Ahvenanmaa
- Etelä-Karjala
- Etelä-Pohjanmaa
- Etelä-Savo
- Kainuu
- Kanta-Häme
- Keski-Pohjanmaa
- Keski-Suomi
- Kymenlaakso
- Lappi
- Pirkanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Savo
- Päijät-Häme
- Satakunta
- Uusimaa (pääkaupunkiseutu: Espoo, Helsinki, Kauniainen, Vantaa)
- Uusimaa
- Varsinais-Suomi
- Asun ulkomailla

4. Pääasiällisin työskentelyalueesi vastaushetkellä *

- Ahvenanmaa

- Etelä-Karjala
- Etelä-Pohjanmaa
- Etelä-Savo
- Kainuu
- Kanta-Häme
- Keski-Pohjanmaa
- Keski-Suomi
- Kymenlaakso
- Lappi
- Pirkanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Savo
- Päijät-Häme
- Satakunta
- Uusimaa (pääkaupunkiseutu: Espoo, Helsinki, Kauniainen, Vantaa)
- Uusimaa
- Varsinais-Suomi
- Koko maa
- Työskentelen ulkomailla

Koulutus

5. Opiskelupaikka *

- Näty (Tampereen yliopisto)
- Teatterikorkeakoulu, näyttelijäntyön/-taiteen koulutusohjelma
- Teaterhögskolan, utbildningsprogrammet i skådespelarkonst

6. Opintojen aloitusvuosi *

- 1995
- 1996
- 1997
- 1998
- 1999
- 2000
- 2001
- 2002
- 2003
- 2004
- 2005
- 2006
- 2007
- 2008
- 2009
- 2010
- 2011
- 2012
- 2013
- 2014
- 2015
- 2016

7. Valmistumisvuosi *

- 1995
- 1996
- 1997
- 1998
- 1999
- 2000

- 2001
- 2002
- 2003
- 2004
- 2005
- 2006
- 2007
- 2008
- 2009
- 2010
- 2011
- 2012
- 2013
- 2014
- 2015
- 2016

8. Onko sinulla aiempia tutkintoja ennen näyttelijänopintoja? *

Tutkinnolla tarkoitetaan perus- ja toisen asteen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu) jälkeistä alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa.

- Kyllä, mitä?
- Ei

9. Suoritatko parhaillaan tai onko sinulla uusia tutkintoja maisteriksi valmistumisesi jälkeen? *

- Kyllä, mitä?
- Ei

10. Oletko osallistunut näyttelijän ammattiisi liittyvään koulutukseen valmistumisesi jälkeen? *

Voit mainita kaikki tai vähintään kolme tärkeintä näyttelijän työtehtävien kannalta.

- Kyllä, mihin?
- En

Työllistyminen vuonna 2016

11. Miten työllistyt vuoden 2016 aikana? Voit valita useamman vaihtoehdon. *

- Työllistyin näyttelijänä.
- Työllistyin teatteri-, media- ja kulttuurialalla muissa tehtävissä kuin näyttelijänä, missä tehtävissä?
- Työllistyin muulla alalla, millä?__
- Olin työtön.
- Olin opiskelemassa / opiskelija.
- Olin perhevapaalla (äitiys-, isyys-, vanhempain- ja hoitovapaa).
- Muu, mikä?

12. Missä työskentelit vuoden 2016 aikana? Arvioi työnteokoasi seuraavissa vaihtoehdoissa sen mukaan, kuinka paljon ne työllistivät sinua ajallisesti.

- (1) Suomen Kansallisteatteri sekä valtionosuuden (vos) piiriin kuuluvat kaupunginteatterit ja esim. maakuntateatterit, Tampereen Työväen Teatteri, Tampereen Teatteri, Svenska Teatern, Wasa Teater, Åbo Svenska Teater
- (2) Valtionosuuden (vos) piiriin kuuluvia teattereita, esim. Q-teatteri, KOM-teatteri, Ryhmäteatteri, Ahaa Teatteri, Teatteri Mukamas, Teatteri Jurkka, Teater Virus, Unga Teatern
- (3) Rahoituslain ulkopuolisia ammattiteattereita ja -ryhmiä, esim. Teatteri Telakka, Teatteri Vanha Juko, Teatteri Takomo, Toisissa tiloissa, Rakastajat-teatteri, Klockriketeatern
- (4) Esim. Jalostamo-kollektiivi, WAUHAUS

	Paljon	Jonkin verran	En ollenkaan
Kaupunginteattereissa ja vastaavissa (1) *	☐	☐	☐
Ryhmämuotoisissa ja muissa ammattiteattereissa (2) *	☐	☐	☐
Vapaissa ammattiteattereissa ja ammattiteatteriryhmissä (3) *	☐	☐	☐
Produktiokohtaisissa / omassa työryhmässä (4) *	☐	☐	☐
Televisiossa *	☐	☐	☐
Elokuviissa *	☐	☐	☐
Radiossa *	☐	☐	☐
Äänityössä (dubbaukset, kanavaäänet, mainokset yms.) *	☐	☐	☐
Uusissa medioissa (esim. YouTube, podcastit yms.) *	☐	☐	☐
Lyhytkestoisissa keikkaluonteisissa töissä (esim. juontaminen, spiikit, mainokset tms.) *	☐	☐	☐
Opetus- tai tutkimustehtävissä *	☐	☐	☐

Soveltavassa työssä (esim. koulutusyhteisöissä ja työpaikoilla) *	☐	☐	☐
Ruotsinkielisissä teattereissa ja/tai teatteriryhmissä	☐	☐	☐
Kotimaisessa ryhmässä, joka suuntautuu kansainvälisesti *	☐	☐	☐
Monikansallisissa ryhmissä tai tuotannoissa ulkomailla *	☐	☐	☐
Ulkomaisessa kiinteässä ammattiteatterissa *	☐	☐	☐
Ulkomaisissa elokuva- ja tv-tuotannoissa ulkomailla *	☐	☐	☐
Vapaaehtois-, talkoo- ja muussa palkattomassa työssä teatteri-, media- ja kulttuurialalla *	☐	☐	☐
Jossain muualla, missä? _____	☐	☐	☐
Suomenkielisissä teattereissa ja/tai teatteriryhmissä	☐	☐	☐

Työsuhteet ja työn tekemisen tapa vuonna 2016

13. Millaisissa työsuhteissa työskentelit tai olit vuonna 2016? Valitse työn luonnettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

	Paljon	Jonkin verran	En ollenkaan
Näyttelijänä (toistaiseksi voimassa oleva työsopimus teatterissa) *	☐	☐	☐
Näyttelijänä (toistaiseksi voimassa oleva työsopimus elokuva-, media- ja tv-tuotannoissa) *	☐	☐	☐
Näyttelijänä (määräaikainen työsopimus teatterissa) *	☐	☐	☐
Näyttelijänä (määräaikainen työsopimus elokuva-, media- ja tv-tuotannoissa) *	☐	☐	☐
Näyttelijänä (vierailijasopimus teatterissa) *	☐	☐	☐
Määräaikaisella työsopimuksella muussa työssä teatterissa, missä työssä? *	☐	☐	☐
Määräaikaisella työsopimuksella muussa työssä elokuva-, media- ja tv-tuotannoissa, missä työssä? *	☐	☐	☐
Itsenäisenä yrittäjänä *	☐	☐	☐
Päätoiminen opiskelija *	☐	☐	☐
Apurahalla *	☐	☐	☐
Perhevapaalla (äitiys-, isyys-, vanhempain- ja hoitovapaa) *	☐	☐	☐
Lyhytkestoisissa keikkaluonteisissa töissä (esim. juontaminen, spiiikit, mainokset tms.) *	☐	☐	☐
Työkyvyttömyyseläkkeellä *	☐	☐	☐

Vapaaehtois-, talkoo- ja muussa palkattomassa työssä teatteri-, media- ja kulttuurialalla *	☐	☐	☐
Työtön *	☐	☐	☐
Jossain muualla, missä?	☐	☐	☐

Toimeentulo vuonna 2016

14. Mistä sait pääasiallisen toimeentulosi vuonna 2016? Valitse toimeentuloasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

	Paljon	Jonkin verran	Vähän	En ollenkaan
Palkkatyöstä (toistaiseksi voimassa oleva työsopimus) *	☐	☐	☐	☐
Palkkatyöstä (määräaikainen työsopimus) *	☐	☐	☐	☐
Palkkatyöstä (vierailijatehtävät) *	☐	☐	☐	☐
Apurahasta/-rahoista *	☐	☐	☐	☐
Yrittäjätulosta *	☐	☐	☐	☐
Opintotuesta (päätoiminen opiskelija) *	☐	☐	☐	☐
Vanhempainpäivärahasta (äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainraha) *	☐	☐	☐	☐
Ansiosidonnaisesta päivärahasta *	☐	☐	☐	☐
Sovitetusta päivärahasta *	☐	☐	☐	☐
Kelan päivärahasta *	☐	☐	☐	☐
Työkyvyttömyyseläkkeestä *	☐	☐	☐	☐
Muusta lähteestä, mistä? _____	☐	☐	☐	☐

Työura ja liikkuvuus

15. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten tähänastisen työurasi kokonaisuutta? Valitse yksi annetuista vaihtoehdoista. *

- Yhtäjaksoisesti saman työnantajan palveluksessa valmistumisesta lähtien.
- Yrittäjänä valmistumisesta lähtien.
- Yhtäjaksoinen työura, useita eri työnantajia, määräaikaisuuksia, toimeksiantoja tai työskentelyä apurahalla. Ei juuri katkoksia.
- Katkoksia työuralla, vaihtuvia työnantajia ja tehtäviä, palkatonta työtä tai opiskelua.

- Työttömyyttä, jota satunnaiset määräaikaaisuudet, harjoittelut sekä keikka- tai freelancetyöt pilkkovat.
- Pääasiassa työvoiman ulkopuolella: esim. päätoimista opiskelua ja/tai vanhempainvapaata valtaosan ajasta.
- Vastavalmistunut, ei vielä merkittävää työuraa teatteri-, media- ja kulttuurialalla.
- Joku muu, mikä?

16. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten työuraasi maantieteellisesti. Valitse yksi annetuista vaihtoehdoista. *

- Olen työskennellyt pääosin pääkaupunkiseudulla
- Olen työskennellyt useammalla alueella ja/tai paikkakunnalla, missä?
- Olen työskennellyt pääosin yhdellä alueella ja/tai paikkakunnalla, missä?
- Olen työskennellyt pääosin ulkomailla

Työura ja koulutus

17. Arvioi koulutustasi suhteessa työuraasi seuraavien väittämien perusteella. *

	Täysin eri mieltä	Hieman eri mieltä	Hieman samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
Työelämä arvostaa tutkintoani.	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutus antoi hyvät valmiudet työelämään.	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkintoni on avannut monia työllistymismahdollisuuksia.	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutus valmisti hyvin freelancer-työelämään.	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutus opetti valmiuksia taiteen opettamisen soveltamiseen myös taiteen ulkopuolella.	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutus innosti kouluttautumaan edelleen maisteriksi valmistumisen jälkeen.	☐	☐	☐	☐	☐

18. Miten tyytyväinen olet kokonaisuudessaan suorittamaasi tutkintoon tähänastisen työurasi kannalta? *

- Erittäin tyytyväinen
- Tyytyväinen
- Melko tyytyväinen
- Hieman tyytymätön
- Tyytymätön
- Erittäin tyytymätön
- En osaa sanoa

19. Perustele vastauksesi. Miksi?

20. Jos sinulla oli/on ollut valmistumisesi jälkeen vaikeuksia työllistyä, arvioi miten seuraavat seikat vaikuttivat/ovat vaikuttaneet työtilanteeseesi?

	Erittäin paljon	Melko paljon	Melko vähän	Erittäin vähän	En osaa sanoa
Työkokemuksen puute *	☐	☐	☐	☐	☐
Suhdeverkostojen puute *	☐	☐	☐	☐	☐
Alan työmarkkinatilanne yleisesti *	☐	☐	☐	☐	☐
Alueellinen työmarkkinatilanne *	☐	☐	☐	☐	☐
Katkot määräaikaisissa työsuhteissa *	☐	☐	☐	☐	☐
Puutteellinen työelämä tietous *	☐	☐	☐	☐	☐
Epävarmuus omasta osaamisesta *	☐	☐	☐	☐	☐
Sukupuoli *	☐	☐	☐	☐	☐
Perheeseen tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvä syy *	☐	☐	☐	☐	☐
Joku muu syy, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

21. Sana on vapaa. Voit käyttää tätä tilaa kommentoimiseen tai esim. tarkentaaksesi ja täydentääksesi mitä tahansa vastaustasi.

Kyselylomake: Näyttelijäopiskelijat

Kysely näyttelijäopiskelijoille

Näyttelijänä tulevaisuudessa

1. Arvioi seuraavat väittämät sen mukaan, kuinka paljon ne motivoivat sinua opiskelemaan alalle? *

	Ei tärkeä	Vähän tärkeä	Jonkin verran tärkeä	Hyvin tärkeä	Erittäin tärkeä
Mahdollisuus toteuttaa itseään	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus olla kuuluisa	☐	☐	☐	☐	☐
Kansallisen kulttuurin rakentaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Vaihteleva ja sosiaalinen työ	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin	☐	☐	☐	☐	☐
Työ vapauden ja ihmisarvon puolesta	☐	☐	☐	☐	☐
Näyttelemisestä nauttiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus tuottaa ihmisille mielekkäitä elämyksiä	☐	☐	☐	☐	☐
Työstä maksettava palkka	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus vaikuttaa suomalaiseen taide-elämään	☐	☐	☐	☐	☐
Esiintymisen pakko	☐	☐	☐	☐	☐
Turvattu työpaikka	☐	☐	☐	☐	☐
Työn itsenäisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Taistelu epäoikeudenmukaisuutta vastaan	☐	☐	☐	☐	☐
Oma taiteellinen lahjakkuus	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus työskennellä luovasti	☐	☐	☐	☐	☐
Näyttelijän ammattia kohtaan koettu arvostus	☐	☐	☐	☐	☐
Moraalisten ja eettisten kysymysten tutkiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus tavata erilaisia ihmisiä	☐	☐	☐	☐	☐

Mielenkiintoinen elämäntapa	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus luoda kansainvälinen ura	☐	☐	☐	☐	☐
Halu kehittyä yhdeksi alan arvostetuimmaksi näyttelijäksi	☐	☐	☐	☐	☐

2. Missä haluaisit työskennellä valmistumisesi jälkeen?

- (1) Suomen Kansallisteatteri sekä valtionosuuden (vos) piiriin kuuluvat kaupunginteatterit ja esim. maakuntateatterit, Tampereen Työväen Teatteri, Tampereen Teatteri, Svenska Teatern, Wasa Teater, Åbo Svenska Teater
(2) Valtionosuuden (vos) piiriin kuuluvia teattereita, esim. Q-teatteri, KOM-teatteri, Ryhmäteatteri, Ahaa Teatteri, Teatteri Mukamas, Teatteri Jurkka, Teater Virus, Unga Teatern
(3) Rahoituslain ulkopuolisia ammattiteattereita ja -ryhmiä, esim. Teatteri Telakka, Teatteri Vanha Juko, Teatteri Takomo, Toisissa tiloissa, Rakastajat-teatteri, Klockriketeatern
(4) Esim. Jalostamo-kollektiivi, WAUHAUS

	Ei kiinnosta lainkaan	Kiinnostaa vain vähän	Kiinnostaa jonkin verran	Kiinnostaa paljon	Kiinnostaa erittäin paljon
Kaupunginteattereissa ja vastaavissa (1) *	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmämuotoisissa ja muissa ammattiteattereissa (2) *	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaissa ammattiteattereissa ja ammattiteatteriryhmissä (3) *	☐	☐	☐	☐	☐
Produktiokohtaisissa / omassa työryhmässä(4) *	☐	☐	☐	☐	☐
Televisiossa *	☐	☐	☐	☐	☐
Elokuviissa *	☐	☐	☐	☐	☐
Muissa esiintymistehtävissä (esim. juontaminen, mainokset tms.) *	☐	☐	☐	☐	☐
Opetus- tai tutkimustehtävissä *	☐	☐	☐	☐	☐
Soveltavassa työssä (esim. koulutusyhteisöissä ja työpaikoilla) *	☐	☐	☐	☐	☐
Ruotsinkielisissä teattereissa ja teatteriryhmissä	☐	☐	☐	☐	☐
Kotimaisessa ryhmässä, joka suuntautuu kansainvälisesti *	☐	☐	☐	☐	☐
Monikansallisissa ryhmissä tai tuotannoissa ulkomailla *	☐	☐	☐	☐	☐
Ulkomaisessa kiinteässä ammattiteatterissa *	☐	☐	☐	☐	☐
Jossain muualla, _____ missä?	☐	☐	☐	☐	☐

3. Millä seuraavista alueista haluaisit näyttelijänä erityisesti työskennellä tulevaisuudessa?

	Ei kiinnosta lainkaan	Kiinnostaa vain vähän	Kiinnostaa jonkin verran	Kiinnostaa paljon	Kiinnostaa erittäin paljon
--	-----------------------	-----------------------	--------------------------	-------------------	----------------------------

Perinteinen puhe- tai draamateatteri *	☐	☐	☐	☐	☐
Nykyteatteri ja -esitykset *	☐	☐	☐	☐	☐
Musiikkiteatteri tai ooppera *	☐	☐	☐	☐	☐
Esitystaide (live art, performanssi jne.) *	☐	☐	☐	☐	☐
Televisiosarjat *	☐	☐	☐	☐	☐
Elokuva *	☐	☐	☐	☐	☐
Sirkus *	☐	☐	☐	☐	☐
Tanssitaide *	☐	☐	☐	☐	☐
Musiikki *	☐	☐	☐	☐	☐
Stand up tai muu estradiviivide *	☐	☐	☐	☐	☐
Mainokset *	☐	☐	☐	☐	☐
Lastenteatteri *	☐	☐	☐	☐	☐
Nukketeatteri *	☐	☐	☐	☐	☐
Improvisaatio *	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

4. Minkälaiset ammatinkuvat, toimet tai tehtävät sinua kiinnostavat tulevaisuudessa?

- (1) Suomen Kansallisteatteri sekä valtionosuuden (vos) piiriin kuuluvat kaupunginteatterit ja esim. maakuntateatterit, Tampereen Työväen Teatteri, Tampereen Teatteri, Svenska Teatern, Wasa Teater, Åbo Svenska Teater
(2) Valtionosuuden (vos) piiriin kuuluvia teattereita, esim. Q-teatteri, KOM-teatteri, Ryhmäteatteri, Ahaa Teatteri, Teatteri Mukamas, Teatteri Jurkka, Teater Virus, Unga Teatern
(3) Rahoituslain ulkopuolisia ammattiteattereita ja -ryhmiä, esim. Teatteri Telakka, Teatteri Vanha Juko, Teatteri Takomo, Toisissa tiloissa, Rakastajat-teatteri, Klockriketeatr
(4) Esim. Jalostamo-kollektiivi, WAUHAUS

	Ei kiinnosta lainkaan	Kiinnostaa vain vähän	Kiinnostaa jonkin verran	Kiinnostaa paljon	Kiinnostaa erittäin paljon
Vieraileva näyttelijä kaupunginteattereissa ja vastaavissa (1) *	☐	☐	☐	☐	☐
Kiinnitetty näyttelijä kaupunginteattereissa ja vastaavissa (1) *	☐	☐	☐	☐	☐
Kiinnitetty näyttelijä ryhmämuotoisissa ja muissa ammattiteattereissa (2) *	☐	☐	☐	☐	☐
Kiinnitetty näyttelijä vapaassa ammattiteatterissa tai ammattiteatteri-ryhmässä (3) *	☐	☐	☐	☐	☐
Kiinnitetty johtaja, tuottaja tai muut tehtävät vapaassa ammattiteatte-	☐	☐	☐	☐	☐

rissa tai ammattiteatteriryhmässä (3) *

Produktiokohtaisessa / omassa työryhmässä työskentely (4) *	☐	☐	☐	☐	☐
Kaikkialla, erimittaisissa tehtävissä, mutta täystyöllistettynä *	☐	☐	☐	☐	☐
Televisio, elokuva ja mediatuotanto *	☐	☐	☐	☐	☐
Ulkomaiset elokuva- ja televisiotuotannot *	☐	☐	☐	☐	☐
Ulkomaiset teatterituotannot *	☐	☐	☐	☐	☐
Erilaiset residenssit *	☐	☐	☐	☐	☐
Tehtävät, jotka olisivat täysin uusia eli tekisin korvausta vastaan työtä, jota ei vielä tunnisteta ansiotyöksi *	☐	☐	☐	☐	☐
Mitkä tahansa tehtävät, jotka vastaavat taiteellisia, moraalisia, ideologisia, henkisiä tai eettisiä näkemyksiäni *	☐	☐	☐	☐	☐
Oma teatteri, jota johtaisin *	☐	☐	☐	☐	☐
Oma yritys, jonka kautta työllistyisin *	☐	☐	☐	☐	☐
Muut alan työtehtävät *	☐	☐	☐	☐	☐
Näyttelijäntehtävät sosiaali- ja terveysalan laitoksissa, koulutus- ja opintosektorilla tai yksityisissä organisaatioissa *	☐	☐	☐	☐	☐
Opetus- ja koulutustehtävät *	☐	☐	☐	☐	☐
Monitaiteelliset tuotannot *	☐	☐	☐	☐	☐
Toivoisin, ettei minun tarvitsisi tehdä työtä ollenkaan *	☐	☐	☐	☐	☐
Muut tehtävät, mitä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

5. Olet hakeutunut näyttelijänkoulutukseen ja ammattiin tietyistä syistä, joita kysimme kohdassa 1. Näiden syiden rinnalla sinulla saattaa olla muitakin tavoitteita, jotka ohjaavat valintojasi tulevaisuudessa. Miten seuraavat väittämät vastaavat tavoitteitasi?

	Ei ollenkaan	Vähän	Jonkin verran	Paljon	Erittäin paljon
Säännölliset kuukausitulot *	☐	☐	☐	☐	☐
Olla tunnettu näyttelijä *	☐	☐	☐	☐	☐
Toteuttaa omaa taiteellista näkemystäni *	☐	☐	☐	☐	☐
Olla mahdollisimman monialainen näyttelijä *	☐	☐	☐	☐	☐
Toteuttaa ohjaajan tai käsikirjoittajan näkemystä parhaalla mahdollisella tavalla *	☐	☐	☐	☐	☐

Kuulua yhteisöön, jolla on samanlainen näkemys taiteesta *	☐	☐	☐	☐	☐
Ansaita mahdollisimman paljon rahaa turvatakseni elintason perheelleni tai itselleni *	☐	☐	☐	☐	☐
Luoda uutta yhdessä, uusin menetelmin *	☐	☐	☐	☐	☐
Uudistaa teatteritaidetta ja kokeilla uusia ilmaisumahdollisuuksia *	☐	☐	☐	☐	☐
Erikoistua tiettyyn taiteen tekemisen tapaan tai muotoon *	☐	☐	☐	☐	☐
Erikoistua teatterin tai näyttelijäntyön asiantuntijana *	☐	☐	☐	☐	☐
Hioa näyttelijäntyötäni taidollisesti mestarilliseksi *	☐	☐	☐	☐	☐
Kehittyä muissa teatterin tehtävissä, esim. ohjaajana, käsikirjoittajana, johtajana, jne. *	☐	☐	☐	☐	☐
Toimia kansainvälisesti *	☐	☐	☐	☐	☐
Viedä taidetta perinteisten teatteritilojen ulkopuolelle sinne, missä sitä ei vielä ole, mutta jossa sitä tarvitaan *	☐	☐	☐	☐	☐
Kohdata muiden alojen työntekijöitä ja soveltaa osaamistani heidän auttamiseensa tai oppimiseensa *	☐	☐	☐	☐	☐
Kokeilla kaikkea *	☐	☐	☐	☐	☐
Johtaa muiden työtä tai mahdollistaa muiden työllistymisen *	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaus *	☐	☐	☐	☐	☐
Vaikuttaa taiteellani ihmisten hyvinvointiin ja tasavertaisuuteen *	☐	☐	☐	☐	☐
Vaikuttaa yhteiskunnallisesti *	☐	☐	☐	☐	☐
Palvella tiettyä ideologiaa tai uskomusjärjestelmää *	☐	☐	☐	☐	☐
Tehdä mitä vaan mitä tarjotaan *	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

6. Mikä seuraavista ansaintatavoista olisi sinusta paras ammattielämässäsi? *

Voit valita annetuista vaihtoehdoista vain kolme. Laita nämä kolme valintaasi tärkeysjärjestykseen (1 = tärkein).

	1	2	3
Päätoiminen, pitkäaikainen palkkatyö	☐	☐	☐
Osa- tai määräaikainen työ	☐	☐	☐
Apurahatyöskentely	☐	☐	☐

Residenssityöskentely	☐ ☐ ☐
Taiteilijapalkka	☐ ☐ ☐
Kansalaispalkka / perustulo	☐ ☐ ☐
Työllistymisavustus	☐ ☐ ☐
Yrittäjätulo	☐ ☐ ☐
Ihan millainen palkkatyösuhte tahansa, kunhan saan kohtuullista palkkaa	☐ ☐ ☐
Muu, mikä? _____	☐ ☐ ☐

7. Millaisessa työsuhteessa työskentelisit näyttelijänä mieluiten valmistuttuasi?

	Ei kiinnosta lainkaan	Kiinnostaa vain vähän	Kiinnostaa jonkin verran	Kiinnostaa paljon	Kiinnostaa erittäin paljon
Toistaiseksi voimassa oleva tehtävä (ns. kiinnitys) *	☐	☐	☐	☐	☐
Määräaikainen tehtävä, 1 vuosi *	☐	☐	☐	☐	☐
Määräaikainen tehtävä, 2–3 vuotta *	☐	☐	☐	☐	☐
Vierailija *	☐	☐	☐	☐	☐
Freelancer *	☐	☐	☐	☐	☐
Yrittäjä *	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

Näyttelijäntaiteen taso (koulutus ja työtehtävät) sekä teatterin tulevaisuus

8. Näkemyksesi näyttelijäntaiteen korkeakoulutuksesta Suomessa. *

Arvioi koulutusta suhteessa siihen, mitä arvelet tarvitsevasi työelämässäsi tulevaisuudessa.

- Hyvin heikkoa
- Heikkoa
- Tyydyttävää
- Hyvää
- Erittäin hyvää

9. Perustele vastauksesi.

10. Onko näyttelijöiden opiskelu korkeakouluasteella mielestäsi edellytys sille, että tulee hyväksi näyttelijäksi? *

- Täysin samaa mieltä
 Jonkin verran samaa mieltä
 Jonkin verran eri mieltä
 Täysin eri mieltä

11. Jos vastasit edelliseen olevasi jonkin verran tai täysin eri mieltä, kerro miksi et pidä alan korkeakouluopintoja edellytyksenä sille, että voisi työskennellä näyttelijänä hyvin?

2. Miten arvioisit suomalaisen näyttelijäntaiteen tasoa alla olevissa esimerkeissä? *

- (1) Suomen Kansallisteatteri sekä valtionosuuden (vos) piiriin kuuluvat kaupunginteatterit ja esim. maakuntateatterit, Tampereen Työväen Teatteri, Tampereen Teatteri, Svenska Teatern, Wasa Teater, Åbo Svenska Teater
(2) Valtionosuuden (vos) piiriin kuuluvia teattereita, esim. Q-teatteri, KOM-teatteri, Ryhmäteatteri, Ahaa Teatteri, Teatteri Mukamas, Teatteri Jurkka, Teater Virus, Unga Teatern
(3) Rahoituslain ulkopuolisia ammattiteattereita ja -ryhmiä, esim. Teatteri Telakka, Teatteri Vanha Juko, Teatteri Takomo, Toisissa tiloissa, Rakastajat-teatteri, Klockriketeatern
(4) Esim. Jalostamo-kollektiivi, WAUHAUS

	Erittäin huono	Huono	Keskinkertainen	Hyvä	Erittäin hyvä
Kaupunginteatterit ja vastaavat (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmämuotoiset ja muut ammattiteatterit (2)	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaat ammattiteatterit ja ammattiteatteriryhmät (3)	☐	☐	☐	☐	☐
Produktiokohtaiset / omat työryhmät (4)	☐	☐	☐	☐	☐
Televisiosarjat	☐	☐	☐	☐	☐
Pitkät elokuvat	☐	☐	☐	☐	☐
Kuunnelmat	☐	☐	☐	☐	☐
Uudet mediat (YouTube tms.)	☐	☐	☐	☐	☐

13. Kuinka optimistinen tai pessimistinen olet yleisesti ottaen suomalaisen teatterin tulevaisuuden suhteen? *

- Erittäin optimistinen
 Optimistinen
 En optimistinen enkä pessimistinen
 Pessimistinen
 Erittäin pessimistinen

14. Mitkä ovat mielestäsi teatterin suurimmat ongelmat Suomessa? Arvioi, kuinka suuren uhan seuraavat väittämät mielestäsi aiheuttavat.

	Ei uhkaa	Pieni uhka	Kohtalainen uhka	Suuri uhka	Erittäin suuri uhka
Heikko ammatillinen taso *	☐	☐	☐	☐	☐
Heikko taiteellinen taso *	☐	☐	☐	☐	☐
Johtamisen ongelmat *	☐	☐	☐	☐	☐
Puute yleisöstä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kiihtynyt työtahti *	☐	☐	☐	☐	☐
Teatterin merkityksen katoaminen yhteiskunnassa *	☐	☐	☐	☐	☐
Taiteilijoiden heikko taloudellinen asema *	☐	☐	☐	☐	☐
Teatterin riittämättömät resurssit *	☐	☐	☐	☐	☐
Teatterin markkinasuuntautuneisuus *	☐	☐	☐	☐	☐
Kaupallisuus *	☐	☐	☐	☐	☐
Riippuvuus suurista yleisöistä *	☐	☐	☐	☐	☐
Itsesensuuri *	☐	☐	☐	☐	☐
Taiteilijakoulutuksen heikko laatu *	☐	☐	☐	☐	☐
Teatterin kilpailu muiden medioiden kanssa *	☐	☐	☐	☐	☐
Heikko ammatillinen etiikka *	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

15. Kuinka usein keskimäärin seuraat vapaa-ajallasi näyttelijäntaidetta seuraavien välineiden/muotojen kautta? Valitse sopivin vaihtoehto.

- (1) Suomen Kansallisteatteri sekä valtionosuuden (vos) piiriin kuuluvat kaupunginteatterit ja esim. maakuntateatterit, Tampereen Työväen Teatteri, Tampereen Teatteri, Svenska Teatern, Wasa Teater, Åbo Svenska Teater
(2) Valtionosuuden (vos) piiriin kuuluvia teattereita, esim. Q-teatteri, KOM-teatteri, Ryhmäteatteri, Ahaa Teatteri, Teatteri Mukamas, Teatteri Jurkka, Teater Viirus, Unga Teatern
(3) Rahoituslain ulkopuolisia ammattiteattereita ja -ryhmiä, esim. Teatteri Telakka, Teatteri Vanha Juko, Teatteri Takomo, Toisissa tiloissa, Rakastajat-teatteri, Klockriketeatern
(4) Esim. Jalostamo-kollektiivi, WAUHAUS

	En koskaan	1–2 päivänä / vko	3–4 päivänä / vko	5–6 päivänä / vko	Joka päivä
Kaupunginteatterit ja vastaavat (1) *	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmämuotoiset ja muut ammattiteatterit (2) *	☐	☐	☐	☐	☐

Vapaat ammattiteatterit ja ammattiteatteriryhmät (3) *	☐	☐	☐	☐	☐
Produktiokohtaiset / omat työryhmät (4) *	☐	☐	☐	☐	☐
Esitystaide *	☐	☐	☐	☐	☐
Performanssi *	☐	☐	☐	☐	☐
Kotimaiset elokuvat (elokuvateatteri) *	☐	☐	☐	☐	☐
Kotimaiset elokuvat (netti, DVD, tms.) *	☐	☐	☐	☐	☐
Ulkomaiset elokuvat (elokuvateatteri) *	☐	☐	☐	☐	☐
Ulkomaiset elokuvat (netti, DVD, tms.) *	☐	☐	☐	☐	☐
Kotimaiset tv-sarjat ja elokuvat *	☐	☐	☐	☐	☐
Ulkomaiset tv-sarjat ja elokuvat *	☐	☐	☐	☐	☐
Kuunnelmat *	☐	☐	☐	☐	☐
Internet (YouTube, sosiaalinen media, muu) *	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

Taustoittavat kysymykset

Seuraavaksi esitämme vielä viimeisen kysymysryppään niin sanottuja taustakysymyksiä. Mitään näistä kysymyksistä ei käytetä siihen, että sinut tai kukaan muu tutkimukseen osallistuva voitaisiin tunnistaa kyselystä vastausten perusteella.

16. Sukupuolesi *

- Mies
- Nainen
- Muu
- En halua määrittää

17. Syntymävuotesi *

- 1960
- 1961
- 1962
- 1963
- 1964
- 1965
- 1966

- 1967
- 1968
- 1969
- 1970
- 1971
- 1972
- 1973
- 1974
- 1975
- 1976
- 1977
- 1978
- 1979
- 1980
- 1981
- 1982
- 1983
- 1984
- 1985
- 1986
- 1987
- 1988
- 1989
- 1990
- 1991
- 1992
- 1993
- 1994
- 1995
- 1996
- 1997

- 1998
- 1999
- 2000

18. Oletko suomalainen vai ulkomaalainen opiskelija? *

- Suomalainen
- Ulkomaalainen tutkinto-opiskelija
- Ulkomaalainen vaihto-opiskelija

19. Missä yliopistossa opiskelet parhaillaan? *

- Tampereen yliopisto
- Taideyliopisto

20. Millä vuosikurssilla opiskelet parhaillaan? *

- 1. vuosikurssi
- 2. vuosikurssi
- 3. vuosikurssi
- 4. Vuosikurssi (MA)
- 5. vuosikurssi tai yli (MA)

21. Oletko suorittanut muita ammatillisia tutkintoja ennen näyttelijäopintojasi? *

Tutkinto voi olla miltä alalta tahansa. Tutkinnolla tarkoitetaan tässä koulutusohjelmaa, josta saa virallisen tutkintotodistuksen (ei kursseja tai koulutuksia yms.).

- Kyllä
- En

22. Jos vastasit kyllä, kirjoita kenttään tutkinnon nimi ja oppilaitos, jossa opiskelit.

23. Millainen oli lapsuuden perheesi taloudellinen tilanne? Suhteuta vastauksesi keskiarvoisiin suomalaisiin talouksiin.

Suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevat rahatulot vuonna 2014 olivat keskimäärin 37 778 €/kotitalous. (Lähde: Tllastokeskus)

- Reilusti keskitason alapuolella
- Keskitason alapuolella
- Keskitasoa
- Keskitason yläpuolella
- Reilusti keskitason yläpuolella

24. Miten kiinnostunut olet politiikasta? *

- En lainkaan kiinnostunut
- Vähän kiinnostunut
- Jonkin verran kiinnostunut
- Hyvin kiinnostunut
- Erittäin kiinnostunut

25. Miten kiinnostunut olet muista taiteista? *

- En lainkaan kiinnostunut
- Vähän kiinnostunut
- Jonkin verran kiinnostunut
- Hyvin kiinnostunut
- Erittäin kiinnostunut

26. Haluatko tulevaisuudessa tehdä uran *vain* näyttelijänä? *

- Ehdottomasti
- Todennäköisesti
- En ole varma
- Se on epätodennäköistä
- En varmasti

27. Uskotko työllistyväsi näyttelijänä sitten, kun valmistut opinnoistasi? *

- Ehdottomasti
- Todennäköisesti
- En ole varma
- Se on epätodennäköistä
- En varmasti
- En halua työskennellä näyttelijänä

28. Uskotko pystyväsi elättämään itsesi (ja perheesi) pelkästään näyttelijän ammatilla? *

- Ehdottomasti
- Todennäköisesti
- En ole varma
- Se on epätodennäköistä
- En varmasti
- En halua työskennellä näyttelijänä

29. Sana on vapaa. Voit halutessasi kirjoittaa tähän kyselyn herättämiä ajatuksiasi tai vaikkapa mielipiteesi näyttelijän-taiteen/teatterin tulevaisuudesta – ja kertoa terveisesi kyselyn tekijöille.